

Milieubeleidsplan

2011-2015

Tremelo

COLOFON

Opdrachthouder: Intergemeentelijke Milieudienst Interleuven

Uitvoerders: Frieda Stroobans

Verantwoordelijke uitgever: Gemeentebestuur Tremelo

Veldonkstraat 1

3120 Tremelo

Datum uitgave: december 2010

INLEIDING

▪ **Globale evaluatie van het vorig milieubeleidsplan**

Het vorige milieubeleidsplan liep van 2002 tot 2006. Aangezien het plan beleidslijnen en acties omvat die nog niet volledig werden uitgevoerd en omdat de gemeente ervoor opteert om de looptijd van het milieubeleidsplan te laten samenvallen met de legislatuur werd het plan via een gemeenteraadsbeslissing verlengd tot eind 2008. Op die manier kan het gemeentelijke milieubeleidsplan onmiddellijk worden afgestemd op het provinciale milieubeleidsplan 2009-2013 dat in openbaar onderzoek was tot half februari en waarvan de definitieve goedkeuring werd goedgekeurd door de provincieraad op 16 juni 2009.

Het vorige milieubeleidsplan werd ingedeeld in volgende hoofdstukken:

- instrumentarium
- oppervlaktewater
- lucht
- bodem
- grondwater
- geluid
- afval
- natuur

Binnen elk hoofdstuk werden inventarisatie, knelpuntenanalyse, doelstellingen en acties omschreven.

Een overzicht van concrete resultaten is momenteel moeilijk weer te geven. De meeste acties zijn immers nog in uitvoering en zullen bijgevolg dan ook mee worden opgenomen in het nieuwe milieubeleidsplan. Het milieujaarprogramma geeft jaarlijks meer in detail een overzicht van de stand van zaken van de verschillende acties/projecten.

▪ **Opbouw milieubeleidsplan 2011-2015**

Voor de opbouw van het nieuwe gemeentelijk milieubeleidsplan werd maximaal rekening gehouden met het provinciale milieubeleidsplan 2009-2013 en met de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en het Vlaamse Gewest, de welke de gemeente heeft onderschreven op onderscheidingsniveau.

Het milieubeleidsplan wordt daarom onderverdeeld in thema's. Deze zijn:

1. Instrumentarium
2. Afval
3. Milieuverantwoord productgebruik
4. Water
5. Hinder
6. Energie
7. Mobiliteit
8. Natuur
9. Bodem
10. Duurzame ontwikkeling

Daarnaast worden er in dit milieubeleidsplan ook enkele klemtonen gelegd, met name:

- acties gericht op het bereiken van de lokale kyotodoelstelling, met name reductie van de uitstoot van CO₂ met 7,5 % tegen 2012. Deze acties situeren zich voornamelijk in de thema's energie en mobiliteit;
- acties gericht op het tegengaan van het verlies aan biodiversiteit (Countdown 2010). De betreffende acties zijn beschreven in het thema natuur;
- acties gericht op waterbeheer (voorkomen van wateroverlast) en de verbetering van de waterkwaliteit. Deze acties zijn terug te vinden in het thema water.

Inhoudsopgave

1	INSTRUMENTARIUM	9
1.1	Inleiding	9
1.2	Gemeentelijke beleidsdocumenten	10
1.2.1	Beleidsdocumenten van de gemeente Tremelo	10
1.2.2	Samenwerkingsovereenkomst	10
1.2.3	Milieubeleidsplan	12
1.3	Structurele organisatie van het gemeentelijk beleid en de gemeentediensten	13
1.3.1	Organisatie van het gemeentelijk beleid	13
1.3.1.1	Politieke verantwoordelijkheid voor de schepen van leefmilieu	13
1.3.1.2	Coherente bevoegdheidsverdeling	14
1.3.1.3	Streven naar een consequent bestuur	15
1.3.2	Organisatie van de gemeentelijke diensten	15
1.3.2.1	Milieudienst	15
1.3.2.1.1	Noodzaak gemeentelijke milieudienst	15
1.3.2.1.2	Vereisten van een milieuambtenaar	16
1.3.2.1.3	Takenpakket voor een milieudienst	16
1.3.2.2	Politie	20
1.3.2.3	MiNa-werkers	20
1.3.2.4	Integratie op gemeentelijk vlak	21
1.3.3	Financiële milieupolitiek	22
1.4	Organisatie van de inspraak in het gemeentelijk milieubeleid	23
1.4.1	Openbare onderzoeken, voorlichtingsvergaderingen, hoorzittingen, ...	23
1.4.2	Gemeentelijke MilieuAdviesRaad of MINA-raad	23
1.5	Doelstellingen	25
1.6	Acties	27
1.6.1	Acties IN1. Permanente informatieverstrekking rond milieu	27
1.6.2	Actie IN2. Realisatie integraal milieubeleid in gemeentelijk bestuur	29
1.6.3	Actie IN3. Profilering takenpakket milieudienst naar buiten toe	30
1.6.4	Actie IN4. Handhaving	32
1.6.5	Actie IN5. Participatie en optimalisatie van de werking van de milieud adviesraad	33
1.6.6	Actie IN6. Milieumanagement informatiesysteem	34
1.6.7	Actie IN7. Milieubarometer	35
2	Afval	36
2.1	Inleiding	36
2.2	Inventarisatie	36
2.2.1	Huishoudelijke afvalstoffen	36
2.2.2	Hoeveelheden per fractie	37
2.2.2.1	Selectieve inzameling van restfractie	37
2.2.2.2	Selectieve inzameling van Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT)	37
2.2.2.3	Selectieve inzameling van glas (sinds 1998)	38
2.2.2.4	Selectieve inzameling van papier en karton (sinds 1994)	39
2.2.2.5	Selectieve inzameling van Plastic-, Metaal- en Drankverpakkingen (PMD)	39
2.2.2.6	Selectieve inzameling van herbruikbare goederen	40
2.2.2.7	Selectieve inzameling van textiel en lederwaren	41
2.2.2.8	Selectieve inzameling van Klein Gevaarlijk Afval (KGA) (sinds 1994)	41
2.2.2.9	Overige	42

2.2.2.10	Samenvattende gegevens inzake huisvuilproductie/inzameling.....	42
2.3	Doelstellingen.....	43
2.3.1	Optimalisatie selectieve inzameling	43
2.3.2	Uitbouw van het preventiebeleid	43
2.4	Acties.....	44
2.4.1	Acties AF1. Ondersteuning diftar	44
2.4.2	Actie AF2. Selectieve inzameling	45
2.4.3	Actie AF3. Vermijden illegaal ontwijkgedrag.....	46
2.4.4	Actie AF4. Sensibilisatie afvalpreventie - hergrbruik	47
2.4.5	Actie AF5. Interne milieuzorg afvalarme gemeentelijke werking	48
3	Milieuverantwoord productgebruik	49
3.1	Inleiding	49
3.2	Themabeschrijving	49
3.3	Doelstellingen.....	52
3.4	Acties.....	53
3.4.1	Actie MV1. Milieuverantwoord productgebruik binnen de eigen gemeentelijke diensten	53
3.4.2	Actie MV2. Stimuleren milieuverantwoord productgebruik bij de burger.....	55
4	Water	56
4.1	Inleiding	56
4.2	Oppervlaktewater.....	56
4.2.1	Hydrografische situering en overzicht van de verschillende waterlopen	56
4.2.2	Doelstellingen	57
4.2.3	Waterschap Dijle-Noord – Hydrografisch bekken van de Grote Laakbeek en de Vrouwvliet-Raambeek (ter hoogte van Tremelo noemt de Vrouwvliet Raambeek)	59
4.2.4	Acties	62
4.2.4.1	ACTIE OW1. MONITORING VAN DE OPPERVLAKTEWATERKWALITEIT.....	62
4.2.4.2	ACTIE OW2. OPMAAK UITVOERINGSPLAN ZONERINGSPLAN	63
4.2.4.3	ACTIE OW3. PLANMATIGE UITVOERING ZONERINGSPLAN: INDIVIDUEEL TE OPTIMALISEREN BUITENGEBIED	65
4.2.4.4	ACTIE OW4. VERHOOGING AANSLUITINGSGRAAD OP DE RIOLERING AFKOPPELING VAN HEMELWATER EN AFVALWATER	66
4.2.4.5	ACTIE OW5. PESTICIDENREDUCTIE	68
4.2.4.6	ACTIE OW6. OPMAAK EN UITVOERING SLIBRUIMINGSPLAN	69
4.3	Grondwater	70
4.3.1	Hydrografische kenmerken.....	70
4.3.1.1	Algemeen.....	70
4.3.1.2	Grondwaterkwetsbaarheid	70
4.3.1.3	Grondwaterbeschermingsgebieden.....	71
4.3.2	Doelstellingen	71
4.3.3	Acties	72
4.3.3.1	ACTIE GW1. INVENTARISATIE GRONDWATERWINNINGEN EN VERGUNNINGVERLENING ONDER STRIKTE VOORWAARDEN.....	72
4.3.3.2	ACTIE GW2. VOORKOMING EN BEPERKING VERMESTING.....	73
5	Hinder	74
5.1	Inleiding	74
5.2	Themabeschrijving	74
5.3	Doelstellingen.....	75

5.4	Acties	76
5.4.1	Actie HI1. Beperken en voorkomen van geluidshinder bij hinderlijke inrichtingen	76
5.4.2	Actie HI2. Voorkoming en beperking geluidshinder bij lokalen/tenten met dansgelegenheden	77
5.4.3	Actie HI3. Naleving geluidsnormen bij niet-ingedeelde openbare en prive inrichtingen	78
5.4.4	Actie HI4. Beperking verkeersoverlast aanpak vrachtwagenverkeer in de dorpskern en langs drukke wegen	79
5.4.5	Actie HI5. Registratie, opvolging en analyse van milieuhinderklachten	80
5.4.6	Actie HI6. Sensibiliseren van burgers en doelgroepen rond milieuhinder	81
5.4.7	Actie HI7. Afbakening van potentiële stiltegebieden	82
6	Energie	83
6.1	Inleiding	83
6.2	Energiezorg overheidsgebouwen realiseren	83
6.2.1	Energieboekhouding	83
6.2.2	Energieaudit	84
6.2.3	Duurzaam bouwen en renoveren	84
6.2.4	Energiezorg openbare verlichting realiseren	84
6.2.5	Energiezorg hernieuwbare energie realiseren	85
6.3	Doelstellingen	85
6.3.1	Hernieuwbare energiebronnen	85
6.3.2	Rationeel energieverbruik (REG)	86
6.4	Acties	87
6.4.1	Actie EN1. Uitvoeren van een energieboekhouding-audit	87
6.4.2	Actie EN2. Stimuleren rationeel energiegebruik (REG) bij de burgers	88
6.4.3	Actie EN3. Stimuleren rationeel energiegebruik (REG) bij het gemeentepersoneel en in de eigen gebouwen	89
6.4.4	Actie EN4. Onderzoek en invoeren alternatieve energiesystemen bij gebouwen groter dan 1000m ² waarvoor een bouwvergunning wordt aangevraagd	90
6.4.5	Actie EN5. Opvolging opmaak energieprestatiecertificaat (EPC) voor publieke gebouwen	91
6.4.6	Actie EN6. Energiezuinige verlichting	92
7	Mobiliteit	93
7.1	Inleiding	93
7.2	Inventaris op gemeentelijk niveau	93
7.2.1	Het mobiliteitsconvenant	93
7.2.2	Samenwerkingsovereenkomst	94
7.2.2.1	Mobiliteitsbeleid	94
7.3	Doelstellingen	95
7.4	Acties	96
7.4.1	Actie MOB1. Opmaak mobiliteitsplan – deelname aan gemeentelijke begeleidingscommissie en uitvoeren sneltoets	96
7.4.2	Actie MOB2. Milieuvriendelijke voertuigen	97
7.4.3	Actie MOB3. Passieve en actieve sensibilisatie	98
7.4.4	Actie MOB4. Uitvoeren module- 15 project	99
8	Natuur	100
8.1	Inleiding	100
8.2	Wettelijk kader	101

8.2.1	Natuurdecreet (1997).....	101
8.2.2	Bosdcreet (1990).....	101
8.2.3	Bermbesluit (1984).....	101
8.3	Uitvoerend kader	101
8.3.1	Gemeentelijk NatuurOntwikkelingsPlan (GNOP).....	101
8.3.2	Subsidiëringbesluit beheersovereenkomsten voor natuurontwikkeling en erosiebestrijding.	105
8.4	Doelstellingen.....	105
8.5	Acties.....	106
8.5.1	Actie NA1. Natuurbehoud en -ontwikkeling: actualisatie GNOP en uitvoering acties	106
8.5.2	Actie NA2. Uittekening ontwikkelingsplan gebiedsgericht natuubeleid	108
8.5.3	Actie NA3. Herwaardering van waardevolle gebieden	109
8.5.4	Actie NA4. Biodiversiteit	110
8.5.5	Actie NA5. Beperking toegankelijkheid van bepaalde gebieden voor wildcrossers (quads, enduro's, ..;).....	111
8.5.6	Actie NA6. Uitbreiding ecologisch beheer van de wegbermen.....	112
8.5.7	Actie NA7. Toename van inheems groen	113
8.5.8	Actie NA8. Aankoop en beheer natuurgebieden	114
8.5.9	Actie NA9. Aansluiten bij het Regionaal Landschap Noord Hageland (RLNH) ...	115
8.5.10	Actie NA10. Bescherming, behoud en versterking kleine landschapselementen	116
9	Bodem.....	117
9.1	Inleiding	117
9.2	Themabeschrijving	117
9.3	Beleidskader.....	117
9.4	Doelstellingen.....	118
9.5	Acties.....	119
9.5.1	Actie BO1. Inventarisatie van de verontreinigde en potentieel verontreinigde bodems	119
9.5.2	Actie BO2. Opvolging naleving van bodemdecreet door bedrijven	120
9.5.3	Actie BO3. Opvolging opslag gevaarlijke stoffen bij hinderlijke inrichtingen	120
9.5.4	Actie BO4. Toezicht op opslag van stookolie bij particulieren	121
9.5.5	Actie BO5. Uitbating gemeentelijke inrichtingen conform de milieuwetgeving..	123
9.5.6	Actie BO6. Uitvoeren bodemonderzoek en slibanalyse – aanstelling bodemsaneringsdeskundige	124
9.5.7	Actie BO7. Opmaak en uitvoering slibuimingsplan (zie ook thema water).....	125
10	Duurzame ontwikkeling	126
10.1	Inleiding	126
10.2	Duurzame ontwikkeling in de gemeente	126
10.2.1	Een breed basisbeleid	126
10.2.2	Een participatieve gemeente.....	126
10.2.3	Communicatie en sensibilisatie	126
10.2.4	Een extra dimensie.....	127
10.3	Doelstellingen.....	127
10.4	Acties.....	128
10.4.1	Actie DO1. Invullen van de duurzaamheidspiegel (steunpunt lokale agenda 21 VODO)	128
10.4.2	Actie DO2. aangepaste communicatie en participatie	129
10.4.3	Actie DO3. Ondersteunen en aanbieden van acties rond duurzame ontwikkeling	130

10.4.4	Actie DO4. Opstellen van noord-zuid effectenrapport.....	131
10.4.5	Acties DO5. Actieve ondersteuning van vrijwilligers voor duurzame projecten	132

1 INSTRUMENTARIUM

1.1 INLEIDING

In de afgelopen jaren is de aandacht voor de milieuproblematiek sterk toegenomen. De term 'milieu' is een trendwoord geworden en iedereen weet er wel iets over. De gemeente Tremelo is hierdoor goed geplaatst om het (milieu)beleid naar de burgers toe te concretiseren. Het gemeentelijk bestuursniveau staat het dichtst bij de burger. Deze keuze heeft de gemeente vastgelegd in een verbintenis met het Vlaamse Gewest door de ondertekening van de Milieuconvenant (1997-1999, 2000-2001), vervolgens de Samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar Duurzame Ontwikkeling' (2002-2004, 2005-2007) en tenslotte de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013.

In het onderscheidingsniveau van het thema Instrumentarium van de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 kan de gemeente er voor kiezen om een milieubeleidsplan op te stellen. Indien de gemeente hier niet voor kiest moet ze een visienota 'leefmilieu' opstellen, tenzij de strategische nota van de strategische meerjarenplanning een substantieel en herkenbaar luik 'leefmilieu' bevat.

De Vlaamse regering geeft bovendien aan de gemeente meer en meer taken op gebied van leefmilieu. Hierdoor is de gemeente in de mogelijkheid om een eigen coherent en structureel milieubeleid uit te bouwen, uiteraard binnen de krijtlijnen die op hoger niveau worden vastgelegd.

Dit gemeentelijk milieubeleidsplan kan een belangrijke leidraad vormen voor het te voeren milieubeleid. Ook op hoger niveau gebeurt dit, het Vlaams gewest heeft zo zijn MINA-plannen, de provincie haar Provinciaal Milieubeleidsplan. Het gemeentelijk milieubeleidsplan wordt afgestemd op enerzijds de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 en anderzijds de plannen van de hogere overheden, namelijk het gewestelijk en het provinciaal milieubeleidsplan.

Naast een milieubeleidsplan zijn ook de nodige uitvoeringsorganen noodzakelijk. Voor de gemeente zijn dit in de eerste plaats het gemeentebestuur en de diverse gemeentelijke diensten met in het bijzonder de milieudienst, de bouwdienst en de technische dienst.

De organisatie en bevoegdheden van deze gemeentelijke diensten moeten uiteraard van die aard zijn dat zij de uitvoering van een goed gemeentelijk milieubeleid mogelijk maken.

Ook de rol van de schepen van leefmilieu is zeer belangrijk in het al dan niet slagen van het gevoerde milieubeleid. Voldoende kennis en beleidsruimte zijn o.a. belangrijke voorwaarden.

Verder vraagt een integratie van het milieubeleid in het gehele gemeentelijk beleid dat ook andere diensten rekening houden met de milieuaspecten van hun beslissingen.

1.2 GEMEENTELIJKE BELEIDSDOCUMENTEN

1.2.1 BELEIDSDOCUMENTEN VAN DE GEMEENTE TREMELO

De gemeente heeft op eigen bestuursniveau enkele beleidsplannen waarmee bij de opmaak van het milieubeleidsplan rekening dient te worden gehouden:

- Gemeentelijk NatuurOntwikkelingsplan – GNOP (IGO, 1995);
- Milieujaarplan;
- Bestaand afgelopen Milieubeleidsplan;
- Mobiliteitsplan (in opmaak);
- Structuurplan (in opmaak).

1.2.2 SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

Algemeen:

Gemeenten kunnen op vrijwillige basis een overeenkomst afsluiten met het Vlaamse Gewest over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid. Door het ondertekenen van een overeenkomst verbinden gemeenten er zich toe om de erin opgenomen bepalingen na te leven en de verbintenissen uit te voeren. De overeenkomst geeft gemeenten daarbij de kans om een deel van hun inspanningen en investeringen via subsidies terug te winnen.

Gemeenten konden al volgende overeenkomsten afsluiten:

- *Overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de gemeente over het gemeentelijk MINA-beleid:*

Deze overeenkomst liep van 1 januari 1992 tot 31 december 1996 en kon op 1 januari van de verschillende jaren onderschreven worden. Hierdoor verbonden de gemeenten er zich onder meer toe: (1) de staat van het leefmilieu en de natuur op het gemeentelijk grondgebied te inventariseren en te onderzoeken, (2) jaarlijks een beleidsnota betreffende het gemeentelijk milieu en natuurbeleid op te maken, (3) een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur op te richten, (4) het huishoudelijk afval meer selectief in te zamelen of te laten inzamelen, (5) een gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP) op te maken of te laten opmaken.

- *Gemeentelijk milieuconvenant 1997-1999:*

De tweede overeenkomst kon overeenkomstig de geldende bepalingen, ingaan op 1 januari 1997, 1998 of 1999 en eindigde op 31 december 1999. Naast een basisovereenkomst konden de gemeenten ook een elftal subovereenkomsten afsluiten. De verbintenissen opgenomen in de basisovereenkomst hadden betrekking op de organisatie van de gemeentelijke diensten, de gemeentelijke MINA-raad, het gemeentelijk MINA-jaarprogramma, huishoudelijke afvalstoffen en het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan.

De subovereenkomsten hadden betrekking op de opmaak van een gemeentelijk MINA-beleidsplan (optie 1), een milieu-inventaris (optie 2), de Vlaamse milieudatabank (optie 3), preventie en selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen (optie 4), kringloopcentra (optie 5), de uitvoering van het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (optie 6), een duurzaam gemeentelijk beleid (optie 7), de aanstelling van gemeentelijke MINA-werkers (optie 8), de actie Vlaanderen proper (optie 9), een geïntegreerd rioleringsbeleid (optie 10) en een geluidsactieplan (optie 11).

- *Gemeentelijk milieuconvenant 2000-2001:*

Deze overeenkomst ging in op 1 januari 2000 en liep af op 31 december 2001. Het gaat in feite over een verlenging van het gemeentelijk milieuconvenant 1997-1999: de structuur en de inhoud van deze overeenkomst loopt immers gelijk met die van de vorige. In het kader van optie 7 van het milieuconvenant werden actieplannen rond volgende thema's opgesteld: (1) voorkoming van huishoudelijke afvalstoffen, (2) duurzaam gebruik van water, (3) gebruik van duurzame grondstoffen, (4) duurzaam gebruik van biociden, (5) zuinig energiegebruik.

- *Samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' - uitvoeringsfase 2002-2004:*

Deze samenwerkingsovereenkomst is de opvolger van de milieuconvenants die sinds 1992 het lokaal milieubeleid moeten stimuleren. In de samenwerkingsovereenkomst vormt duurzaamheid expliciet de rode draad, waarbij integratie heel centraal is komen te staan. Het convenant bevat 3 ambitieniveaus, en binnen die niveaus een zogenaamd "instrumentarium" en 8 thematische onderdelen, "clusters" genoemd. Het instrumentarium is één van de grote onderdelen van de overeenkomst en is er tevens de basis van. Het instrumentarium bevat bepalingen die te maken hebben met de organisatie van de gemeentelijke diensten, de organisatie van de inspraak in het gemeentelijk milieubeleid en het basismilieubeleid (milieujaarprogramma, milieubeleidsplan). De 8 clusters vormen het tweede grote onderdeel van de overeenkomst. Elke cluster omvat een aantal bepalingen in verband met één specifiek onderdeel van het gemeentelijk milieubeleid. Volgende clusters maken deel uit van de overeenkomst: Vaste Stoffen, Water, Natuurlijke Entiteiten, Hinder, Mobiliteit, Energie, Burgers & Doelgroepen, Gebiedsgericht Beleid. Bij de beschrijving van de lokale milieuproblematiek in dit milieubeleidsplan wordt deze indeling gevolgd.

In Tremelo werd de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 onderschreven op 28.05.2002:

Niveau 1: instrumentarium, vaste stoffen, water, natuurlijke entiteiten, hinder, mobiliteit, energie, burgers en doelgroepen.

Niveau 2: instrumentarium, vaste stoffen, water, hinder, energie.

- *Samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' - uitvoeringsfase 2005-2007:*

Het Vlaamse Gewest heeft geopteerd om via opmerkingen, vereenvoudigingen en aanvullingen van de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 de nieuwe samenwerkingsovereenkomst samen te stellen. Hierdoor is de opbouw analoog gebleven: als basis namelijk het Instrumentarium en verdere uitbreiding via de clusters Vaste Stoffen, Water, Natuurlijke Entiteiten, Hinder, Mobiliteit, Energie, Burgers & Doelgroepen (enkel in niveau 3) en Gebiedsgericht Beleid (enkel in niveau 3).

In Tremelo werd de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 onderschreven op 29.03.2005 (eerste intekening), 28.03.2006 (ondertekening) en 01.03.2007 (ondertekening):

Niveau 1: instrumentarium, vaste stoffen, water, natuurlijke entiteiten, hinder, mobiliteit, energie.

Niveau 2: instrumentarium, vaste stoffen, water, energie.

- *Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013:*

De verschillpunten met de vorige samenwerkingsovereenkomst zijn de volgende:

- Er zijn 2 nieuwe thema's bijgekomen nl. bodem en duurzame ontwikkeling. De "cluster vaste stoffen" werd opgedeeld in twee thema's: afval en milieuverantwoord productgebruik.

- Er is een verschil in structuur.

In plaats van een overeenkomst opgebouwd uit "3 niveaus" over "alle clusters" heen, zijn er nu basis-, onderscheidingsniveau en projecten.

Basis bevat onderdelen van verschillende thema's waaraan alle gemeenten moeten voldoen (wetgevende taken, algemeen aanvaarde taken).

Onderscheidingsniveau bevat onderdelen van verschillende thema's. Gemeenten moeten minimaal 35 punten sprokkelen om tot het hogere niveau te komen. Enkel de aanstelling van de "ambtenaar voor duurzaam milieubeleid" is verplicht (m.u.v. gemeenten ≤ 12.000 inwoners).

Bij projecten wordt er een onderscheid gemaakt tussen themagebonden en thema-overschrijdende projecten en de opsomming is niet limitatief.

- Er is ook een verschil in intekeningsmodaliteiten.

In plaats van minimaal Niveau 1 (Instrumentarium, Vaste Stoffen, Water + 2 vrij te kiezen clusters) is het basisniveau verplicht, onderscheidingsniveau en projecten zijn facultatief.

Tremelo tekende voor de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 – werkingsjaar 2008 werd d.d. 24.04.2008 beslist te gaan voor basis- en onderscheidingsniveau en projecten instrumentarium. Voor het werkingsjaar 2009 werd d.d. 18.12.2008 beslist te gaan voor basis- en onderscheidingsniveau. Bovendien werden diverse projecten ingediend (instrumentarium en energie).

Op 22.12.2009 besliste de gemeente Tremelo voor het werkingsjaar 2010 opnieuw in te tekenen voor basis- en onderscheidingsniveau en projecten (instrumentarium).

1.2.3 MILIEUBELEIDSPLAN

Via het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid (DABM) wordt onder meer de milieubeleidsplanning voor de verschillende Vlaamse bestuursniveaus geregeld. Verder kan ook verwezen worden naar het uitvoeringsbesluit van 14 juni 2002 betreffende de provinciale en gemeentelijke milieuplanning en de milieuraad (BS 8/8/02) en het besluit van 30 maart 2007 houdende de wijziging van het uitvoeringsbesluit van 14 juni 2002 (BS 18/5/07).

Het DABM bevat volgende inhoudelijke bepalingen voor het gemeentelijk milieubeleidsplan:

- *artikel 2.1.21§2*: het gemeentelijk milieubeleidsplan omvat een actieplan als bedoeld in artikel 2.1.7, § 3.
- *artikel 2.1.7, § 3*: Het plan omvat een actieplan dat ten minste bevat:
  1. de in de betrokken periode beoogde kwaliteit van de onderscheiden onderdelen van het milieu en met name de vooropgestelde milieukwaliteitsnormen en de termijnen waarbinnen ze dienen te worden bereikt;
  2. de aanduiding van gebieden waarin de kwaliteit van het milieu of van een of meer onderdelen daarvan bijzondere beschermings- of beheersmaatregelen behoeft;
  3. de daartoe vereiste beperking van milieubelasting, sanering of herstel van het milieu;
  4. de maatregelen, de middelen en de termijnen die worden vooropgesteld om deze doelstellingen te bereiken, alsmede de prioriteiten die daarbij gelden.
- *artikel 2.1.21§2*: de bepalingen van het gemeentelijk milieubeleidsplan zijn indicatief, behoudens de bepalingen van het actieplan die door de gemeenteraad als bindend zijn aangeduid. Deze bepalingen zijn bindend voor de gemeente en voor de instellingen die eronder ressorteren.
- *artikel 2.1.21§1*: het gemeentelijk milieubeleidsplan geeft op het niveau van de gemeente nadere uitwerking aan het gewestelijk en het provinciaal milieubeleidsplan, en kan binnen de perken van de gemeentelijke bevoegdheden deze plannen ook aanvullen. Het gemeentelijk milieubeleidsplan moet conform de bindende bepalingen van het gewestelijk en het provinciaal milieubeleidsplan zijn.

Na definitieve vaststelling door de gemeenteraad wordt het milieubeleidsplan ter kennis aan de Vlaamse Overheid gegeven.

1.3 STRUCTURELE ORGANISATIE VAN HET GEMEENTELIJK BELEID EN DE GEMEENTEDIENSTEN

Naast een milieubeleidsplan zijn ook de nodige uitvoeringsorganen noodzakelijk. Voor de gemeente Tremelo zijn dit in de eerste plaats het gemeentebestuur en de diverse diensten met in het bijzonder de milieudienst, de bouwdienst en de technische dienst. De organisatie en bevoegdheden van deze gemeentelijke diensten moeten uiteraard van die aard zijn dat zij de uitvoering van een goed gemeentelijk milieubeleid mogelijk maken.

Ook de rol van de schepen van leefmilieu is zeer belangrijk in het al dan niet slagen van het gevoerde milieubeleid. Deze persoon moet de stuwende kracht zijn om in de gemeentelijke beleidsruimte milieu en natuur, geïntegreerd met duurzaamheid, op de voorgrond te brengen. Verder vraagt een integratie van het milieubeleid in het gehele gemeentelijk beleid dat ook andere diensten rekening houden met de milieuaspecten van hun beslissingen.

1.3.1 ORGANISATIE VAN HET GEMEENTELIJK BELEID

1.3.1.1 Politieke verantwoordelijkheid voor de schepen van leefmilieu

---

Het college van burgemeester en schepenen wordt de verantwoordelijkheid voor het leefmilieu best toegewezen aan één schepen (schepen van leefmilieu). Alle bevoegdheden inzake milieu- en natuurbeleid worden best aan deze schepen toegewezen. De combinatie van de bevoegdheid voor leefmilieu met andere bevoegdheden (ruimtelijke ordening, openbare werken, landbouw...) zou ook zo weinig mogelijk mogen leiden tot tegenstrijdige belangen.

Voor een goed milieubeleid is het belangrijk dat de schepen aan een aantal vereisten voldoet:

- In de eerste plaats moet hij/zij "interesse" hebben voor de milieuproblematiek en hierover een eigen visie hebben. Milieu mag zeker niet als een "bijkomende" bevoegdheid worden beschouwd;
- Hij/zij moet een degelijke kennis bezitten van de milieuproblematiek, zowel in het algemeen als specifiek wat de gemeente betreft (of bereid zijn deze op korte termijn te verwerven) en oog hebben voor de signalen uit de omgeving (milieu + burgers);
- Hij/zij moet voldoende kennis bezitten (of bereid zijn deze op korte termijn te verwerven) van de initiatieven over de provinciale, gewestelijke, regionale en nationale overheid, zodat hij/zij in staat is optimaal in te pikken op de geboden kansen;
- Er moet voldoende bereidheid in het college van burgemeester en schepenen aanwezig zijn, zodat hij/zij zijn/haar beleidsinitiatieven op vlak van leefmilieu, ook door het college kan laten meedragen.

Het is uiteraard niet evident om te verifiëren in welke mate een schepen van leefmilieu aan de hierboven vermelde vereisten voldoet. Alleszins moet de wil aanwezig zijn om een goed beleid te voeren.

Dit impliceert o.a. dat de schepen voor het verkrijgen van voldoende (dossier)kennis voortdurend een beroep doet op de deskundigheid van zijn personeel en op deze van externe instanties. Regelmatig overleg tussen de schepen en zijn/haar personeel en/of externe instanties is dan ook noodzakelijk.

Zoals boven al aangehaald is, is ook een voldoende (basis)kennis belangrijk, o.a. om bij een dergelijk overleg voldoende eigen inbreng te kunnen waarmaken. Verder moet de schepen oog hebben voor de verwachtingen van de inwoners op het vlak van leefmilieu. Een constructieve samenwerking met de gemeentelijke milieud adviesraad (MINA-raad) en andere belangengroepen, die opkomen voor de belangen van het (lokaal) leefmilieu, is hierbij belangrijk.

Uit het bovenstaande valt af te leiden, dat de motivatie en bereidwilligheid bij de schepen van leefmilieu, maar ook bij de andere bestuurders, om van het aspect leefmilieu een volwaardige taak van het beleid te maken, zeer belangrijk is. Zeker in het verleden was dit een knelpunt in meerdere Vlaamse gemeenten.

1.3.1.2 Coherente bevoegdheidsverdeling

Idealiter zouden de hieronder opgesomde bevoegdheden tot de bevoegdheid van de schepen van leefmilieu moeten behoren. Het creëren van een consequente en coherente bevoegdheidsverdeling moet nagestreefd worden bij elke vorming van een nieuw schepencollege. Voor de bevoegdheid inzake leefmilieu kan onderstaande lijst een leidraad zijn:

- *Bevoegdheid inzake milieu:*
  - *Algemeen milieubeleid:* alle aspecten inzake bescherming van het leefmilieu, met o.a. het integraal waterbeleid (kwalitatief en kwantitatief), het hinderbeleid (voorkoming / beperking van lawaaihinder, geluidshinder, bodemvervuiling, ...), integratie van het duurzaamheidsbeleid, e.a.
  - *Milieuvergunningenbeleid:* dit is de kernbevoegdheid. Het doen naleven van de milieureglementering door bedrijven, burgers en gemeente zelf, moet hinder voorkomen en leiden tot een kwalitatief leefmilieu in zijn diverse aspecten (oppervlaktewater, lucht, bodem, lawaai).
Inzake vergunningen (verlening en controle) heeft de gemeente en de schepen van leefmilieu een belangrijke morele verantwoordelijkheid. Een consequente aanpak van zowel bedrijven als particulieren die het niet zo nauw nemen met de milieuwetgeving, is hier een noodzaak. De eigen (milieuvriendelijke) gemeentelijke werking kan een voorbeeldfunctie uitoefenen.
  - *Afvalbeleid:* dit is een zeer belangrijk aspect van het milieubeleid, waarbij de burgers & doelgroepen sterk betrokken zijn.
- *Bevoegdheid inzake groen en natuur:*
  - *Natuurbeleid:* het beleid inzake behoud en de ontwikkeling van de natuur in de gemeente heeft gevolgen voor de kwaliteit van het leefmilieu. Hiervoor kan worden samengewerkt met externe instanties zoals Natuurpunt vzw.
  - *Groenbeleid:* via groenaanleg, -beheer en -onderhoud kan ook aan natuurontwikkeling in de gemeente worden gedaan.
- *Bevoegdheid ruimtelijke ordening*
Deze bevoegdheid met o.m. de opmaak van het gemeentelijk structuurplan is zowel op vlak van milieubeleid als op vlak van natuurbeleid, zeer belangrijk. De inrichting van de ruimte heeft immers onmiddellijke gevolgen voor de (leefmilieu)kwaliteit van betreffende ruimte, evenals voor de kansen voor natuur.

Een integrale bevoegdheid voor al de hierboven vermelde beleidsdomeinen garandeert het best dat, zeker wat de desbetreffende aspecten aangaat, een geïntegreerd beleid kan gerealiseerd worden. Er dient echter te worden opgemerkt dat dit ook tot een machtspositie kan leiden zodat er in sommige gevallen beter kan geopteerd worden om bovenstaande bevoegdheden over verschillende schepenen te verdelen; een goed overleg tussen de verschillende schepenen is dan wel onontbeerlijk.

Anderzijds zijn er veel beleidsdomeinen (o.a. openbare werken, landbouw, mobiliteit, ...) waarvan het beleid ook consequenties heeft voor het milieu. Het is dan ook niet mogelijk om alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks met leefmilieu te maken hebben, aan één schepen toe te vertrouwen. Wel is het hier belangrijk dat in alle relevante dossiers de milieuaspecten aan bod komen.

De schepen zou er daarom wel op moeten kunnen toezien dat dit ook gebeurt in de dossiers waarover hij/zij zelf geen bevoegdheid heeft. Vooral de materie openbare werken draagt vaak milieuconsequenties met zich mee. Indien ook deze bevoegdheid wordt toegevoegd is dit een belangrijke troef bij de concretisering van een meer geïntegreerd milieubeleid, maar deze combinatie levert mogelijk ook onverenigbaarheden op namelijk enerzijds tussen de schepen als "uitvoerder" van werken (in zijn functie van schepen van openbare werken) en anderzijds de schepen als "controleur" op naleving milieuwetgeving (in zijn functie als schepen van leefmilieu).

Situatie in Tremelo:

In Tremelo is de schepen die leefmilieu onder zijn bevoegdheid heeft, bevoegd voor volgende beleidsdomeinen:

- Leefmilieu;
- Toerisme;

- Overleg scholen;
- Kinderopvang (Pimpernel);
- Jeugd, vakantiewerking en speelpleinwerking.

De bevoegdheid over openbare werken behoort hier dus niet bij. Een goede samenwerking tussen de schepen van leefmilieu en de schepen van openbare werken kan mogelijke beleidconflicten beperken.

1.3.1.3 Streven naar een consequent bestuur

Alle beleidsbeslissingen worden normaal genomen in collegiaal verband door het voltallige schepencollege. Zoals hoger al vermeld, moet niet alleen de schepen van leefmilieu maar moeten alle schepenen ervoor zorgen dat de zorg voor een gezonde leefomgeving als een rode draad doorheen het gevoerde beleid loopt. Verder moeten de specifieke beleidsinitiatieven van de schepen van leefmilieu door het schepencollege collegiaal worden ondersteund. Enkel op die manier kan het beleid als coherent overkomen bij de bevolking. Verder heeft de gemeente en het gemeentebestuur, meer dan de hogere bestuursniveaus, ook een belangrijke voorbeeldfunctie. Het effectief realiseren van deze voorbeeldfunctie in de gemeentelijke werking draagt bij tot de geloofwaardigheid van het gevoerde milieubeleid.

1.3.2 ORGANISATIE VAN DE GEMEENTELIJKE DIENSTEN

1.3.2.1 Milieudienst

1.3.2.1.1 Noodzaak gemeentelijke milieudienst

Door de toename van de bevoegdheden van de gemeente binnen de milieuwetgeving (VLAREM, bodemsaneringsdecreet, afvalstoffendecreet, ...) en de toename van de taken in het kader van de verschillende samenwerkingsovereenkomsten, is er steeds meer behoefte aan personeel dat zich voltijds bezighoudt met leefmilieu.

Dergelijke taakomschrijving vereist een ambtelijke ondersteuning door een volwaardige zelfstandige dienst met eigen mensen en materiaal. Het oprichten van een dergelijke dienst is ook binnen een relatief kleine gemeente gewenst.

Gezien de beperktheid van de milieudienst in een gemeente, moet deze dienst verder een beroep kunnen doen op andere diensten, zoals vb. de technische dienst.

Verder is, gezien de complexiteit van de materie, ook ondersteuning door een bovengemeentelijke "gespecialiseerde" dienst wenselijk.

Situatie in Tremelo

De gemeente Tremelo beschikt over twee verantwoordelijke milieuambtenaren. De milieudienst maakt deel uit van de dienst grondgebiedszaken.

Verder is de gemeente aangesloten bij de intergemeentelijke milieudienst van de Dienstverlenende Vereniging Interleuven, die bepaalde taken voor hun rekening nemen.

1.3.2.1.2 Vereisten van een milieuambtenaar

Zoals hierboven gesteld, is het inschakelen van een volwaardige milieuambtenaar in het gemeentelijk beleid wenselijk. Een dergelijke ambtenaar moet aan bepaalde vereisten voldoen om zijn/haar taak optimaal te kunnen uitoefenen.

Enkele belangrijke kenmerken zijn:

- *Voldoende deskundigheid*: de milieuambtenaar dient iemand te zijn die al de nodige opleiding(en) genoten heeft op gebied van leefmilieu:
  - basisopleiding in een richting m.b.t. milieu is hierbij wenselijk;
  - aanvullende opleidingen, zoals milieukunde en de opleiding die men dient te volgen om het VLAREM-attest te behalen, kunnen ook volstaan.
- *Zelfstandigheid en zin voor initiatief*: de milieuambtenaar moet in staat zijn om bestekken op te maken. Hij/zij moet ook zelfstandig initiatieven kunnen uitwerken op gebied van milieu,
- duurzaamheid en natuur.
- *Bereidheid tot bijscholing*: alles omtrent milieu evolueert immers zeer snel. Concreet betekent dit het volgen van studiedagen, specifieke cursussen, voorlichtingsvergaderingen, e.d. De gemeente dient hiervoor de nodige middelen te voorzien en de milieuambtenaar voldoende ruimte te geven.
- *Ervaring*: ondanks alle gevolgde opleidingen, blijft ervaring zeer belangrijk zeker voor de
- continuïteit van het beleid.
- *Communicatieve vaardigheden*: de milieuambtenaar staat in rechtstreeks contact met zowel de bevolking als met de beleidsverantwoordelijken. Ook moet hij/zij in staat zijn bepaalde initiatieven actief te begeleiden (vb. werking compostmeesters, werking ecoteams) naar de bevolking toe.
- *Motivatie en visie*: hij/zij moet voldoende gedreven zijn om standpunten te verdedigen, mensen te motiveren en dergelijke meer; dit ondanks de te verwachten tegenkanting, hetzij vanuit (een deel van) de bevolking, belangengroepen of het schepencollege.

Gezien de complexiteit van de materie is het echter onmogelijk om over alle milieudomeinen evenveel kennis te vergaren. Het hebben van een gemeentelijke milieuambtenaar en het aansluiten bij een (intergemeentelijk) team van deskundigen, is dus zeker niet tegenstrijdig, maar zoals hoger al gesteld, eerder aanvullend.

Situatie in Tremelo:

Zoals al eerder gesteld, beschikt de gemeente Tremelo over twee milieuambtenaren. Peter Crabbé heeft de opleiding voor het behalen van het VLAREM-attest met succes gevolgd. Tot op heden werd hij echter nog niet aangesteld als erkende milieuambtenaar met controlebevoegdheid in het kader van art.58 van Vlare I. Bert De Winter werd in december 2008 aangenomen en neemt momenteel deel aan de opleiding voor het behalen van het VLAREM-attest.

Verder is de gemeente Tremelo aangesloten bij de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven.

De duurzaamheidsambtenaar zorgt mee voor de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013.

Er worden frequent studiedagen gevolgd en de dienst is geabonneerd op vakliteratuur.

1.3.2.1.3 Takenpakket voor een milieudienst

Leefmilieu is een zeer ruim beleidsaspect waardoor het daarbij horende takenpakket van de milieudienst niet onderschat mag worden. Best wordt de dienst dan ook niet belast met andere vaak praktische en tijdrovende taken die niet onmiddellijk betrekking hebben op het milieubeleid. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de taken die bij voorkeur tot het takenpakket van een milieudienst zouden moeten behoren. Het betreft uiteraard geen limitatieve lijst en de lijst kan per gemeente verschillen, afhankelijk van de diverse aanwezige diensten en de taakverdeling. Een deel van deze taken wordt uitgevoerd in samenwerking met de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven waarbij de gemeente is aangesloten.

- Beleidsadviserende taak:

De milieudienst moet over meerdere beleidsaspecten advies verstrekken aan het college van burgemeester en schepenen of aan de schepenen van leefmilieu. Naast de verder behandelde onderwerpen betreft het o.a.:

- planning en uitvoering van concrete acties wat betreft leefmilieu, duurzaamheid en natuur; gemeentelijk beleid m.b.t. uitvoering samenwerkingsovereenkomst;
- technische aangelegenheden m.b.t. waterzuiveringsinfrastructuur, riolering, afvalverwijdering, ...;
- uitvoering van natuuracties o.a. in het kader van het GNOP;
- milieu-impact van planologisch beleid o.a. structuurplan, mobiliteitsplan;
- milieu-impact van diverse andere aspecten van het gemeentelijk beleid, o.a. openbare werken.

De adviezen kunnen uitgebracht worden in de vorm van beleidsrapporten, verslagen op basis van onderzoeken, kosten-batenanalyses, ... De laatste 2 adviserende taken beogen het realiseren van een horizontale integratie van het milieubeleid binnen de andere sectoren in het gemeentelijk beleid. Uiteraard moet hierbij nauw samengewerkt worden met andere diensten, waarbij soms tegenstrijdige belangen deze taak kunnen bemoeilijken.

– Opmaak van een milieujaarprogramma

De opmaak van een milieujaarprogramma kadert in de samenwerkingsovereenkomst. In een dergelijk milieujaarprogramma wordt een overzicht gegeven van alle acties wat betreft leefmilieu en natuur die de gemeente enerzijds in dat kalenderjaar heeft uitgevoerd en anderzijds in het volgend kalenderjaar wil uitvoeren. In dit programma zijn ook de nodige begrotingen met betrekking tot de inzet van mankracht en middelen opgenomen. De milieuableider en de duurzaamheidsambtenaar moeten tevens de drijvende kracht zijn achter de effectieve uitvoering van de acties opgenomen in het milieujaarprogramma.

– Permanente evaluatie van de milieukwaliteit

Een permanente evaluatie en opvolging van de milieukwaliteit binnen de gemeente door inventarisatiewerk met betrekking tot water-, bodem- en luchtverontreinigingsbronnen, geluidsbronnen, hinderlijke inrichtingen, afvalinzameling, grondwaterwinningen, e.d. klachten vormen ook een belangrijk instrument om een inventaris van knelpunten op te stellen. Naast eigen inventarisatiewerk moeten ook de resultaten van de door andere overheden uitgevoerde milieustudies, metingen en/of meetcampagnes die betrekking hebben op de gemeente ingezameld worden zodat zij mee in rekening kunnen gebracht worden bij de evaluatie. Bij deze milieutaak is niet enkel de milieudienst betrokken maar ook andere diensten, de politie en externen.

– Advisering milieuvergunningaanvragen:

De opvolging en advisering van dergelijke dossiers is een specifieke taak voor de milieudienst.

- *Vergunningaanvragen klasse 2 en Meldingen klasse 3:* De vergunning voor een klasse 2-inrichting wordt verleend door het schepencollege. Waar de exploitatie van een klasse 3-inrichting gepland is, moet gemeld worden aan het schepencollege van de gemeenten. Het advies van de milieudienst is hier vereist. Bovendien baseren veel schepencolleges hun beslissing op dit advies.
- *Vergunningaanvragen klasse 1:* De vergunning voor klasse 1-inrichtingen wordt verleend door de bestendige deputatie van de Provincie. De rol voor de milieudienst bestaat hier in het voorbereiden van het advies van het schepencollege naar de Provincie toe. Ook kan een afgevaardigde van de milieudienst de gemeente vertegenwoordigen binnen de provinciale milieuvergunningencommissie.
- *Advisering van burgers bij vergunningaanvragen:* De meeste burgers hebben onvoldoende kennis van de procedure en de wetgeving terzake. Een goede advisering kan het vlotte verloop van de procedure sterk bevorderen.
- *Vergunningaanvragen gemeentelijke inrichtingen:* Ook een aantal gemeentelijke inrichtingen moeten over een vergunning (melding) beschikken. De milieudienst moet deze dossiers opvolgen en o.a. zorgen dat tijdig de nodige aanvragen worden ingediend.
- *Praktische rol:* In de procedure worden diverse taken opgelegd aan de gemeente: het in ontvangst nemen van dossiers, deze verzenden voor advies, brieven naar buurtbewoners

versturen, het openen van een openbaar onderzoek, de bekendmaking, ... Dit is uiteraard ook een taak voor de milieudienst.

- Controlerende taak met betrekking tot het opsporen van milieuovertredingen
De VLAREM-wetgeving geeft aan de gemeente de bevoegdheid tot uitoefening van controle op hinderlijke inrichtingen klasse 3 en 2. Het toezicht op de naleving van de milieuvergunning gebeurt vooral door de milieuambtenaar en de politie. Zij beschikken hiertoe over allerlei handhavingsmiddelen.
Vanaf 2010 zal de gemeente ook dienen te beschikken over een handhavingsambtenaar cfr. Handhavingsdecreet (BS2 9/02/2008).

De meest voorkomende overtredingen zijn: de schorsing en opheffing van de vergunning, het bevel tot stopzetting, verzegeling en sluiting van de onderneming en het geven van raadgevingen, aanmaningen en bevelen. De controle moet op een planmatige wijze gebeuren. Dit impliceert zowel preventieve controles, als controles naar aanleiding van problemen (klachten). Voor deze taak moet de milieuambtenaar over een VLAREM-attest beschikken. Indien de gemeente niet beschikt over een persoon met een VLAREM-bekwaamheidsbewijs dient de gemeente een overeenkomst af te sluiten met de politiezone waarin een samenwerking wordt afgesproken. Een voldoende wisselwerking tussen de milieudienst en de lokale politie is hoe dan ook noodzakelijk.

Daarnaast is het Vlaamse Gewest gestart met de uitbouw van een Milieu Management InformatieSysteem (MMIS). De gemeente verbindt er zich toe via ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst om met betrekking tot de gegevensinvoer van het MMIS een bijdrage te leveren aan de databank Milieuvergunningenloket (eMIL), Milieuklachten-, Registratie- en OpvolgingsSysteem (MKROS), Natuurvergunningenloket (NAV) en de rioleringsdatabank.

Deze databank heeft een betere dossieropvolging van milieuvergunningen tot doel. Tenslotte behoort ook de controle op naleving van de milieuvoorwaarden in de eigen gemeentelijke inrichtingen tot de taak van de milieudienst.

- Behandeling van klachten
Klachten die betrekking hebben op het leefmilieu worden bij voorkeur door de milieudienst behandeld. Zo wordt deze dienst ook verantwoordelijk voor de verdere opvolging. Het bijhouden van een efficiënt klachtenregister is een noodzakelijk hulpmiddel om deze opvolging efficiënt te kunnen uitvoeren. In deze context kan verwezen worden naar de uitbouw van een Milieu Management InformatieSysteem (MMIS) door het Vlaamse Gewest.

De gemeente verbindt er zich toe, via ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst, om met betrekking tot de gegevensinvoer van het MMIS een bijdrage te leveren aan o.a. het MilieuKlachten-, Registratie- en OpvolgingsSysteem (MKROS). Bedoeling is dat alle meldingen van klachten gerelateerd aan een vergunningsplichtige inrichting of activiteit en van klachten die het gevolg zijn van een probleem van geluids-, geur-, stof-, roet- of lichthinder geregistreerd worden via MKROS. Milieuklachten waarbij een vermoeden bestaat dat de menselijke gezondheid kan worden aangetast (bv. aantasting van de luchtkwaliteit door het gebruik van bestrijdingsmiddelen, door asbestvezels, smog en roet, aantasting bodem en water door olie en benzine, door gevaarlijk afval e.a.) dienen eveneens te worden geregistreerd. Rond deze materie kan bijstand verleend worden door het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Uiteraard zal voor praktische taken (vb. opruimen sluikstort) een beroep moeten gedaan worden op andere (gemeentelijke) diensten.

- Opvolging en uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst
Het correct uitvoeren van de taken, opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst, behoort uiteraard tot de bevoegdheid van de milieudienst. Voor het uitvoeren van een aantal taken dient er, gezien de omvang van het werk, een beroep te worden gedaan op derden (studiebureaus). Ook in dit geval blijft voor de milieudienst een belangrijke taak weggelegd (opvolging, controle, ...).

- Een informerende, sensibiliserende en educatieve taak
Deze informerende en educatieve taak heeft als doel:
    - het gevoerde milieubeleid kenbaar te maken en de bevolking erbij te betrekken (o.a. via de werking van de milieudienst);
    - het milieu- en natuurbewustzijn bij de bevolking te verhogen;
    - de medewerking en betrokkenheid van de burgers & doelgroepen te verhogen bij de uitvoering van een aantal milieutaken.(vb. afvalinzameling, ...)
- Ook intern, voor beleidverantwoordelijken en gemeentepersoneel, is een sensibiliserende rol weggelegd (voorbeeldfunctie van gemeente en gemeentelijke diensten).

Situatie in Tremelo

Volgende taken worden momenteel al door de milieudienst (milieuambtenaren en intergemeentelijke milieudienst) uitgevoerd:

- *de taken die worden opgelegd vanuit de samenwerkingsovereenkomst*: het niet uitvoeren van deze taken betekent immers dat de gemeente geen subsidie zal ontvangen. De gemeentelijke milieudienst komt deze taken na.
- *vergunningverlening*: de in de vergunningsprocedure voorziene (verplichte) adviserende taak wordt uiteraard ook uitgevoerd.
- *evaluatie van de milieukwaliteit*: naast een inventaris van hinderlijke inrichtingen (verplicht vanuit de overeenkomst), wordt ook de oppervlaktewaterkwaliteit opgevolgd. Bepaalde deelaspecten (bv. geluid, grondwater, ...) worden echter niet of minder opgevolgd.
- *controletaak*: de controle op hinderlijke inrichtingen blijft beperkt tot het uitvoeren van een controle, indien er klachten van omwonenden zijn of indien de exploitant in kwestie een milieuvergunning aanvraagt. De intentie is dat de gemeente zowel proactieve als reactieve controles zal uitvoeren op de klasse 2- en 3-inrichtingen en ter zake alle nodige initiatieven en/of maatregelen te nemen overeenkomstig de vigerende milieuregelgeving. Er wordt nagegaan of aan de vergunningsplicht wordt voldaan.
- De klasse 2- en klasse 3-inrichtingen zullen gedurende de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 steekproefsgewijze gecontroleerd worden.
- De gemeente heeft zich aangesloten bij de intergemeentelijke milieudienst van de Dienstverlenende Vereniging Interleuven voor de uitvoering van deze taken: milieuhandhaving, proactieve controle, ...
- *behandeling van klachten*: klachten worden in de mate van het mogelijke door de politie geregistreerd en opgevolgd. Maandelijks krijgt de milieudienst een overzicht van de klachten met betrekking tot leefmilieu welke geregistreerd zijn bij de politie. Ook op de milieudienst komen klachten binnen. Zodoende wordt er op de milieudienst een klachtenregister bijgehouden. Opvolging van de klachten is een taak die de gemeente ter harte neemt. De samenwerking tussen de milieuambtenaar en andere diensten (o.a. politie) dient nog wel verbeterd worden.
- Tremelo heeft zich ook aangesloten bij het door Interleuven aangeboden dienstenverleningspakket milieuhandhaving.
- *natuurbeleid*: de uitvoering van het natuurontwikkelingsplan wordt mee opgevolgd. De uitvoering ervan is de laatste jaren wel stilgevallen; enkel het beheer van de Bolloheide, park Tremeland, Balenberg, Zegbroek, Blasberg en het Vondelpark gebeurt op regelmatige basis, alsook enkele kleinere onderhoudswerken (o.a. van wegbermen).
- *sensibilisatie*: dit gebeurt vooral via de gemeentelijke website en het gemeentelijk infoblad. Wat de sensibilisatie van het gemeentelijk personeel betreft, zijn er nog maar weinig of geen specifieke acties genomen.

De opmaak van het ruimtelijk structuurplan richt zich op het bereiken van een gewenste ruimtelijke structuur op basis van een analyse van de huidige ruimtelijke structuren (openruimtestructuur, nederzettingsstructuur, natuurlijke structuur...). Het thema milieu doorkruist al deze structuren en is hierom minder werkbaar om tot een ruimtelijk plan te komen. Dit wil niet zeggen dat milieu niet belangrijk is. In de GECORO (Gemeentelijk Commissie voor Ruimtelijke Ordening) zitten allerlei maatschappelijke geledingen die groepen mensen vertegenwoordigen die bepaalde ruimte-aanspraken maken. Hierin zit ook de sector natuur. Deze groep zal het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan zeker

en vast onderwerpen aan wat de mogelijke gevolgen voor het milieu kunnen zijn van bepaalde ruimtelijke plannen.

Het ruimtelijk structuurplan is in opmaak door de intergemeentelijke dienst Ruimtelijke Ordening-Woonprojecten.IL.

De begeleiding van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplanningsproces gebeurt door de stedenbouwkundig ambtenaar.

1.3.2.2 Politie

Iedere politieambtenaar beschikt over een algemene opsporings- en vaststellingsbevoegdheid inzake milieudelicten. Deze algemene opsporings- en vaststellingsbevoegdheid is gekoppeld aan een vermoeden van misdrijf of aan de aanwezigheid van een strafbaar feit. Hierin ligt meteen ook het grote verschil met de bijzondere toezichtsbevoegdheid zoals hieronder verder uitgewerkt. De bijzondere toezichtsbevoegdheid steunt steeds op een bijzondere wettelijke of decretale grondslag, maar veronderstelt geen verdenking en kan altijd en overal worden uitgeoefend. De agenten van de politie zijn bevoegd om bijzonder toezicht uit te oefenen of handhavingsmaatregelen te nemen, indien zij door de gemeente zelf zijn aangewezen en beschikken over een VLAREM-bekwaamheidsbewijs. Ze stellen eventuele inbreuken vast en leggen dwangmaatregelen op in inrichtingen van klasse 2 en 3, die worden geëxploiteerd in strijd met de vergunningsvoorwaarden. Hetzelfde geldt voor klasse 2- en 3-inrichtingen die een dreigend of ernstig gevaar voor mens en milieu vormen. Voor klasse 1-inrichtingen blijft het optreden van de agenten evenwel beperkt tot het uitvoeren van technische controles zoals het nemen van stalen of het meten van de geluidsoverlast. De bevoegdheid tot het nemen van dwangmaatregelen voor inrichtingen die zonder de vereiste vergunning worden geëxploiteerd ligt in eerste fase bij de burgemeester. Pas als deze niet of onvolkomen optreedt, kunnen de voorgeschreven dwangmaatregelen worden genomen door de aangewezen agenten van de politie. Voorafgaandelijk aan de mogelijkheid tot het opleggen van dwangmaatregelen, beschikken de agenten over de bevoegdheid om raadgevingen, aanmaningen of bevelen te geven.

Situatie in de gemeente Tremelo

Er is, ondanks het feit dat al verschillende stappen zijn ondernomen, nog geen overeenkomst met de politiezone afgesloten i.v.m. de taakverdeling omtrent milieuklachten en -overtredingen. In de politiezone BRT beschikt geen enkele politieagent over een VLAREM-bekwaamheidsattest.

Bij de meeste problemen werkt de milieuambtenaar samen met de politie.

1.3.2.3 MiNa-werkers

De gemeente kan een beroep doen op de MiNa-werkers (milieu- en natuurwerkers) voor het realiseren van werkzaamheden in het kader van het natuur-, bos- en groenbeheer, de landschapszorg en voor het uitvoeren van diverse activiteiten op de containerparken. Met steun van de provincie Vlaams-Brabant werden de gemeentelijke MiNa-werkers samengebracht in INL-teams (Intergemeentelijk Natuur- en Landschapsteam) die bij IGO-Leuven (InterGemeentelijk Opbouwwerk Leuven) werden ondergebracht. Door de afspraken die tussen de provincie Vlaams-Brabant, de gemeenten en IGO-Leuven gemaakt werden, kunnen deze INL-teams niet ingezet worden voor taken op het containerpark en rond groenbeheer.

Vermits het om arbeiders uit de kansengroepen gaat, worden daardoor ook doelstellingen uit het tewerkstellingsbeleid gerealiseerd. Voor de keuze van de werkzaamheden kan de gemeente zich baseren op de niet-limitatieve lijst van werkzaamheden welke al dan niet in aanmerking komen voor subsidie.

Situatie in de gemeente Tremelo

De gemeente Tremelo maakte in 2009 gebruik van 2 VTE Mina-Werkers en 1 VTE Groenjob. Deze 3 medewerkers hielden zich bezig met de volgende activiteiten:

- het ecologisch beheer van het Park Tremeland en het Vondelpark,
- het natuurbeheer van het gebied 'De Laekvallei met natuurleerpad',
- het beheren van lineaire natuurverbindingen langs kerk- buurt en wandelwegen,
- het beheer van erkend natuureservaat de "Bolloheide",
- het natuurbeheer 'Balenberg',

- het omvormingsbeheer van het boscomplex bij Parkheide,
- het beheer van de KLE.

1.3.2.4 Integratie op gemeentelijk vlak

De gemeente dient te werken aan een geïntegreerd duurzaam lokaal milieubeleid. Hiertoe dient ambtelijk overleg te worden georganiseerd met volgende doelstellingen:

- er wordt gestreefd naar een maximale afstemming tussen het milieubeleid en de andere beleidsplanningsprocessen (zoals m.b.t. ruimtelijke ordening, mobiliteit...). Een globaal kader wordt opgemaakt waarbinnen geïntegreerde acties worden aanbevolen;
- de coördinatie van de opmaak en de uitvoering van het gemeentelijk milieujaarprogramma en het milieubeleidsplan;
- de communicatie van het lokaal milieubeleid, zowel naar de gemeentelijke diensten, als naar de doelgroepen en de bevolking.

Bij dit ambtelijk overleg worden ten minste ambtenaren uit de verschillende milieusectoren en de beleidsdomeinen zoals Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en andere belanghebbende diensten betrokken. Dit ambtelijk overleg kan aansluiten bij bestaande overlegstructuren van de gemeente.

Situatie in de gemeente Tremelo

Er wordt wekelijks een coördinatievergadering georganiseerd waarop de secretaris en diensthoofden aanwezig zijn en waar alle dossiers voor het schepencollege overlopen worden, de gemeenteraadsvergadering besproken wordt en waar de knelpunten en problemen besproken worden die zich hebben voorgedaan tijdens de week. Alle diensthoofden nemen hieraan deel (hoofd technische dienst, diensthoofd ruimtelijke ordening, controleur der werken, diensthoofd milieudienst, gemeentelijke ontvanger, hoofd personeelsdienst, vormingsambtenaar, cultuurfunctionaris, bibliothecaris en diensthoofd bevolking). In de praktijk is er een constant overleg tussen de verschillende diensten.

1.3.3 FINANCIËLE MILIEUPOLITIEK

De financiële politiek kan opgesplitst worden in 2 grote blokken. Enerzijds is er de zogenaamde bestedingspolitiek en anderzijds is er de inkomstenpolitiek.

De bestedingspolitiek omvat zowel de vaste kosten (kosten werking milieudienst...) als de investeringen die de gemeente doet. De investeringen kunnen zijn:

- het uitvoeren van projecten en initiatieven om milieuproblemen op te lossen. De afvalinzameling en verwerking is hier duidelijk de belangrijkste uitgavenpost;
- het uitvoeren van natuurprojecten (aankoop, beheer en onderhoud, ...) o.a. de acties vermeld in het GNOP;
- het ontwikkelen van educatieve en sensibiliserende initiatieven (belgerinkel, zwerfvuilactie, afvalpreventieactie...);
- de ontwikkeling van stimulerende instrumenten voor derden zoals het verstrekken van subsidies voor een milieuvriendelijk handelen door deze derden (toelagen gegeven door de gemeente voor aankoop herbruikbare luiers, zonnepanelen, regenwateropvang en -gebruik, infiltratie, groendaken + sociale correcties voor DifTar).

Een bestedingspolitiek die bij de opmaak van een beleidsplan voldoende aandacht vereist, moet besteed worden aan de spreiding van de investeringen over verscheidene jaren heen. Er dient prioriteit aan projecten toegekend te worden. Het toekennen van dergelijke prioriteiten is niet altijd even eenvoudig.

Bij de inkomstenpolitiek gaat de gemeente haar milieubeleid financieel ondersteunen door het innen van financiële middelen op milieubelastende zaken. Dit kan onder meer omvatten: heffingen op hinderlijke inrichtingen, huisvuiltaks, hoge boetes opleggen bij vastgestelde milieuovertredingen (vb. boete op sluikestorten, sluikestoken, ...).

Met uitzondering van het voor de gemeente dure afvalbeleid, blijft het financieel milieubeleid van de gemeente beperkt. Milieu blijft bij de opmaak van de begroting nog vaak een zwak broertje. Door goede motivering van de milieudienst en advies van de MINA-raad komt hier aan geleidelijk verandering in.

1.4 ORGANISATIE VAN DE INSpraak IN HET GEMEENTELIJK MILIEUBELEID

Aangezien een gemeente het bestuur is dat het dichtst bij de burger staat, zijn er heel wat mogelijkheden tot inspraak van deze burger bij het te voeren beleid. Inspraak van de bevolking heeft meerdere voordelen:

- democratisering van het gemeentelijk beleid;
- bevorderen van de kwaliteit en de doeltreffendheid van het beleid;
- vergroting van de betrokkenheid van de bevolking bij de milieuproblematiek;
- verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

Daarnaast stimuleert de gemeente bijkomende participatiekanalen met het oog op het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

1.4.1 OPENBARE ONDERZOEKEN, VOORLICHTINGSVERGADERINGEN, HOORZITTINGEN, ...

Dergelijke initiatieven worden meestal in het kader van één specifiek thema georganiseerd. Verplichte zaken hierbij zijn:

- openbare onderzoeken bij natuurvergunningaanvragen;
- openbare onderzoeken bij milieuvergunningaanvragen klasse 1 en 2;
- openbare onderzoeken en informatievergadering bij MER-plichtige milieuvergunningaanvragen;
- openbaar onderzoek en informatievergadering horende bij de opmaak van beleidsplannen (milieubeleidsplan, GNOP, structuurplan, ...).

Voorals er persoonlijke belangen op het spel staan, hebben dergelijke inspraakinitiatieven succes. Dit impliceert dat niet altijd een (positieve) milieuvisie vanuit de bevolking op deze manier kenbaar wordt gemaakt.

1.4.2 GEMEENTELIJKE MILIEUADVIESRAAD OF MINA-RAAD

De samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 verplicht een milieuadviesraad (MINA-raad). Deze MINA-raad is een belangrijke actor in het creëren van een draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid en in het stimuleren van het maatschappelijk debat met betrekking tot dit gemeentelijk milieu- en natuurbeleid. Deze MINA-raad heeft een louter adviserende bevoegdheid waarbij het advies kan gegeven worden op vraag van het schepencollege of op eigen initiatief. De milieuraad dient om advies gevraagd te worden over aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijk en intergemeentelijk beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling zoals ondermeer het jaarlijks milieujaarprogramma, de gemeentelijke begroting en de begrotingswijzigingen. Zij kunnen eveneens zelf voorstellen lanceren en/of hulp bieden bij het uitwerken van projecten.

De milieuraad dient, volgens de samenwerkingsovereenkomst, te bestaan uit stemgerechtigde leden, niet-stemgerechtigde leden en waarnemers. De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de milieuraad. Als stemgerechtigde leden kunnen de volgende instanties en/of organisaties in de milieuraad zetelen: milieu- en natuurverenigingen, jachtverenigingen, onderwijsinstellingen, sociaal-culturele organisaties, vormingsorganisaties alsook beroepsgroepen en/of -organisaties. Ten minste een derde van de milieuraad moet bestaan uit leden van een milieu- en natuurvereniging. Ook mannen en vrouwen dienen voor ten minste een derde te worden vertegenwoordigd. De milieuraad wordt verder aangevuld met niet-stemgerechtigde leden (schepenen van leefmilieu, vertegenwoordigers politieke partijen, milieuambtenaar, externe deskundigen). Het aantal niet-stemgerechtigden bedraagt maximaal de helft van het aantal stemgerechtigden.

Bovendien zijn ook alle inwoners van de gemeente Tremelo welkom als lid van de MilieuAdviesRaad. Jaarlijks zijn er minimaal 2 'open' vergaderingen waarop steeds alle burgers zijn uitgenodigd. De uitnodiging gebeurt via het gemeentelijk informatiekraantje, infoborden, affiches en/of de gemeentelijke website.

Het goed functioneren van een dergelijke adviesraad is afhankelijk van:

- *Samenstelling van de raad:* een voldoende verscheidenheid (visie, kennis, ...) aan leden die met een positieve milieumotivatie in de raad zetelen, is wenselijk. Ook een regelmatige aanvulling of wisseling van het ledenbestand is positief. Deze kunnen immers voor nieuwe impulsen zorgen.

- *Logistieke ondersteuning*: de gemeente moet zorgen voor het ter beschikking stellen van vergaderlokalen, de verspreiding van verslagen, e.a. logistieke ondersteuning.
- *Goede vergadertechniek*: de vergaderingen moeten goed voorbereid en geleid worden. Langdradige uitwijdingen moeten worden voorkomen en de diverse behandelde punten moeten ressorteren in duidelijke afgeronde adviezen.
- *Medewerking gemeentebestuur*: zowel voor wat betreft het vragen van adviezen als het opvolgen ervan, moet er een goede wisselwerking zijn tussen het gemeentebestuur en de milieuvadvisraad.

Voor de laatste voorwaarde, de samenwerking met het college, is essentieel. Dit houdt zowel het doorgeven van documenten voor advies, als het meedelen van de uiteindelijke beslissing (al dan niet opvolgen van het advies) aan de MINA-raad in. De regelmatige aanwezigheid van de schepenen van leefmilieu is hierbij onontbeerlijk. Het al dan niet opvolgen van een advies moet ook voldoende gemotiveerd worden.

Hoewel sensibilisatie en informatieverstrekking niet meteen vallen onder de bevoegdheid van de MINA-raad, kan haar inbreng ook hier zeker positief zijn.

In Tremelo is de MINA-raad al sinds 1992 actief (met opmaak statuten). De MINA-raad heeft tot nu toe een constructieve inbreng gedaan en beschikt, gezien zijn samenstelling (mensen met diverse kennis, visie en ervaring in de problematiek), over een verscheidenheid aan deskundigheid.

Een verdere optimalisering van de werking moet echter een permanente opdracht zijn, waarbij zowel de samenstelling van de raad, de wijze van vergaderen en adviesverlening als de onderlinge relatie tussen de MINA-raad en het gemeentebestuur voortdurend moet geëvalueerd worden.

1.5 DOELSTELLINGEN

Het gemeentelijk milieubeleid dient afgestemd te worden op het milieubeleid van de hogere overheden. Concreet houdt dit in dat de krachtlijnen van het Vlaams milieubeleidsplan, het gewestelijk Milieu- en natuurplan en het provinciaal milieubeleidsplan zullen gevolgd worden. Een aantal van deze krachtlijnen moeten wel verfijnd worden tot op het gemeentelijk niveau.

Het milieubeleid is gebaseerd op het principe 'Duurzame ontwikkeling'. De milieupijler van duurzame ontwikkeling heeft vooral te maken met voorzorg, preventief handelen, voorkeur voor brongerichte bestrijding van milieuaantastingen, het 'stand-still'-beginsel en het beginsel dat de vervuiler betaalt. Dit laatste principe moet een ontradend effect hebben en de vervuiler ertoe aanzetten de vervuiling te voorkomen. Ook het verlenen van compensaties aan diegene die de nodige inspanningen levert om verontreiniging te voorkomen, moet in dit kader gezien worden. In het gemeentelijk beleid zal gezocht worden naar een evenwicht tussen een stimulerend en een repressief beleid.

- *Maximale voorkoming van milieuverontreiniging*: dit moet een basisdoelstelling van het gemeentelijk beleid worden. Dit betekent dat de gemeente dit uitgangspunt steeds zal hanteren bij beslissingen aangaande leefmilieu en ruimtelijke ordening. O.a. in haar vergunningenbeleid zal de gemeente hiertoe een belangrijke bijdrage trachten te leveren.
- *Het beginsel van preventief handelen*: de schade aan het leefmilieu maximaal voorkomen.
- Milieuschade achteraf herstellen (saneren) brengt immers grotere maatschappelijke kosten met zich mee, terwijl de milieubelasting effectief is opgetreden.
- *Aanpak aan de bron*: de gemeente zal er ook steeds voor kiezen om verontreiniging bij de bron aan te pakken in plaats van de beschermingsmaatregelen op de plaats van de milieuschade omdat het probleem dan beter beheersbaar is en de oplossing goedkoper. In dit opzicht is het dan ook van het grootste belang dat de acties gericht zijn op de verschillende doelgroepen. Zogenaamde 'end-of-pipe'-oplossingen zullen pas aan bod komen indien de brongerichte aanpak ontoereikend of niet haalbaar is.
- *'Stand-still'-principe*: de huidige milieukwaliteit mag er niet verder op achteruit gaan. Het gemeentelijk milieubeleid zal deze doelstelling steeds voor ogen hebben. Uiteraard zal op termijn afhankelijk van de problematiek het beleid ook tot doel hebben de bestaande (minder goede) milieukwaliteit te verbeteren.
- *Gebiedsgericht beleid*: de effecten van de hinder en/of verontreiniging worden mede bepaald door de locatie van de hinderbron. Ook de aard en de mogelijkheden tot oplossing zijn vaak afhankelijk van de locatie. Daarom zal het milieubeleid gebiedsgericht kunnen variëren en zal de gemeente ook trachten het beleid aangaande ruimtelijke ordening en het milieubeleid op elkaar af te stemmen.
- *Integrale aanpak*: het milieubeleidsplan staat niet op zich. Een samenhang tussen het milieubeleidsplan en andere beleidsplannen, zoals het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan, Milieujaarplan, het afgelopen Milieubeleidsplan, het Mobiliteitsplan (in opmaak), het Ruimtelijk Structuurplan (in opmaak) e.d.-is dan ook evident. De integrale aanpak veronderstelt dat bij de opmaak van deze plannen voorafgaandelijk een Milieu-EffectenRapport (MER) wordt opgemaakt en dat bij het nemen van de beslissingen de resultaten van dit MER van doorslaggevende aard zijn.
- *Aandacht voor stimulerende en controlerende maatregelen*: de gemeente zal bij het uitvoeren van het gemeentelijk milieubeleid zowel een stimulerende als een controlerende rol op zich nemen. Hierbij zal de gemeentelijke werking zelf als voorbeeld dienen voor de verschillende doelgroepen van dit beleidsplan.
- Voor er een milieuzorgsysteem kan opgestart worden, moet er eerst een analyse worden gemaakt van de huidige toestand. Via deze analyse zal de gemeente doelstellingen formuleren die de basis vormen voor acties. De acties zullen zowel structureel van aard zijn als gericht op gedragsveranderingen van het gemeentepersoneel.
- Sociale instrumenten kenmerken zich doordat hun werking gebaseerd is op informatieverspreiding en communicatie en doordat ze uitgaan van vrijwilligheid en overreding.
- *Responsabilisering*: de gemeente wil door het doelgroepenbeleid de doeltreffendheid, de efficiëntie en het draagvlak van het beleid verhogen. De dialoog tussen gemeente en doelgroep

moet leiden tot het inzetten van beleidsinstrumenten die de doelgroep in grote mate moet aanzetten om eigen verantwoordelijkheid te nemen.

1.6 ACTIES

1.6.1 ACTIES IN1. PERMANENTE INFORMATIEVERSTREKKING ROND MILIEU

▪ **Situering van de problematiek**

De ganse milieuproblematiek, ook op lokaal niveau, is zeer complex geworden. Voldoende kennis van de verscheidene aspecten van de problematiek draagt bij tot het verbeteren van het beleid ter zake. In de eerste plaats is dit van belang voor de schepen van leefmilieu en uiteraard ook voor de milieuambtenaar en het uitvoerend personeel. Ook voor de leden van de milieuvadvisraad is vorming en bijscholing wenselijk. De noodzaak van het volgen van dergelijke vorming is uiteraard afhankelijk van de voorkennis en interesse. Een minimale jaarlijkse vorming is echter wenselijk. Het provinciebestuur blijft het aanbieden van milieuinformatie aan de gemeenten verder verzorgen.

▪ **Doelstelling**

Bedoeling is de milieukennis te verhogen voor al wie betrokken is bij het gemeentelijk milieubeleid.

▪ **Beschrijving van de actie**

Deze actie houdt in dat de gemeente een stimulerend beleid gaat voeren om iedereen die betrokken is bij het gemeentelijk milieubeleid aan te zetten om zich voldoende bij te scholen. Een dergelijk beleid omvat o.a. volgende deelacties:

- *Voorzien van het nodige budget voor het volgen van vormingssessies:* de kostprijs van sommige vormingen/informatiedagen is vaak een belemmering om deel te nemen. Uiteraard moet dit voor het eigen personeel uit het gemeentelijk budget komen. Voor het eigen personeel wordt ook de nodige ruimte (tijd) voorzien om aan dergelijke vormingen deel te nemen.
- *Bijhouden van het aanbod van vormingen:* gezien het groot aanbod aan vormingsmogelijkheden (cursussen, bijscholingen, studiedagen, infoavonden, ...) dient een keuze gemaakt te worden. De milieuambtenaar is het best geplaatst deze informatie bij te houden en mogelijke geïnteresseerden te verwittigen over de eventuele vormingen. Er is vooral behoefte aan praktijkgerichte cursussen, zowel voor de milieuambtenaar als voor het uitvoerend personeel.
- *Nagaan welke abonnementen op tijdschriften er bestaan:* momenteel zijn er een heleboel tijdschriften rond milieu, natuur, duurzaamheid, ... beschikbaar. Mogelijke interessante tijdschriften zijn: Milieukrant (stichting Leefmilieu, BBL, Instituut voor milieukunde, OVAM), Ecolink, Zacht geritsel (VODO), Milieugids (Kluwer) op de website en via een nieuwsbrief, Nieuwsbrief milieupraktijk (Standaard en VMD), Stip (OVAM), Nieuwsbrief milieu en natuur (BBL), ... Tevens zijn er een heleboel websites waar eveneens informatie kan opgezocht worden.
Voorbeelden zijn: www.emis.vito.be, www.milieuintfo.be, www.vmm.be, www.vmw.be, www.vlm.be, www.ecotips.org...

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie IN1.: permanente informatieverstrekking rond milieu
Initiatiefnemer(s)	Gemeentebestuur Tremelo
Betrokkene(n)	Milieudienst, externe instanties
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur, gemeentelijke diensten, MINA-raad
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van actie tot actie

1.6.2 ACTIE IN2. REALISATIE INTEGRAAL MILIEUBELEID IN GEMEENTELIJK BESTUUR

▪ **Situering van de problematiek**

Het milieubeleid wordt nog te veel als een afzonderlijk facet van het beleid beschouwd. Een integraal milieubeleid houdt echter in dat bij ieder project, uitgevoerd door de gemeente, nagegaan wordt welke impact het project heeft op het leefmilieu en of er geen maatregelen kunnen voorzien worden om het project op een meer milieu- en natuurvriendelijke wijze uit te voeren. Het milieubeleid en de milieuaspecten dienen als een rode draad te lopen doorheen geheel het gemeentelijk beleid.

▪ **Doelstelling**

Komen tot een integraal gedragen verantwoord milieubeleid waar ieder personeelslid zich goed bij voelt.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *Opmaak en goedkeuring van een procedure m.b.t. het voeren van een geïntegreerd beleid:* dergelijke integratie van milieu in de andere beleidsdomeinen wordt best geformaliseerd zodat het een expliciete bevoegdheid van de milieuambtenaar is om alle relevante gemeentelijke beleidsdossiers te beoordelen op zijn milieuconsequenties. Hierbij wordt best ook een toetsingskader opgemaakt, zodat een zo objectief mogelijke toetsing kan uitgevoerd worden. Een facet van deze procedure is het toevoegen van een soort standaardparagraaf aan alle "relevante" gemeenteraadsbeslissingen, waarin verwezen wordt naar de uitgevoerde milieutoetsing. De haalbaarheid hiervan zal bestudeerd worden.
- *Opvolgen van de goedgekeurde procedure:* wanneer de procedure formeel is goedgekeurd, is het uiteraard de taak van de milieuambtenaar om alle relevante dossiers ook effectief te controleren.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie IN2.: realisatie integraal milieubeleid in gemeentelijke bestuur
Initiatiefnemer(s)	Gemeentebestuur Tremelo
Betrokkene(n)	Gemeentebestuur, Milieudienst
Doelgroep(en)	Gemeentelijke diensten
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

1.6.3 ACTIE IN3. PROFILERING TAKENPAKKET MILIEUDIENST NAAR BUITEN TOE

▪ **Situering van de problematiek**

Doordat de gemeente steeds meer taken op het gebied van leefmilieu krijgt toebedeeld, is in dit kader een aparte milieudienst en een actuele functieomschrijving van de taak van de milieuableidende gewenst. Naast de echte milieutaken, voorzien in de hogere wetgeving zoals milieubeleidsplanning, VLAREM, Samenwerkingsovereenkomst, afval- en natuurdecreet, moet ook ruimte zijn voor andere aspecten van het beleid met raakvlakken met milieu. Intern is het belangrijk dat de taken van de milieuableidende duidelijk afgelijnd en bekend zijn. Hiervoor kunnen de taken geïnventariseerd en getoetst worden aan de werkelijkheid. Aan de hand van deze toetsing wordt duidelijk of er taken bijkomen of wegvallen. Anderzijds kunnen bestaande taken bijgestuurd worden. Een dergelijk takenpakket beoogt ook de optimale wisselwerking tussen de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven en de gemeentelijke milieudienst.

▪ **Doelstellingen**

Verbetering kwaliteit gemeentelijk milieubeleid door structuurverbetering gemeentelijke diensten.

▪ **Beschrijving van de actie**

Opmaak taakomschrijving gemeentelijke milieudienst:

Volgend takenpakket valt normaal onder de milieudienst:

- opmaak en uitvoering van een milieujaarprogramma: conform de samenwerkingsovereenkomst
- permanente evaluatie van de milieukwaliteit: controle op de milieukwaliteit, opmaak en actueel bijhouden van een milieu-inventaris met o.a. gegevens over de volgende aspecten:
  - kwaliteit oppervlaktewater, bodem, grondwater, lucht, natuur
  - vergunningenbestand, grondwaterwinningen, lozingen, ...
  - klachtenregistratie
- behandeling milieu-, natuurvergunningaanvragen en meldingen:
  - advisering m.b.t. klasse 1, 2 en 3 dossiers
  - de gemeente vertegenwoordigen binnen de provinciale milieuvergunningencommissie
- opvolging vergunningstoestand en naleving milieuvoorwaarden op gemeentelijke inrichtingen.
- controlerende taak met betrekking tot het opsporen van milieuovertredingen:
  - controle hinderlijke inrichtingen klasse 2 en 3
  - controle naar aanleiding van klachten
  - bijhouden register van klachten en uitgevoerde controle- en toezichtstaken (cfr. MKROS)
  - opvolgen Milieu Management Informatie Systeem (MMIS), waarbij het bijhouden van diverse inventarissen: eMIL, MKROS, natuurvergunningenloket en rioleringsdatabank RIOREF
- opvolging en uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst.
- opvolging en uitwerking natuurbeleid van de gemeente met o.a. de uitvoering van de acties van het GNOP.
- algemene adviserende en beleidsondersteunende taak: deze taak beoogt een verbetering van de integratie van het milieubeleid in de rest van het gemeentelijk beleid.
- een informerende en educatieve taak: o.a. opvolgen en ondersteunen werking milieuvolksraad.

Optimalisatie samenwerking met intergemeentelijke milieudienst:

Voor de concrete uitvoering van een deel van de bovenstaande taken kan de milieudienst van de gemeente een beroep doen op de intergemeentelijke milieudienst. In het kader van nieuwe taken, o.a. taken voorzien in de samenwerkingsovereenkomst moet de samenwerking voortdurend geëvalueerd worden en moeten concrete afspraken gemaakt worden m.b.t. de uit te voeren taken.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie IN3.: profilering takenpakket milieudienst naar buiten toe
Initiatiefnemer(s)	Gemeentebestuur Tremelo
Betrokkene(n)	Milieudienst
Doelgroep(en)	Gemeentelijke diensten, Burgers
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

1.6.4 ACTIE IN4. HANDHAVING

▪ **Situering van de problematiek**

De gemeente is bevoegd voor de verlening van milieuvergunningen en meldingen van klasse 2 en 3-inrichtingen en ook voor het toezicht op deze bedrijven. Er wordt een plaatsbezoek gebracht bij klachten en bij nieuwe milieuvergunningsaanvragen, maar een handhavingsbeleid is er momenteel niet.

Vanaf 2010 zal de gemeente ook dienen te beschikken over een handhavingsambtenaar cfr. Handhavingsdecreet (BS2 9/02/2008). Er werd een overeenkomst ondertekend met Interleuven voor de invulling van deze taak.

▪ **Doelstelling**

- optimalisatie van de samenwerking tussen de verschillende betrokken diensten bij het behandelen van milieuklachten.
- Instellen van centraal meldpunt voor milieuklachten.

▪ **Beschrijving van de actie**

- De gemeente voert zowel proactieve als reactieve controles uit op de klasse 2 en 3-inrichtingen en neemt ter zake alle nodige initiatieven en/of maatregelen overeenkomstig de vigerende milieureggeving. Er zal tevens worden nagegaan of aan de vergunningsplicht wordt voldaan. De klasse 2 en klasse 3-inrichtingen worden gedurende de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst steekproefgewijs gecontroleerd. Bij hinderproblemen, als dusdanig na controle omschreven en al dan niet veroorzaakt door hinderlijke inrichtingen, moet de gemeente optreden als lokaal bemiddelaar.
- Daarnaast stelt de gemeente, binnen de grenzen van haar territoriale bevoegdheid, eveneens de overtredingen op de natuurvergunningen en de vrije velddelicten vast. Dit lijkt een aangewezen taak voor de lokale politie.
- De gemeente dient te onderzoeken op welke manier ze invulling zal geven aan deze handhavingsambtenaar. Hiervoor kan de gemeente zelf een handhavingsambtenaar aanstellen (uiterlijk 1 mei 2010). Dit kan eveneens intergemeentelijk gebeuren of via Interleuven (uiterlijk 1 mei 2011), hierbij zijn per begonnen schijf van 5 gemeenten twee handhavingsambtenaren vereist. De gemeente heeft zich aangesloten bij de intergemeentelijke milieudienst van de Dienstverlenende Vereniging Interleuven voor de uitvoering van deze taken: handhaving, proactieve controle, ...

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie IN4.: handhaving
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL, PZ BRT
Doelgroep(en)	Vergunde inrichtingen, Bevolking
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van de gekozen formule

1.6.5 ACTIE IN5. PARTICIPATIE EN OPTIMALISATIE VAN DE WERKING VAN DE MILIEUADVIESRAAD

▪ **Situering van de problematiek**

In de Samenwerkingsovereenkomst zijn richtlijnen opgenomen m.b.t. de samenstelling als werking van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur (MINA-raad) Dit vraagt een goede samenstelling, de nodige kennis, een goede vergadertechniek, evenals een goede wisselwerking tussen de MINA-raad en het gemeentebestuur. Hieraan moet voortdurend gewerkt worden.

▪ **Doelstelling**

- Vergroten van betrokkenheid van burgers en doelgroepen bij het gemeentelijk milieubeleid;
- Verhogen van inbreng van de milieuadviesraad in het gemeentelijk milieubeleid.

▪ **Beschrijving van de actie**

De actie omvat:

- aanpassen huishoudelijk reglement, statuten en afsprakennota aan bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst.
- bijsturen ledenbestand:
  - afhankelijk van de noodzaak aantrekken van nieuwe leden en verwijderen van niet-actieve leden in functie van representativiteit en werking.
  - organisatie van open MINA's voor de bevolking
- aandacht voor vorming van de leden:
  - vormingsmomenten tijdens de vergadering
  - vormingsmomenten buiten de vergadering
- vergroting efficiëntie van de vergaderingen:
  - voorbereiding vergadering: voorafgaand overleg
  - voorbereiding dossiers door de voorzitter en eventueel de leden, opmaak verslagen
  - vormen van deelgroepen voor het uitwerken van acties, taken of deelprojecten
- optimaliseren samenwerking met gemeentebestuur:
  - consequente adviesaanvragen van het bestuur naar de milieuadviesraad (alle relevante dossiers) en tijdige terbeschikkingstelling van de nodige informatie
  - regelmatige aanwezigheid CBS (schepen leefmilieu) in de MINA-raad
  - financiële en logistieke ondersteuning
  - duidelijke communicatie door CBS i.v.m. al dan niet opvolgen van verleende adviezen
  - streven naar een samenwerking met andere lokale adviesraden door bijv. het organiseren van een jaarlijkse gezamenlijke start- en evaluatievergadering van alle raden samen of het organiseren van gezamenlijke thematische vergaderingen
- Verhogen van de betrokkenheid:
  - De leden van de milieuadviesraad aansporen een eigen inbreng te leveren
  - Organiseren of op een actieve wijze ondersteuning bieden van milieuactiviteiten

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie IN5.: participatie en optimalisatie van de werking van de milieuadviesraad (MINA-raad)
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, MINA-raad
Betrokkene(n)	Milieudienst, MINA-raad
Doelgroep(en)	MINA-raad
Planning	2011-2015
Kost	Werkingskosten MINA-raad

1.6.6 ACTIE IN6. MILIEUMANAGEMENT INFORMATIESYSTEEM

▪ **Situering van de problematiek**

Vanuit de Vlaamse Overheid worden de gemeenten aangezet om gebruik te maken van de toegang tot online milieu-informatie. Het betreft hier verschillende databanken zoals MKROS, milieuvergunningendatabank, pesticidenreductieprogramma,... In de praktijk echter blijkt dat deze databanken nog niet volledig geoptimaliseerd of operationeel zijn.

▪ **Doelstellingen**

Online beschikbaar maken van milieu- en natuurinformatie voor alle diensten betrokken bij het milieu- en natuurbeleid.

▪ **Beschrijving van de actie**

De gemeente en de Vlaamse Overheid verzorgen binnen hun bevoegdheden de gegevensinvoer voor volgende databanken:

- digitaal loket van de samenwerkingsovereenkomst
- jaarlijkse inventaris van de gebruikte hoeveelheden bestrijdingsmiddelen in het kader van het pesticidenreductieprogramma
- milieuvergunningendatabank
- milieuklachten-, registratie- en opvolgingssysteem: alle meldingen bij de milieudienst van klachten die het gevolg zijn van een probleem van geluidshinder, geurhinder of lichthinder, stof- of roethinder, al dan niet gerelateerd aan een vergunningsplichtige inrichting of activiteit. Milieuklachten waarbij een vermoeden bestaat dat de menselijke gezondheid kan worden aangetast, worden eveneens geregistreerd in MKROS
- gemeentelijke inventaris van risicogronden
- energieprestatiedatabank: volgens Ministerieel besluit d.d. 20/10/2006 betreffende het vaststellen van minimale voorwaarden bij opname van gegevens in de energieprestatiedatabank, moet de gemeente de nodige gegevens maandelijks doorsturen naar de energieprestatiedatabank

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie IN6. milieumanagement informatiesysteem
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Gemeentebestuur, Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Gemeentelijke overheid, MINA-raad, Gemeentelijke diensten
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

1.6.7 ACTIE IN7. MILIEUBAROMETER

▪ **Situering van de problematiek**

De gemeente zal tijdens de duur van de overeenkomst aan de hand van een milieubarometer de toestand van het milieu opvolgen. Dit houdt in dat een set van minimaal 15 indicatoren verspreid over de verschillende milieuthema's wordt opgesteld en opgevolgd door middel van een opvolgingsfiche per indicator.

▪ **Doelstelling**

De milieubarometer zal ingezet worden als beleidsondersteunend instrument en communicatief instrument. Door het meten en interpreteren van evoluties zal de milieubarometer input geven in de strategische planning van de gemeente. Een afgewerkte milieubarometer is een instrument dat de basis is om over het milieubeleid van de gemeente te communiceren naar haar burgers toe.

▪ **Beschrijving van de actie**

In de loop van 2009 werd deze milieubarometer en een set van 15 indicatoren verfijnd. De voorafgaande jaren werd al een milieubarometer opgesteld, op basis hiervan zijn er echter nog geen conclusies zichtbaar. Naar de toekomst toe zullen deze indicatoren en resultaten op de website geplaatst worden.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie IN7. milieubarometer
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Leden MINA-raad, Bevolking
Doelgroep(en)	MINA-raad, Bevolking
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

2 AFVAL

2.1 INLEIDING

Wat het afvalprobleem betreft, wordt de gemeente voornamelijk geconfronteerd met het probleem van het "huisvuil"; dit is het afval dat door iedere burger van de gemeente wordt geproduceerd en waarvoor de gemeente bevoegd is (inzameling en verwijdering). Dit betekent niet alleen een belangrijke kost voor de gemeente, maar op die manier draagt de gemeente (alle burgers van de gemeente) ook bij tot de milieuvervuiling veroorzaakt door de verwijderingsinstallaties (storten, verbranding, ...), ook al bevinden die installaties zich niet op het eigen grondgebied. Elke vorm van afvalinzameling, verwerking en verwijdering is immers milieubelastend. Met name volgende vormen van hinder ontstaan:

- *afvalverbranding*: emissies van milieuvervuilende stoffen: CO₂, dioxines, PCB's, ...;
- *storten*: ruimtebeslag, (risico op) bodem- en grondwatervervuiling, geurhinder, emissie CH₄, CO₂;
- *algemeen*: elke verwijdering van afval betekent ook verlies aan energie en grondstoffen.

De laatste jaren wordt echter steeds meer de nadruk gelegd op voorkoming, hergebruik en recyclage van afvalstoffen.

2.2 INVENTARISATIE

2.2.1 HUISHOUDELIJKE AFVALSTOFFEN

Huishoudelijke afvalstoffen zijn afvalstoffen die ontstaan uit huishoudelijke activiteiten en afvalstoffen die gelijkgesteld zijn aan huishoudelijke afvalstoffen. Sinds het VLAREA (art. 2.1.1, 2.2.1 en 9.1§1.1^o) is er een meer strikt onderscheid tussen bedrijfsafval en huishoudelijk afval. Bijna geen enkele "andere" afvalstof wordt nog gelijkgesteld met huishoudelijk afval. In de praktijk wordt er echter nog wel een deel van het bedrijfsafval, dat vergelijkbaar is met huisvuil, samen met dit huishoudelijk afval verwijderd (o.a. papierafval, PMD-afval, ... afkomstig van de kantoren, tuinafval van hoveniers, ...).

Op het containerpark kan de interpretatie van dit verbod ook voor problemen zorgen.

De inzameling en verwijdering (verwerking) van huishoudelijke afvalstoffen is een gemeentelijke bevoegdheid. Zoals in de overige gemeenten van het Arrondissement Leuven is de praktische uitvoering van de inzameling en verwijdering in de loop van de jaren '80 voor een groot deel overgegaan naar de Intercommunale Interleuven (die sinds 15 december 2003, Opdrachthoudende Vereniging EcoWerk wordt genoemd).

Vanaf het begin van de jaren '90 is de recyclage en selectieve inzameling van afvalstoffen sterk toegenomen. Tevens wordt het accent ook meer en meer gelegd op voorkoming en hergebruik van afvalstoffen. Dit resulteerde in de aparte inzameling van heel wat fracties, zowel via ophaling als via de brengmethode (containerpark, glasbollen, ...). Wat de verwerking betreft, vanaf 1996 werd de restfractie niet meer in het eigen intercommunaal stort (Pellenberg) gestort, maar grotendeels verbrand in ovens van derden (andere intercommunales). Ondertussen wordt er nog verder gezocht naar nieuwe verwerkingprocédés. Zo wordt er een nieuw stoomprocédé onderzocht waarin het restafval wordt gestoomd tot een vezelstructuur. Dit kan dan hergebruikt worden in allerhande toepassingen. Het metaal en de plasticfractie zouden hier gemakkelijk uitgesorteerd kunnen worden, maar kunnen niet hergebruikt worden in gelijkwaardige toepassingen. Selectieve inzameling van metaal en plasticfractie blijven dus toch noodzakelijk.

Het groenafval (GFT) wordt sinds 1996 verwerkt in een geautomatiseerde composteerinstallatie te Wilsele.

Diverse apart ingezamelde fracties (PMD, glas, papier & karton) gaan naar sorteerinstallaties en worden grotendeels gerecycleerd. Milieugevaarlijk afval (KGA) wordt op een specifieke wijze ingezameld en verwerkt door derden. Het herbruikbaar grof afval (de herbruikbare goederen) wordt deels hergebruikt (via kringloopcentra). Afvalvoorkoming wordt vooral gepromoot via sensibilisatie.

2.2.2 HOEVEELHEDEN PER FRACTIE

2.2.2.1 Selectieve inzameling van restfractie

De restfractie bestaat nog uit 4 onderdelen, met name het gewoon huisvuil dat met de normale huis-aan-huis ophalingen (tweewekelijks) kan worden meegegeven, het grof afval, het gemeentevuil, opkuis glas (inclusief containerparken)

Vanaf 4 mei 2009 is de gemeente van start gegaan met het DifTAr-project, het nieuwe systeem van afvalophaling. Vanaf die datum zijn er géén huisvuilzakken meer opgehaald, maar dient het huisvuil aangeboden te worden in een grijze huisvuilcontainer. Volgens het gewicht van aanbidding wordt er betaald.

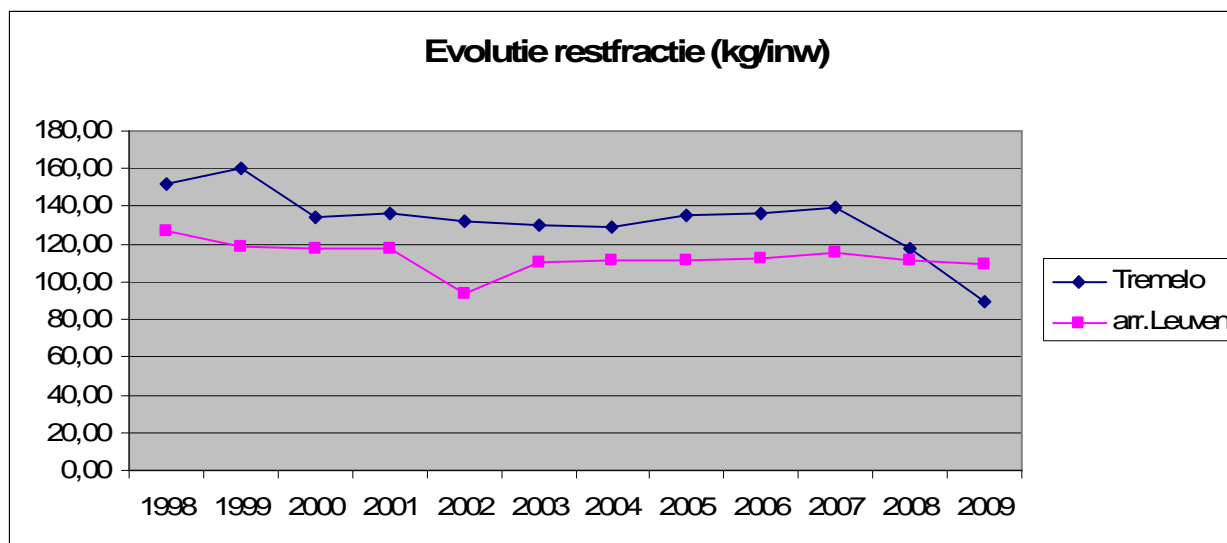
Grof afval wordt naast inzameling via het containerpark (€ 0,20/kg) in de gemeente ook 6 x/jaar huis-aan-huis opgehaald (2,50 euro/stuk of pakket van max. 30 kg).

De gemeente Tremelo hoort bij de gemeente met de hoogst ingezamelde restfractie. Voor het jaar 1999 (159,71 kg/inwoner) is dit zelfs hoger dan de stad Leuven (145,17 kg/inwoner). Over het algemeen (zie grafiek) is de hoeveelheid ook veel hoger dan die van het Arrondissement Leuven met een sterke daling sinds de invoering van DifTAr op het containerpark in 2008.

In onderstaande grafiek zien we voor de gemeente Tremelo een lichte stijging in 1999, gevolgd door een jaarlijkse, geleidelijke daling, met weerom een geleidelijke stijging naar 2007 toe.

Ondertussen is er een sterke daling vanaf 2008.

Figuur 1: grafiek evolutie restfractie (kg/inw)

2.2.2.2 Selectieve inzameling van Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT)

Sinds men in 1996 gestart is met de aparte ophaling van GFT, is dit in hoeveelheid de 2de fractie geworden. De selectieve inzameling huis-aan-huis (tweewekelijks) gebeurt door EcoWurf.

Sinds mei 2009 is men gestart met het DifTAr systeem voor de huis-aan-huisophalingen. Voor GFT geldt het tarief van € 0,15/kg. De labels en jaarstickers werden dan ook afgeschaft.

Ook het GFT afval wordt betaald volgens de inhoud van de GFT container.

Verder gebeurt er nog een selectieve inzameling via het containerpark van snoeihout en haagscheersel, gras, en blad én boomstronken. Deze fracties kunnen aangeboden worden tegen respectievelijk € 0,02/kg (eerste 300 kg gratis), € 0,15/kg en € 0,02/kg.

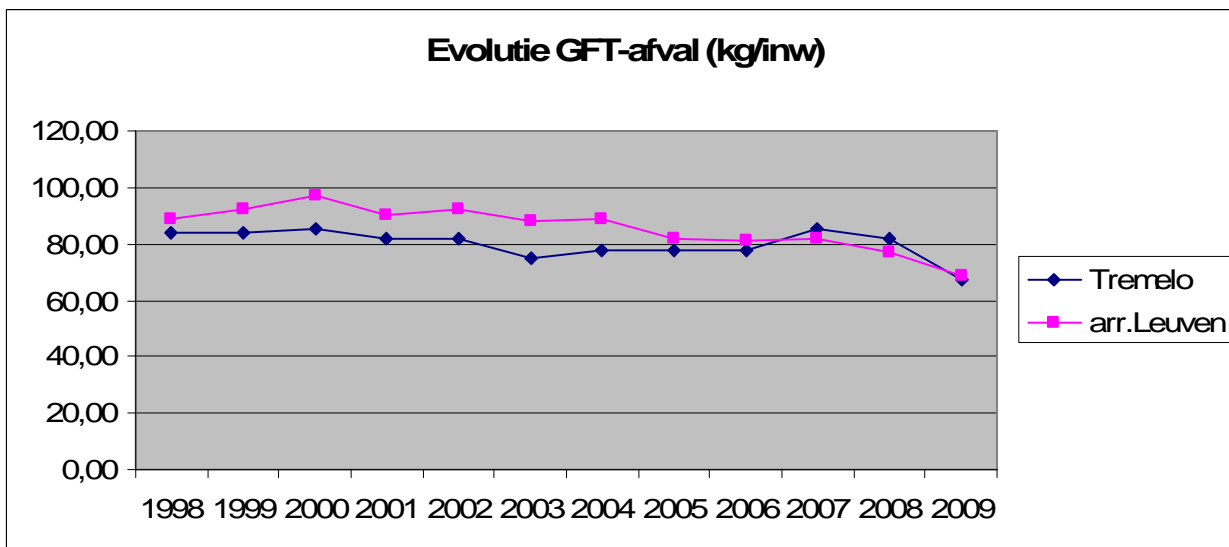
Wat opvalt, is het gelijk lopen tot 2004 (zie grafiek) tussen de gemeentelijke en arrondissementale inzameling van het GFT-afval waarbij het arrondissement meer ingezameld heeft maar met een omgekeerde situatie vanaf 2007 waar Tremelo een lichte voorsprong haalt.

De ingezamelde hoeveelheid in het Arrondissement Leuven is gestegen (zie grafiek) tot 2000 met dan een daling tot 2005, een stagnatie en dan een gevoelige daling..

Tenslotte is deze lage inzamelingsgraad ook te wijten aan het aanbieden van compostvaten (€ 17,00), compostbakken (€ 31,00 vanaf september 2009) en wormenbakken (€11,00). Beluchtungsstokken aan € 6,00/stuk.

Daarnaast sensibiliseert de gemeente haar inwoners regelmatig over de compostcursus, georganiseerd door VLACO i.s.m. de Opdrachthoudende Vereniging EcoWerf, die door iedereen gratis kan bijgewoond worden. Deze compostcursus bestaat uit 3 sessies: een theoriesessie, bezoek aan Londerzeel en een praktijksessie op een demonstratieplaats.

Figuur 2: grafiek evolutie GFT-afval (kg/inw)

2.2.2.3 Selectieve inzameling van glas (sinds 1998)

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de ingezamelde hoeveelheden glas (kg/inwoner).

We zien in het Arrondissement Leuven een wisselend verloop in het begin maar dan vanaf 2005 een gelijk verloop.

Tremelo loopt vanaf 2001 een gelijke tred met het Arrondissement maar met een opvallende vermindering naar het einde toe.

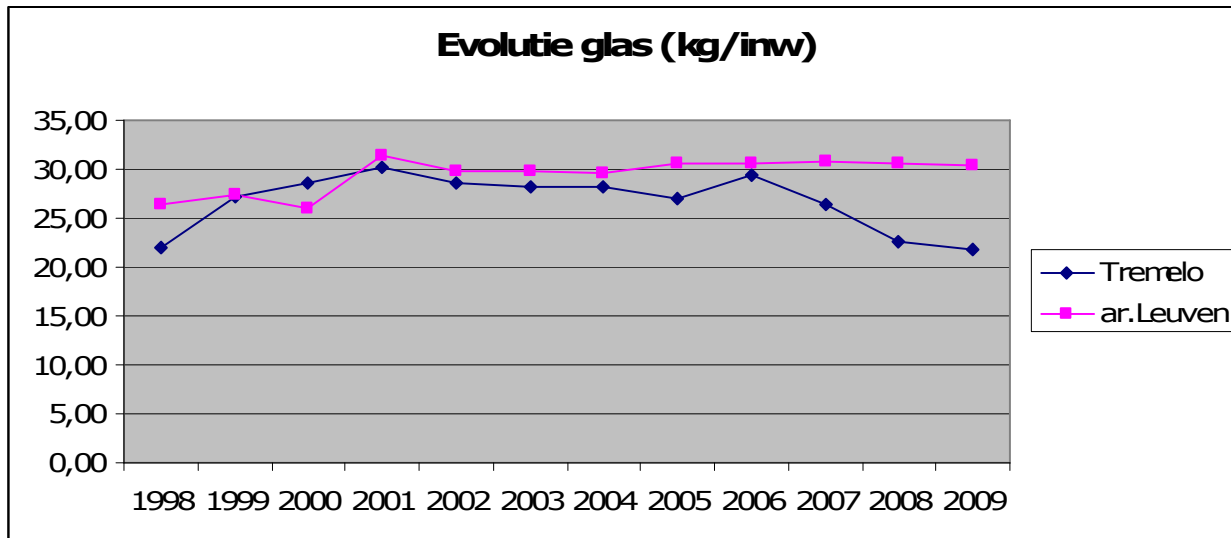
Het is in de gemeente mogelijk om op 8 plaatsen (met in totaal 16 glascontainers) glas in te zamelen. Ook op het containerpark kan men met glas terecht (hol en vlak glas gescheiden).

In 1997 was er een daling van het glasafval: dit kan deels verklaard worden door de selectieve inzameling van PMD. Aangezien PMD een lichter materiaal is dan glas en niet breekbaar, is een deel van de inwoners hierop overgeschakeld voor de dranken.

Vanaf 2001 is er een daling die opnieuw gevolgd wordt door een stijging. Het gemeentelijke gemiddelde blijft wel sinds 2000 onder het arrondissementeel gemiddelde.

In 2009 werd ca. 37% van dit glas ingezameld via het containerpark. Van de totale hoeveelheid ingezameld glas is in het containerpark de inzameling gelijk voor wit en gekleurd glas. zoals dit ook het geval is voor het Arrondissement Leuven.

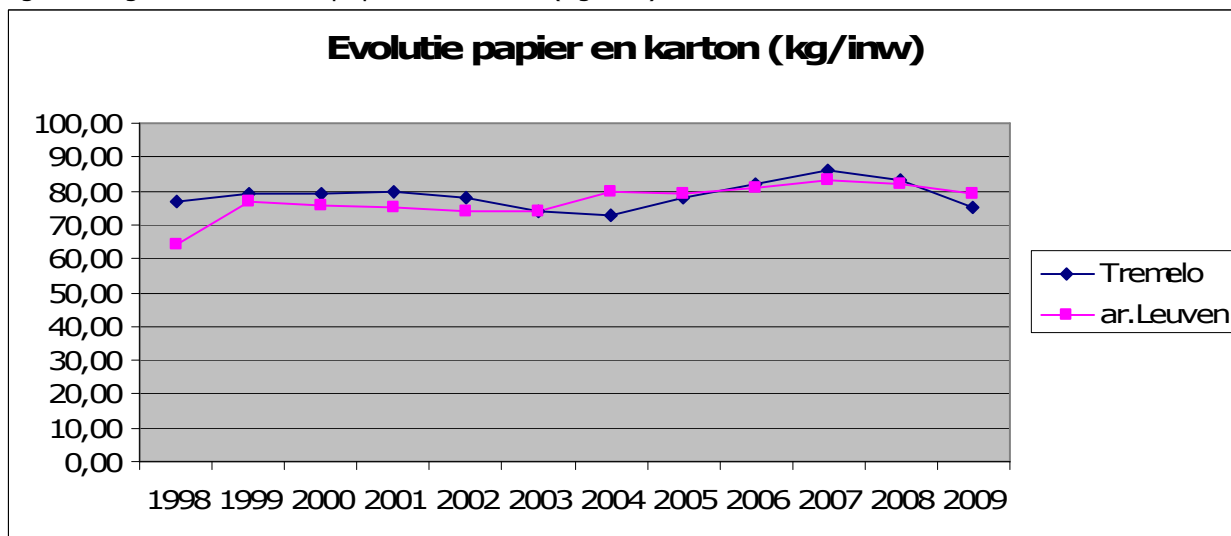
Figuur 3: grafiek evolutie glas (kg/inw)

2.2.2.4 Selectieve inzameling van papier en karton (sinds 1994)

In onderstaande figuur zijn de resultaten in kg/inwoner weergegeven.

Figuur 4: grafiek evolutie papier en karton (kg/inw)

De hoeveelheden ingezameld papier en karton in Tremelo schommelen ongeveer rond het arrondissementeel gemiddelde van 75 kg/inwoner met een forse stijging in 2007 tot ongeveer 85 kg/inwoner..

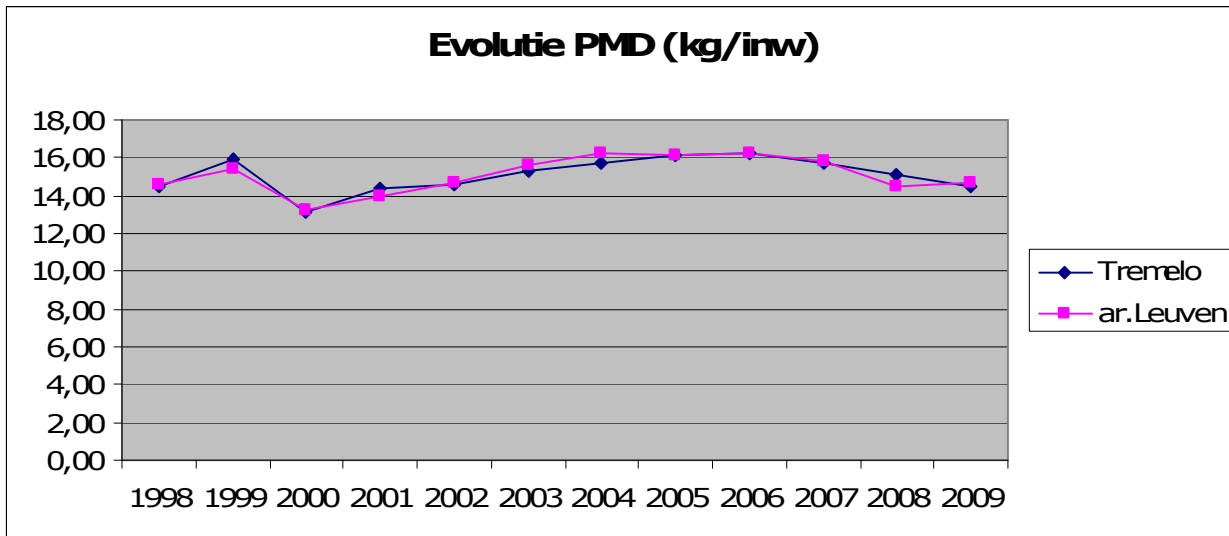
In Tremelo wordt er 3 x meer papier en karton ingezameld via huis-aan-huis ophaling (maandelijks) dan via het containerpark. In 2009 werd er 75% papier en karton huis-aan-huis opgehaald.

2.2.2.5 Selectieve inzameling van Plastic-, Metaal- en Drankverpakkingen (PMD)

Deze fractie wordt sinds 1996 zowel huis-aan-huis (tweewekelijks, € 0,25/zak,) als via het containerpark (gratis) ingezameld. Naar hoeveelheid blijft het een kleine fractie, vooral omdat deze verpakkingsmaterialen zeer licht zijn. Naar volume is het wel een iets belangrijkere fractie.

Onderstaande grafiek geeft een evolutie van de ingezamelde hoeveelheden PMD-afval.

Figuur 5: grafiek evolutie PMD-afval (kg/inw)

In de gemeente wordt ruim 87% van de PMD ingezameld via de huis-aan-huis ophaling wat ongeveer gelijk is voor het Arrondissement Leuven. De minieme rest van de PMD wordt ingezameld via het containerpark.

De ingezamelde hoeveelheden in Tremelo én voor het Arrondissement Leuven schommelen sinds 2000 tussen 14 en 16 kg/inwoner met een lichte daling naar 2009 (net iets meer dan 14 kg/inwoner, zie grafiek).

2.2.2.6 Selectieve inzameling van herbruikbare goederen

De inwoners van Tremelo kunnen voor de inzameling van herbruikbare goederen een beroep doen op de kringwinkel Hageland. Deze herbruikbare goederen worden enerzijds op telefonische aanvraag aan huis opgehaald. Anderzijds kunnen ze gedeponerd worden in een container op het containerpark. De parkwachter maakt de eerste selectie. De kringwinkel maakt een strenge schifting en aanvaardt enkel goederen in een goede staat of eenvoudig herstelbaar én welke geschikt zijn voor de tweedehandsmarkt.

Sinds januari 2001 zijn ze terecht zeer kieskeurig op wit- en bruingoed.

2.2.2.7 Selectieve inzameling van textiel en lederwaren

Textiel wordt ingezameld via containers die geplaatst zijn op een aantal plaatsen in de gemeente, meestal op terreinen van gemeentelijke eigendom, maar soms ook op privéterreinen. Hiertoe bestaat er momenteel een overeenkomst tussen de gemeente en diverse erkende centra of liefdadigheidsinstelling voor de inzameling van textiel (Curitas, vzw hulpverleningsgroep 'de Schakel', Wereld Missiehulp vzw, Vlaams Internationaal Centrum).

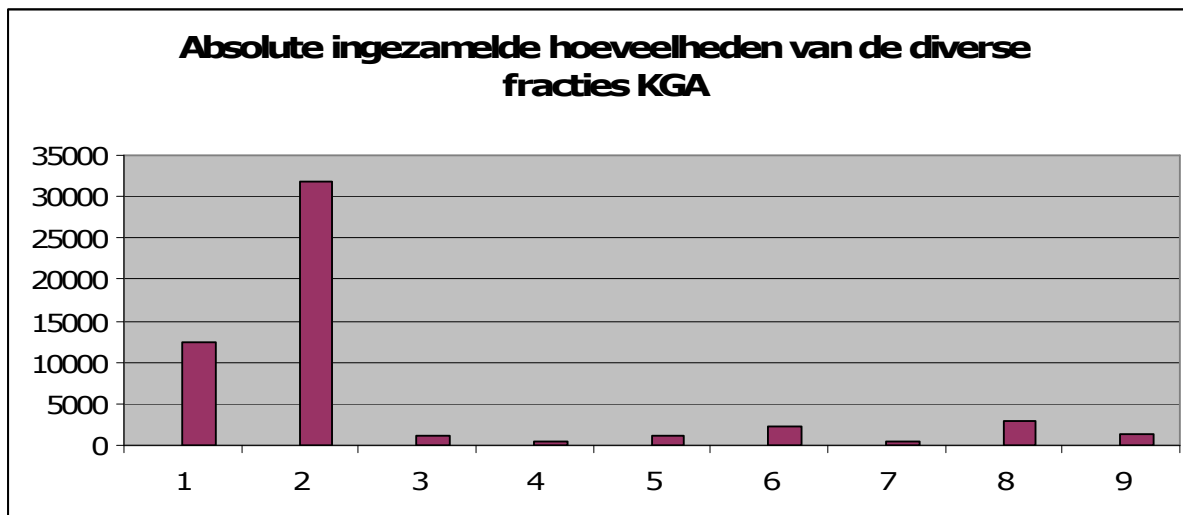
Naast deze containers wordt ook textiel (vaak huis-aan-huis) ingezameld via allerlei liefdadigheidsinstellingen, zodat er geen correct beeld is van de totale hoeveelheid die wordt ingezameld.

Ook op het containerpark is een container voor textiel en lederwaren aanwezig, die door het Kringloopcentrum wordt geleid.

2.2.2.8 Selectieve inzameling van Klein Gevaarlijk Afval (KGA) (sinds 1994)

Selectieve inzameling gebeurt sinds 1999 enkel via containerpark (KGA-kluis). Voorheen werd KGA ook ingezameld via tweemaandelijksse wijkinzamelingen en dit gratis.

Het KGA bestaat uit diverse fracties. Onderstaande figuur geeft het aandeel van de diverse fracties voor 2009 (kilogram).

Figuur 6: grafiek aandeel van de diverse fracties KGA

1 : verven, inkten, lijmen en harsen	4 : zuren/basen/zouten	7 : stoffen of producten met kwik
2 : olie en vetten	5 : schoonmaakmiddelen	8 : KGA-gemengde samenstelling
3 : solventen	6 : batterijen	9 : lege verpakkingen

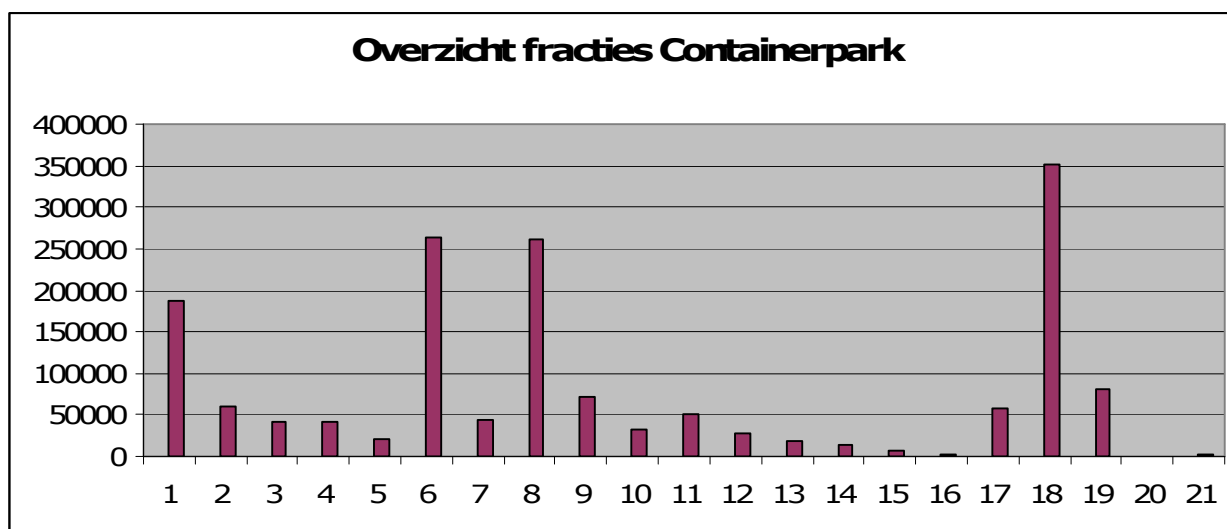
2.2.2.9 Overige

Naast deze "grote" fracties worden voornamelijk op het containerpark nog andere fracties apart ingezameld.

In onderstaande tabel zijn alle fracties, die via het containerpark ingezameld worden weergegeven. Naast de al eerder behandelde fracties betreft het voornamelijk:

- allerlei bouwafval: steenafval, eterniet, ...;
- groenafval: gras, blad en haagscheersel, boomstronken, snoeihout (houtsnippen);
- metalen: Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (AEEA).

Tabel 1: Containerpark: fracties die worden ingezameld

Figuur 7: grafiek aandeel verschillende fracties op het containerpark

1: grof afval	6: papier	11: eterniet	16: taxussnoeisel
2: AEEA	7: schroot	12: PMD	17: gras/tuin
3: wit glas	8: steenafval	13: textiel	18: sloophout
4: gemengd glas	9: keramiek	14: herbruikb. goed.	19: kurk
5: vlak glas	10: gips	15: boomstronken	20: kurk
			21: piepschuim

In 2009 kende het containerpark 30.711 bezoekers die elk gemiddeld 2.559 bezoeken brachten per maand en gemiddeld 139.707 kg binnen brachten

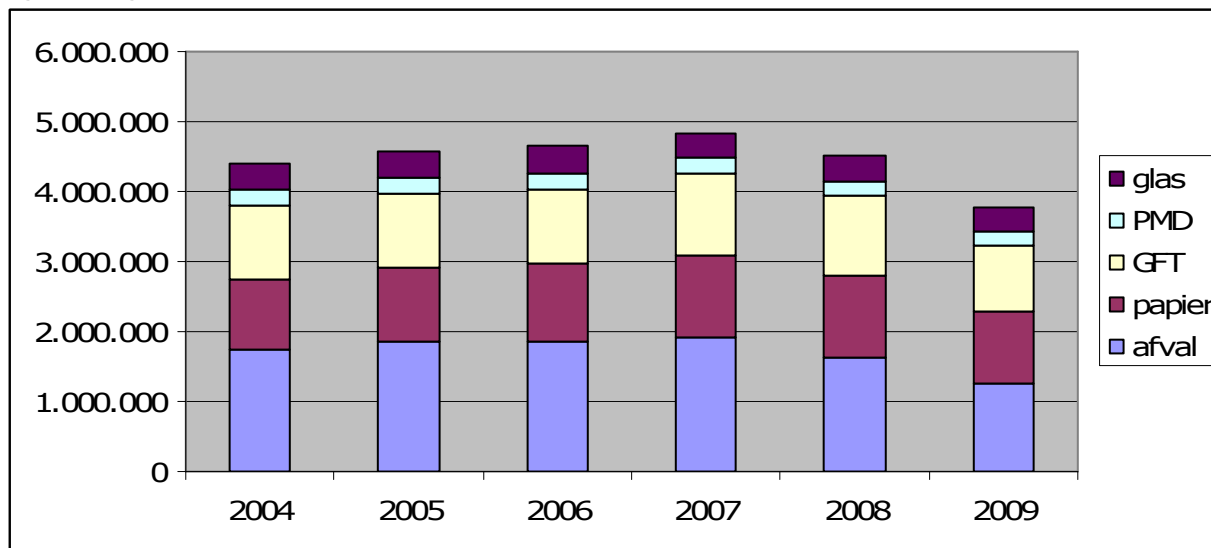
Het containerpark van de gemeente Tremelo is gelegen op grondgebied van de gemeente Werchter en wordt sinds 01.05.1995 uitgebaat door de Opdrachthoudende Vereniging EcoWerk (conform de voorwaarden van het vigerende UHA). Het containerpark is toegankelijk voor particulieren enerzijds en KMO'S/winkels/restaurants (indien voertuig niet voorzien is van (bedrijfs)reclame) anderzijds. Iedereen kan op het containerpark terecht (al dan niet gratis) met papier en karton-glas-steenafval-eterniet-PMD-oude metalen-snoeihout-KGA-grof huisvuil-herbruikbare goederen-boomstronken-gras, blad en haagscheersel-kurk-sloophout-piepschuim-AEEA-cellenbeton-gips en kalk-keramiek-textiel.

Om gebruik te kunnen maken van het containerpark dient men te beschikken over een toegangsbadge, die wordt afgeleverd door Ecowerf.

2.2.2.10 Samenvattende gegevens inzake huisvuilproductie/inzameling

In de grafieken hieronder zijn voor de voornaamste fracties (restafval, papier en karton, GFT, PMD en glas) de cijfers bijeengebracht. Hieruit blijkt dat er een geleidelijke stijging is van het aantal ingezamelde stoffen met een maximum in 2007 van bijna 4,5 miljoen kg. en dan weer aan flinke daling tot onder het niveau van 2004 voor al de fracties.

Figuur 8: grafiek overzicht totale fracties

2.3 DOELSTELLINGEN

Algemeen onderschrijft de gemeente de doelstellingen van de Vlaamse en provinciale overheid en stelt zij zich tot doel deze doelstellingen te ondersteunen

2.3.1 OPTIMALISATIE SELECTIEVE INZAMELING

- Streven naar een maximale reductie en/of het behoud van de hoeveelheid restafval (kg/inwoner).
- Het probleem van sluikstorten en -stoken tegengaan en het gebruik van allesbranders ontmoedigen.
- Effectieve controle en toezicht van de containers voor textiel en lederwaren van organisaties waarmee de gemeente géén overeenkomst heeft.
- Blijvend sensibiliseren van de inwoners op gebied van sorteergedrag, frequentie van afvalophaling, selectieve inzameling huis-aan-huis en via het containerpark... voor een verbetering van de selectieve inzameling.
- Ook het hergebruik via het kringloopcentrum zal meer intensief worden gepromoot.
- Het bekijken en het verder optimaliseren van het huidige systeem van de selectieve inzameling.
- De juiste weergave van de afvalcijfers door een correcte registratie van de selectieve ophaling van de verschillende fracties zowel huis-aan-huis als op het containerpark.
- Effecten op gezondheid door verontreiniging van afvalstoffen tot een minimum beperken.

2.3.2 UITBOUW VAN HET PREVENTIEBELEID

Zoals op Vlaams niveau zal ook de gemeente afvalpreventie als het belangrijkste te realiseren onderdeel van haar afvalbeleid beschouwen. Preventie moet leiden tot reductie van de totale hoeveelheid afval.

Hiertoe zal de gemeente werk maken van een specifiek afvalpreventiebeleid, bestaande uit een samenhangend geheel van beleidsmatige opties, financiële omkadering, organisatorische maatregelen en ondersteunende sensibilisatie. Dit zal op termijn moeten gerealiseerd worden.

Gezien de bevoegdheden zal de gemeente zich vooral echter beperken tot een voorbeeldfunctie en sensibilisatie waarbij een gedragsverandering (aanpassing koopgedrag) bij de inwoners beoogd wordt.

De gemeente wil de doelstellingen bereiken via:

- Intense samenwerking met het afvalpreventieteam van EcoWerk m.b.t. het uitvoeren van dit preventiebeleid, waarbij actief wordt deelgenomen aan enerzijds de provinciale projecten inzake preventie en anderzijds de jaarlijkse afvalpreventieprojecten van de Opdrachthoudende Vereniging EcoWerk.
- Voorbeeldfunctie binnen eigen gemeentelijke werking: ten gevolge van de werking van de gemeentelijke diensten ontstaat er ook gemeentelijk bedrijfsafval. De gemeente zal dit inventariseren en een actieplan opstellen en uitvoeren om de hoeveelheid te verminderen.
- Actief stimuleren van thuiscompostering.
- Het gebruik van de anti-reclamestickers en het thuiscomposteren zal nog meer worden gepromoot.

2.4 ACTIES

2.4.1 ACTIES AF1. ONDERSTEUNING DIFTAR

▪ Situering van de problematiek

Het containerpark werd vergroot en in de loop van 2008 operationeel gemaakt voor de invoering van Diftar. Het afvaltoerisme op het containerpark dient definitief bestreden te worden. Sluikstorten moet zwaarder worden bestraft.

In een volgende fase werd Diftar ingevoerd voor de huis-aan-huis ophaling en GFT (4 mei 2009).

Uit proefprojecten met Diftar in andere landelijke gemeenten is de hoeveelheid huisvuil het eerste jaar gedaald met gemiddeld 31%, de hoeveelheid GFT-afval met 45%.

Inzake selectieve inzameling is er in samenwerking met EcoWerk al heel wat gebeurd. Er is echter permanent nood aan evaluatie en aan verdere uitbouw van de diverse inzamelsystemen en inzamelvoorwaarden om de verschillende ingezamelde fracties te doen dalen.

▪ Doelstellingen

Verdere reductie van hoeveelheid ingezamelde afvalstoffen

▪ Beschrijving van de actie.

- *Ondersteuning Diftar huis-aan-huis voor het huisvuil en GFT-afval.* Hiermee gaat een intensieve sensibilisatie via Plastic Omnium gepaard, deze wordt georganiseerd vanuit EcoWerk.
- *aanpassing gemeentelijk politiereglement en retributiereglement* in kader van de invoering van Diftar

▪ Actiefiche

Soort actie	Actie AF1.: Ondersteuning Diftar
Initiatiefnemer(s)	Gemeentebestuur
Betrokkene(n)	Milieudienst, EcoWerk
Doelgroep(en)	Burger
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van de subsidies van OVAM

2.4.2 ACTIE AF2. SELECTIEVE INZAMELING

▪ **Situering van de problematiek**

Selectieve inzameling blijft nog altijd de boodschap en de cijfers (zie boven) van de verschillende fracties moeten blijven dalen.

Zoals ook hierboven aangehaald is er al heel wat gebeurd op het vlak van inzameling in samenwerking met de Opdrachthoudende Vereniging EcoWerk. De nood aan evaluatie en aan verdere uitbouw van de diverse inzamelsystemen en inzamelvoorwaarden is er, dit in functie van de planning opgemaakt door de hogere overheid (diverse afvalstoffenplannen).

▪ **Doelstellingen**

- Opvolgen resultaten studies in verband met selectieve inzameling: kan bijdragen tot een vermindering van de hoeveelheid restafval.
- Mogelijkheden in verband met recycling en hergebruik worden verder bekeken.

▪ **Beschrijving van de actie.**

- Eventueel selectieve inzameling van kunststof (indien verwerkingscapaciteit,) eventueel nog uitgebreid met andere fracties. Hierbij dient in overleg met EcoWerk bekeken te worden wat de mogelijkheden zijn en in functie van beschikbare plaats op containerpark.
- Minimaal éénmalig sensibiliseren over de inzameling van bestrijdingsmiddelen binnen het kader van de selectieve inzameling van KGA.
- Gratis inzameling van hechtgebonden asbesthoudend afval op het containerpark
- Verwerken bermmaaisel overeenkomstig de bepalingen in het VLAREA
- Rapporteren over de afgevoerde hoeveelheden bedrijfsafvalstoffen afkomstig van de eigen gemeentelijke diensten, in het bijzonder bermmaaisel en rioolkolkenlib aan de OVAM.
- Afsluiten van een overeenkomst met een of meerdere erkende overbrengers in verband met de inzameling van textielafval.
- Uitvoeren van passieve sensibilisatie over selectief slopen en sorteren aan de bron.
- Sensibiliseren van bedrijven gevestigd in de gemeente over de sorteerverplichtingen voor bedrijfsafvalstoffen.
- Aanvaarden van gesorteerde vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen op het containerpark onder marktconforme voorwaarden.
- Verwerken van ruimingsspecie, die niet voldoet aan de voorwaarden voor hergebruik, in een vergunde inrichting.
- Sensibiliseren over impact van afval op gezondheid i.s.m. LOGO Oost-Brabant.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie AF2.: Selectieve inzameling
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, EcoWerk
Betrokkene(n)	Milieudienst, EcoWerk
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	2011-2015
Kost	Sensibilisatie is deels vervat in ophaal- en verwerkingskost afval

2.4.3 ACTIE AF3. VERMIJDEN ILLEGAAL ONTWIJKGEDRAG

▪ **Situering van de problematiek**

De negatieve gevolgen voor omgeving (o.a. rookhinder) en milieu (verspreiding schadelijke stoffen) van illegaal ontwijkgedrag zijn duidelijk.

De controle op sluikstoken en sluikstorten wordt uitgevoerd in de gemeente, de controle op sluikstoken voornamelijk door de politie, de controle op het sluikstorten door de gemeente. Hiertoe is een belastingsreglement ingevoerd, zo dient er 250,00 euro voor minder dan 1 m³ en 750,00 euro voor meer dan 1 m³ betaald te worden op het achterlaten van vuil.

De gemeente organiseert al verschillende jaren in samenwerking met de gemeentelijke arbeiders een zwerfvuilactie (+- 1300 kg).

▪ **Doelstellingen**

- vergroting milieubewustzijn van de bevolking rond sluikstorten en sluikstoken: sensibiliseren over problematiek van luchtvervuiling door sluikstoken met o.a. invloed op de gezondheid door milieuverontreiniging met gevaarlijke stoffen
- bekomen van een voor milieu en natuur gunstig gedragswijziging bij de bevolking

▪ **Beschrijving van de actie**

- Opstellen en uitvoeren van een doordacht beleid voor het plaatsen en beheren van straatvuilbakjes d.w.z. dat men goed zal nadenken vooraleer op een of andere plaats een of meerdere vuilbakjes te plaatsen + dat deze met een kleine opening zullen zijn in de toekomst om het deponeren van huisvuilzakken tegen te gaan.
- Organiseren registreren van regelmatige controles om illegaal ontwijkgedrag, zoals sluikstorten en sluikstoken op te sporen.
- Uitvoeren van controleacties om ervoor te zorgen dat alle gezinnen hun huisvuil meegeven aan de door de gemeente aangestelde ophaaldienst.
- acties ter voorkoming van sluikstoken en sluikstorten:
Hierin zijn sensibilisatie en controle een belangrijk facet. Sensibilisatie moet zich richten naar zowel de algemene bevolking als naar specifieke doelgroepen (bv. scholen). O.a. zullen folders aangaande dit thema verder verdeeld worden. Inzake controle moet er een goede samenwerking zijn met de politiediensten en moet er een goede opvolging voorzien worden, zowel op het terrein (bv. snel opruimen van sluikstorten) als naar de overtreder toe (klachtenregistratie en opvolging, boete-inning).
- Sensibilisatie voeren over sluikstorten en sluikstoken i.s.m. EcoWerk, LOGO Oost-Brabant, provincie Vlaams-Brabant... met aandacht voor gezondheidseffecten tengevolge van afvalverbranding.
- organisatie zwerfvuilactie binnen het kader van 'in de vuilbak':
In samenwerking met gemeentelijke arbeiders enerzijds en de MINA-raad anderzijds wordt jaarlijks een zwerfvuilactie georganiseerd. Naast het opruimen van het zwerfvuil zelf, zal de actie ook een belangrijk luik bevatten m.b.t. sensibilisatie tegen het ontstaan van zwerfvuil.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie AF3.: vermijden illegaal ontwijkgedrag
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, Technische dienst, MINA-raad
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, MINA-raad
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van actie tot actie

2.4.4 ACTIE AF4. SENSIBILISATIE AFVALPREVENTIE - HERGRBRUIK

▪ **Situering van de problematiek**

Ondanks alle initiatieven, zoals anti-reclamestickers, preventieacties Ecowerf, ... stijgt de totale hoeveelheid afval nog steeds. Preventie is ook de eerste prioriteit in de diverse afvalstoffenplannen. De gemeente op zich heeft terzake (productbeleid) minder bevoegdheden, maar kan meewerken aan diverse initiatieven, voornamelijk initiatieven gepromoot door de hogere overheden. Het betreft voornamelijk initiatieven gericht op sensibilisatie.

▪ **Doelstellingen**

- Verminderen totaal aanbod aan huishoudelijk afval, en dit voor de verschillende fracties.
- Afvalpreventie via verschillende kanalen: scholen, jeugdverenigingen,...

▪ **Beschrijving van de actie**

- Verderzetting bestaande acties (zoals bv. anti-reclamestickers, ...)
- Deelname afvalpreventie-acties ism EcoWerf. Dit wordt jaarlijks bepaald i.f.v. aanbod.
- Stimuleren hergebruik van afvalstoffen door minstens een overeenkomst af te sluiten met een door OVAM erkend kringloopcentrum.
- Actief meewerken aan het promoten van de initiatieven van de provincie inzake het kringlooptuinieren. Hiervoor kan ook een beroep gedaan worden op Compostkracht (het samenwerkingsproject van de provincie en Ecowerf, Haviland, Incovo, Interrand en Interza inzake kringlooptuinieren en thuiscomposteren).
- Aanbieden van middelen (compostvaten en -bakken, ...) om thuis te composteren en ondersteuning compostmeesterwerking.
- Inrichten demonstratieplaats thuiscomposteren en uitbating ondersteunen.
- Uitvoeren passieve/actieve sensibilisatieactie om afvalpreventie te stimuleren voor minstens 1 afvalstof (jaarlijks).
- Opstellen van een reglement herbruikbare luiers en uitvoeren.
- Opstellen reglement afvalarme evenementen en uitvoeren.
- Uitvoeren van een brooddozen of drinkbussenactie.
- Uitvoeren campagne afvalarm winkelen.
- Stimuleren gebruik van herbruikbare bekertjes.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie AF4.: Sensibilisatie afvalpreventie-hergebruik
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, provincie Vlaams-Brabant, EcoWerf
Doelgroep(en)	bevolking, scholen, bedrijven, specifieke doelgroepen
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van actie tot actie

2.4.5 ACTIE AF5. INTERNE MILIEUZORG AFVALARME GEMEENTELIJKE WERKING

▪ **Situering van de problematiek**

Ook bij de verschillende gemeentelijke inrichtingen ontstaat afval. Vermits de gemeente een voorbeeldfunctie heeft, moet ze ook trachten het eigen afval te minimaliseren (preventie) en het ontstane afval zo selectief mogelijk aan te bieden en te verwijderen (maximale recuperatie).

▪ **Doelstellingen**

- Reductie van hoeveelheid door gemeente geproduceerde restafval
- Verhoging recyclage en hergebruik gemeentelijk afval, dit dient bekeken te worden voor de verschillende fracties die door de gemeente en het gemeentepersoneel worden geproduceerd zoals papier en karton, PMD, glas, ...

▪ **Beschrijving van de actie**

Op regelmatige basis zal het gemeentelijk personeel hieromtrent gesensibiliseerd worden en zal er de nadruk worden gelegd op de wijze van sorteren.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie AF5.: Interne milieuzorg-Afvalarme gemeentelijke werking
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst
Doelgroep(en)	Gemeentelijke diensten
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van actie tot actie

3 MILIEUVERANTWOORD PRODUCTGEBRUIK

3.1 INLEIDING

Milieuverantwoord productgebruik is het efficiënt inzetten van producten en een keuze voor producten en/of systemen die de minste milieueffecten veroorzaken in hun volledige levensloop (van grondstoffase over de productie- en gebruiksfase tot en met de afvalfase). Dit betekent dat er gestreefd wordt naar een beperking van de uitputting van grondstoffen, naar een beperking van milieuschade bij productie, bij gebruik en bij verwerking na gebruik van dit product of systeem en naar minimale invloed op de gezondheid.

3.2 THEMABESCHRIJVING

---

a) Kantoomaterialen

In het kader van gemeentelijke afvalpreventieprojecten werden, al dan niet met financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant, al diverse initiatieven ondernomen betreft milieuverantwoorde kantoomaterialen, zijnde:

- 2005: milieuverantwoorde kantoomaterialen (composteerbare stylo, FSC-houten potlood...) doelgroep: gemeentepersoneel: elk personeelslid werd door de sint verrast met een milieuverantwoord verrassingspakket bestaande uit enerzijds diverse milieuverantwoorde kantoomaterialen (ECOBOS) en anderzijds milieuverantwoorde cateringproducten (OXFAM)
- 2006: FSC-houten kleurpotloden – doelgroep: Holder-de-Bolder (speelpleinwerking): aan alle deelnemers van Holder-de-Bolder werd een reuze potlood gevuld met 12 FSC-houten kleurpotloden geschonken.
- 2006: Poppenspel 'Binnen de lijntjes kleuren' – doelgroep: kleuter- en basisscholen: aan de hand van alledaagse dingen wordt de afval- en milieuproblematiek herkenbaar voor kinderen. Veeleer dan belerend te willen zijn, worden de kinderen op een poëtische en humoristische wijze betrokken door herkenbare situaties en emoties. Het stuk wil een impuls geven om kinderen bewust te maken van de gevolgen van hun eigen aankoopgedrag en hen misschien aan te zetten om iets aan hun eigen 'consumptiegedrag' te veranderen ...

De gemeente Tremelo gebruikte voor 2008-2009 o.a. voor de volgende toepassingen milieuverantwoorde kantoomaterialen:

- printer, fax, scanner, copier: multifunctioneel combitoestel,
- info Tremelo: gedrukt op chloorvrij papier met FSC-label.

b) Cateringproducten

Dranken (water, frisdrank, wijn, ... (m.u.v. melk)) worden in glazen flessen aangekocht. Wederom werden in het kader van gemeentelijke afvalpreventieprojecten, al dan niet met financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant, al diverse initiatieven ondernomen betreft milieuverantwoorde cateringproducten, zijnde:

- 2005: milieuverantwoorde cateringproducten (fruitsap, ...) doelgroep: gemeentepersoneel: elk personeelslid werd door de sint verrast met een milieuverantwoord verrassingspakket bestaande uit enerzijds milieuverantwoorde cateringproducten (OXFAM) en anderzijds diverse milieuverantwoorde kantoomaterialen (ECOBOS).
- 2006: Gemengd pakket groenten en fruit (100% bio) – doelgroep: gemeentepersoneel: naar analogie van 2005 werd het gemeentepersoneel ook dit jaar verrast door de sint, maar ditmaal met enerzijds een groot gemengd pakket groenten en fruit (100% bio) en anderzijds een pakket milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen.
- 2006: SIGG drinkfles – doelgroep: kleuter- en basisscholen: via een samenaankoop konden alle kleuter- en basisscholen SIGG drinkflessen aankopen om te verspreiden onder de leerlingen. Hieraan gekoppeld werd in het schoolreglement een paragraaf opgenomen die het nuttigen van drank in brik, blik, ... niet langer meer toeliet.
- 2007: Brooddoos – doelgroep: gemeentepersoneel

- 2008: Koekjesdoos – doelgroep: kleuter- en basisscholen: via een samenaankoop konden alle kleuter- en basisscholen ditmaal koekjesdozen aankopen om te verspreiden onder de leerlingen.
- 2009: Gemengd pakket groenten en fruit (100% bio) – doelgroep kleuter en basisscholen en SIGG drinkfles – doelgroep basisscholen aangekocht door de gemeente en verspreid naar de scholen toe.

De gemeente gebruikt de volgende milieuverantwoorde cateringproducten:

- drank (water, wijn, ...) in glazen flessen
- suiker in grootverpakking
- servies: borden, tassen, ...
- dikke truiendag: verse soep in herbruikbare bekertjes.

c) Biologische producten (fairtrade, ...)

- 2005: milieuverantwoorde cateringproducten (fruitsap, ...) – doelgroep: gemeentepersoneel: elk personeelslid werd door de sint verrast met een milieuverantwoord verrassingspakket bestaande uit enerzijds milieuverantwoorde cateringproducten (OXFAM) en anderzijds diverse milieuverantwoorde kantoormaterialen (ECOBOS).
- 2006: Gemengd pakket groenten en fruit (100% bio) – doelgroep: gemeentepersoneel: naar analogie van 2005 werd het gemeentepersoneel ook dit jaar verrast door de sint, maar ditmaal met enerzijds een groot gemengd pakket groenten en fruit (100% bio) en anderzijds een pakket milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen.
- 2008: organisatie van biokooklessen (twee reeksen) en het Damiaanstoofpotje om de inwoners kennis te laten maken met de bioproducten
- 2009: Gemengd pakket groenten en fruit (100% bio) – doelgroep kleuter en basisscholen

d) Schoonmaakmiddelen

Ook hier werd in het kader van een gemeentelijk afvalpreventieproject, met financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant, een initiatief ondernomen, zijnde:

- 2006: Pakket milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen
doelgroep: gemeentepersoneel: naar analogie van 2005 werd het gemeentepersoneel in 2006 verrast door de sint, maar ditmaal met enerzijds een pakket milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen en anderzijds een groot gemengd pakket groenten en fruit (100% bio).

Het onderhoudspersoneel heeft hieromtrent een infodag gevolgd in 2006. Op deze dag werd een toelichting gegeven over selectieve inzameling van afval en milieuvriendelijk poetsen.

Vanaf 2008. worden milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen aangekocht van de firma Ecolab.

Inventaris schoonmaakmiddelen (2009):

- Gebruiksklare glas- en interieurreiniger,
- Allesreiniger,
- Neutrale vloerreiniger,
- Sanitairreiniger,
- Vloeibare toiletreiniger,
- Hoogwaardige waslotion,
- Zachte waslotion met bacteriostatische werking,
- Krachtige en veilige allesreiniger
- Zacht vloeibaar schuurmiddel

e) Materialen voor tuin- en groenaanleg, -onderhoud en meubilair

Als secundaire grondstof is compost de aangewezen bodemverbeteraar bij aanleg en onderhoud van sportvelden, parken, groenvoorzieningen en privé-tuinen. De gemeente maakt gebruik van compost met VLACO-label.

Concreet uitgevoerde projecten (2009) (gebaseerd op informatie MJP 2010):

- gemeentelijke kerkhoven: strooiweiden – paden;
- diverse nieuwe plantsoenen;

- beplanting langs tussen fietspad en rijweg Werchtersebaan;
- perken Werchtersebaan-Hoiveldweg en Werchtersebaan-Hilstraat

De gemeente koopt compostbakken aan uit FSC-hout. Deze compostbakken zijn geïmpregneerd met een milieuvriendelijk product en zijn weersbestendig. De compostbakken kunnen door de inwoners worden aangekocht om thuis te composteren.

f) Duurzaam geëxploiteerd hout - houtverduurzamingsmiddelen

Onder het motto 'Verbeter de wereld, begin met jezelf' heeft het college van burgemeester en schepenen d.d. 25 april 2001 beslist om in bestekken, uitgeschreven door de gemeente, het gebruik van FSC-hout te verplichten.

Gemeentelijke werken die al werden uitgevoerd in FSC-hout (sinds 2001):

- verkeersremmende houten paaltjes;
- houten paaltjes voor wildspiegels- banken;
- gevelbeplating gemeentehuis;
- eigen schrijnwerkerij (kleine schrijnwerkerijwerken die door de gemeente worden uitgevoerd).

De gemeente koopt compostbakken uit FSC-hout aan, die dan verder verkocht worden aan de inwoners (zie boven).

De gemeente stimuleert bij de uitvoering van gemeentelijke werken met duurzaam geëxploiteerd hout de aannemers/onderaannemers/leveranciers om een Chain of Custody certificering aan te vragen.

g) Secundaire grondstoffen - Puingranulaten

De COPRO-certificering is een kwaliteitskeuring van niet-verontreinigde puingranulaten door de onafhankelijke instelling vzw Controle Producten. Op 23 december 2008 heeft het college van burgemeester en schepenen beslist om in bestekken, uitgeschreven door de gemeente, het gebruik van COPRO gekeurd breekpui te verplichten.

Op 16 oktober 2006 heeft de MINA-raad van Tremelo een open MINA-raad (thema-avond) georganiseerd in samenwerking met het gemeentebestuur, waarbij een spreker van Dialoog werd uitgenodigd. Deze spreker is een infosessie komen geven betreffende energiezuinig en duurzaam bouwen en verbouwen. Alle inwoners en gemeentepersoneel werden via diverse kanalen uitgenodigd om deze infosessie bij te wonen. Buiten de baten en kosten van duurzaam en energiezuinig (ver-)bouwen en de verschillende mogelijkheden en toepassingen bij woningbouw, werd er ook aandacht geschonken aan de mogelijk te gebruiken materialen. Het gebruik van secundaire grondstoffen kwam hierbij uitvoerig aan bod evenals het gebruik van FSC-hout.

Concreet uitgevoerde projecten (2009) (gebaseerd op informatie MJP 2010):

- loswoelen, bijvullen, nivelleren en afwalsen van verhardingen: Broekstraat, Steestraat, Veldonkbos, Dijlelanden, zijstraat Schaluinstraat, 2 zijstraten Veldonkstraat; De Preterstraat, ...
- putten dichten, aanwerkingen naast smalle verhardingen, ...: Betekomstraat, Honsdonkstraat, verbinding Schrieksebaan-Vinneweg, doodlopend stuk Kleine Remerstraat, zijstraat Nobelstraat, 2 zijstraatjes Grote Bollostraat, zijstraatje Leemkuilenstraat,
- plaatsen grintstut Kapellestraat, Remerstraat, Eikenboslaan, ...

h) Verven

Verf kan worden ingedeeld in twee hoofdgroepen: synthetische verf van petrochemische afkomst en natuurverf van natuurlijke grondstoffen. Elke hoofdgroep kan op zijn beurt worden onderverdeeld in twee groepen: de watergedragen verven en de solventgedragen verven. Naargelang het gebruikte bindmiddel en de verhouding tussen de hoofdbestanddelen ontstaan de verschillende verfsoorten.

Momenteel worden hieromtrent in de gemeente nog geen specifieke acties ondernomen.

3.3 DOELSTELLINGEN

De gemeente zal een beleid voeren dat erop gericht is zo weinig mogelijk milieulast te veroorzaken door de activiteiten van de gemeentelijke diensten. De gemeente wenst een voorbeeldfunctie aan te nemen om de verschillende doelgroepen op haar grondgebied te motiveren wat betreft milieuverantwoord productgebruik. Daarom zal de gemeente binnen haar eigen organisatie blijven opteren voor de meest duurzame en milieuverantwoorde keuzes met betrekking tot eerder voornoemde productgroepen en met een minimale invloed op de gezondheid.

De inwoners en de diverse bevolkingsgroepen moet eveneens zoveel mogelijk gesensibiliseerd worden tot het gebruik van duurzame en milieuverantwoorde producten.

3.4 ACTIES

3.4.1 ACTIE MV1. MILIEUVERANTWOORD PRODUCTGEBRUIK BINNEN DE EIGEN GEMEENTELIJKE DIENSTEN

▪ **Situering van de problematiek**

Momenteel wordt er al heel wat gebruik gemaakt van een aantal milieuverantwoorde producten (breekpuin COPRO, FSC-hout, ...) maar dit kan zeker nog uitgebreid worden naar o.a. verven en vernissen, biologische producten, ...

▪ **Doelstellingen**

Maximaal gebruik van milieuverantwoorde producten, naar alle diensten toe.

▪ **Beschrijving van de actie**

- Verderzetting van het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout in de werking van de eigen gemeentelijke diensten.
- De gemeente neemt het gebruik van gekeurd breekpuin op in de bestekken.

Mogelijke acties met betrekking tot het milieuverantwoord productgebruik binnen de eigen gemeentelijke diensten:

- de gemeente gebruikt compost met Vlaco-label of gelijkwaardig (compost van NV De Winter)
- de gemeente gebruikt gekeurd breekpuin ter vervanging van nieuwe materialen
- de gemeente gebruikt milieuverantwoorde materialen uit gerecycleerde kunststoffen
- de gemeente gebruikt milieuverantwoorde kantoormaterialen
- de gemeente gebruikt milieuverantwoorde cateringproducten
- de gemeente gebruikt milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen
- de gemeente gebruikt gekeurd biologische producten
- de gemeente gebruikt milieuverantwoorde houtverduurzamingsmiddelen
- de gemeente gebruikt milieuverantwoorde verven en vernissen
- de gemeente gebruikt producten uit erkende kringloopcentra

Bij vervanging van koelkasten, van brandblussers of bij installatie van een warmtepomp wordt best geopteerd voor milieuvriendelijke alternatieven. Installatie en onderhoud van koel-, airco-, warmtepompapparatuur gebeurt door technici die hiervoor gecertificeerd zijn.

Installatie en onderhoud van *verwarmingsinstallatie (met gas)* gebeurt jaarlijks door technici die hiervoor gecertificeerd zijn. Bij vervanging van een gasinstallatie wordt voorrang gegeven aan lage NO_x-branders.

De gemeente gebruikt voor de opvolging van haar acties en maatregelen met betrekking tot het milieuverantwoord productgebruik binnen de eigen gemeentelijke diensten het berekeningsmodel (www.ovam.be/producttest) milieuverantwoord productgebruik dat door de OVAM ter beschikking wordt gesteld. De gemeente kan dan via de producttest haar productgebruik van de productgroep evalueren (binnenkort ook verven en vernissen)..

Eventueel wordt LOGO Oost-Brabant gecontacteerd om gezondheidseffecten door gebruik van een milieuverantwoord product-gebruik na te gaan.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie MV1.: Milieuverantwoord productgebruik binnen de eigen gemeentelijke diensten
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, Gemeentebestuur
Doelgroep(en)	Gemeentepersoneel
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van maatregel tot maatregel

3.4.2 ACTIE MV2. STIMULEREN MILIEUVERANTWOORD PRODUCTGEBRUIK BIJ DE BURGER

▪ **Situering van de problematiek**

Het probleem bij milieuverantwoord productgebruik is dat de bevolking hierover nog onvoldoende op de hoogte is.

▪ **Doelstellingen**

Milieuverantwoord productgebruik onder de aandacht brengen bij de burger zodanig dat deze in eerste instantie voldoende op de hoogte is van het bestaan van dergelijke milieuverantwoorde producten, maar ook van de negatieve milieu-impact van alle niet-milieuverantwoorde tegenhangers.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *Passieve sensibilisatie*: artikels kunnen gepubliceerd worden op www.tremelo.be, in Info Tremelo, affiches kunnen opgehangen worden, brochures kunnen ter beschikking gesteld worden, ... van één of meerdere materialen (duurzaam geëxploiteerd hout, compost, breekpuin, materialen uit gerecycleerde kunststoffen, kantoormaterialen, cateringproducten, biologische producten, schoonmaakmiddelen, asbest, houtverduurzamingsmiddelen, verven en vernissen).
- *Actieve sensibilisatie*: de gemeente onderneemt een doelgerichte actieve sensibilisatie (door de organisatie van een open MINA-raad, een info-avond, een milieubeurs, ..., een infostand) naar de burgers in verband met één of meerdere materialen (duurzaam geëxploiteerd hout, compost, breekpuin, materialen uit gerecycleerde kunststoffen, kantoormaterialen, cateringproducten, biologische producten, schoonmaakmiddelen, houtverduurzamingsmiddelen, verven en vernissen). Bovendien stimuleert de gemeente via actieve sensibilisatie:
  - het milieuverantwoord materiaalgebruik voor meerdere producten bij de bouw of renovatie van gebouwen;
  - het milieuverantwoord productgebruik van cateringproducten en biologische producten bij (groot)keukens in instellingen zoals scholen, rusthuizen, ziekenhuizen, OCMW's en andere sociale centra.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie MV2.: Stimuleren milieuverantwoord productgebruik bij de burger
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst,
Betrokkene(n)	Milieudienst,, Cel Afvalpreventie EcoWerk, Technische dienst, Gemeentebestuur
Doelgroep(en)	Burger
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van actie tot actie

4 WATER

4.1 INLEIDING

Om de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water en het Vlaamse Decreet Integraal Waterbeleid te halen, zijn nog zeer grote inspanningen nodig. De Europese Kaderrichtlijn Water vereist dat de lidstaten de biologische toestand van hun oppervlaktewater opvolgen en beoordelen en stelt expliciete eisen ten aanzien van biologische, fysisch-chemische en hydromorfologische monitoring. Tegen 2015 dienen alle oppervlaktewateren de goed 'ecologische' kwaliteit te bereiken.

De stedenbouwkundige verordening, d.d. 29.11.2005, betreffende inbuizing van baangrachten is ingetrokken, ingevolge de goedkeuring van de provinciale stedenbouwkundige verordening met betrekking tot het overwelven van grachten, baangrachten en niet-gerangschikte onbevaarbare waterlopen (besluit van 7 februari 2007 van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening).

Het thema water wordt onderverdeeld in twee delen nl. oppervlaktewater en grondwater. Het deel oppervlaktewater omvat de beken, grachten e.d. meer; het grondwater omvat de dieper gelegen waterlagen.

4.2 OPPERVLAKTEWATER

4.2.1 HYDROGRAFISCHE SITUERING EN OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE WATERLOPEN

De gemeente bevindt zich voornamelijk in het hydrografisch bekken van de Dijle & Zenne (VHA-bekken 8) dat op zijn beurt behoort tot het stroomgebied van de Schelde. De afwatering gebeurt evenwel meestal niet rechtstreeks in de Dijle. Enkel het westelijk puntje van de gemeente (deel van Ninde) watert via de kleine Leibeek rechtstreeks af in de Dijle.

Het bekken van de Dijle & Zenne bevat o.a. volgende deelbekkens:

- *Deelbekken Laak*: een belangrijk deel van de gemeente Tremelo (zuidelijk deel), van de deelgemeente Baal en het gehucht Ninde, watert af naar de Grote Laakbeek en zijn zijbeken (o.a. Leibeek, Vijverbeek, Britspoelbeek, Bruggenlandenbeek, Zwartebeek). De Grote Laakbeek, een zijrivier van de Dijle, is gelegen in een historisch, oude Demerbedding en vormt samen met de Dijle de zuidelijke grens van de gemeente. De Grote Laakbeek komt van Aarschot (Meethovense Laak) en loopt door de Demervallei om stroomafwaarts in de gemeente Tremelo in de Dijle uit te monden. Eerder (in Werchter) heeft de Demer de Dijle al vervoegd. Deze beek was tot voor 1974 een verbindingswaterloop tussen de Demer stroomopwaarts in de stad Aarschot en de Dijle stroomafwaarts van het gehucht Ninde. Heden ontvangt de Grote Laakbeek enkel riool- en regenwater. Het waterdebiet is zeer laag, soms tot nul herleid en in regenarme periodes droogt de beekbedding op een aantal plaatsen volledig uit.
- *Deelbekken Vrouwvliet*: het noordelijk deel van de gemeente Tremelo watert af via de Raambeek (deelbekken Vrouwvliet) of Merenloop en wordt ontwaterd via een sterk vertakt net van kleine zijbeekjes (vrijwel geen grotere beken). De Raambeek ontspringt in de gemeente Begijnendijk of dicht bij de gemeentegrens. Uiteindelijk mondt de Raambeek ter hoogte van Bonheiden uit in de Dijle.

Diverse kleinere zijbeken van de Grote Laakbeek en de Raambeek ontspringen in de gemeente zelf.

Een klein deel van de gemeente situeert zich in het hydrografisch bekken van de Grote Nete. Aangezien er geen belangrijke waterloop van de VHA gelegen is in dit hydrografisch bekken (enkel de Puttebeek), is dit bekken ook van minder belang voor de gemeente.

Deze indeling is van belang, omdat de planning van het waterbeheer op hoger niveau gebeurt per bekken. De gemeente Tremelo behoort dus tot het bekkencomité van de Dijle & Zenne en de Nete.

De waterlopen, horende bij het Vlaams hydrografisch systeem, worden naar gelang de omvang van hun stroombekken ingedeeld in verschillende klassen. Deze indeling in klassen is van belang, omdat deze ook bepaalt welk overheidsbestuur verantwoordelijk is voor het onderhoud en beheer van betreffend deel van de waterloop.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende klassen.

Tabel 1.1.: klassering van de waterlopen: verschillende types.

Klasse	Omschrijving	Bevoegdheid
niet geklasseerde	kleine gemeentelijke waterlopen: vaak periodiek leegstaand, en niet behorende tot klasse 3	Gemeente
klasse 3	kleine waterlopen of bovenloop grotere waterlopen: van oorsprong tot (deel-)gemeentegrens of monding.	Gemeente
klasse 2	kleine waterlopen met bron buiten de (deel-)gemeente zelf: van (deel-)gemeentegrens tot bekkenoppervlakte van 5 000 ha.	Provincie
klasse 1	grotere waterlopen: vanaf een stroombekken van 5 000 ha tot monding of begin bevaarbaar gedeelte.	Gewest
bevaarbare	Bovenloop van de grote rivieren: evenwel niet noodzakelijk geschikt voor de huidige scheepvaart.	Gewest

In onderstaande tabel 1.2. zijn alle geklasseerde waterlopen van de gemeente opgenomen. Deze lijst is opgemaakt op basis van de lijsten met de onbevaarbare waterlopen per deelgemeente, ter beschikking gesteld door de provinciale wegendienst en de gegevens vermeld op het "Algemeen plan der waterlopen" van de Landelijke Waterdienst, 3e district Leuven (Ministerie van Landbouw) en op basis van de VHA.

Tabel 1.2.: overzicht van de waterlopen in Tremelo.

	TREMELO		BAAL	
klasse	naam	nr.	naam	nr.
niet-geklasseerde	Britspoelbeek Kruislandbeek		Bredevennebeek Groote Loop Bieshoeveloop Leibeek Vijverbeek Pandhoeveloop (= bieshoeveloop) Kleine Remestraatloop Kruislandbeek	
klasse 3	Leibeek Bruggelandenbeek Britspoelbeek	2.012 2.124 2.125	Groote Loop Leibeek (Steenbosbeek) Bieshoeveloop	2.071 2.129 2.074
klasse 2	Raambeek (Vrouwvliet) Grote Laakbeek (Meetshovenselaak) Groteloop Zwartebeek	2.006 2.013 2.071 2.128	Raambeek (Meerloop - Vrouwvliet) Merenbeek Groote Loop	2.006 2.073 2.071

	Leibeek (Steenbosbeek) Vijverbeek	2.129 2.123	Leibeek (Steenbosbeek)	2.129
klasse 1	n.v.t.		n.v.t.	
bevaarbaar	Dijle	2.001	n.v.t.	

Het gehele hydrografische net, opgenomen in de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA) heeft een lengte van ca. 42 km. Daarnaast zijn er in de gemeente nog een aantal kleinere waterlopen of grachten, die mee voor de waterafvoer zorgen. In de tabel hieronder is dit per categorie weergegeven.

Tabel 1.3.: Lengte hydrografisch net in de gemeente uitgedrukt in meter, volgens de VHA.

klasse	totaal (m)
BEVAARBAAR	1.540,366
KL1	0,000
KL2	22.031,139
KL3	11.256,865
niet geklasseerd: opgenomen in VHA	7.182,400
TOTAAL	42.010,740

Naast deze waterlopen zijn er nog vele kleinere afwateringsgrachten (baangrachten, andere), die niet opgenomen zijn in de VHA. Lokaal kunnen deze toch belangrijk zijn voor de waterhuishouding. Indien niet privé, is de gemeente uiteraard ook bevoegd voor het onderhoud van deze waterlopen.

4.2.2 DOELSTELLINGEN

Er dient een integrale aanpak van de waterproblematiek te worden uitgewerkt. Aandacht zal besteed worden aan kwaliteit, kwantiteit en inrichting van de watersystemen. Dit leidt tot maatregelen inzake bescherming tegen verontreiniging, (her-)gebruik van water, inrichtingsmaatregelen en structurele onderbouwing van integraal waterbeheer.

Op gebied van waterkwaliteit zal het beleid aandacht schenken aan de collectering en zuivering van het afvalwater, installatie van prioritaire IBA's, voorkomen en beperken van diffuse verontreiniging en beheer van waterlopen in functie van de kwaliteit van het beek-ecosysteem.

Inzake waterkwantiteit zal gewerkt worden aan het infiltreren in de bodem, bergen, vertraagd afvoeren, opvang, hergebruik van hemelwater. Daartoe is ook het streven naar meer ruimte voor water een deel van de oplossing voor de problematiek van wateroverlast.

Er dient te worden gestreefd om bij het bekenbeheer zo dicht mogelijk bij het natuurlijke watersysteem aan te sluiten (= Ecologisch duurzaam waterlopenbeheer).

Doelstellingen die worden nagestreefd zijn:

- alle waterlopen te laten voldoen aan de basiskwaliteitsnorm tegen het einde van de planperiode. Hiertoe zal een adequate opvolging van de oppervlaktewaterkwaliteit dienen te gebeuren;
- de hoeveelheid hemelwater, die via riolering wordt afgevoerd, te beperken tot een minimum, en dit water maximaal af te voeren via grachten en waterlopen of te laten infiltreren in de bodem;
- de uitvoeringsgraad rioleringen aanzienlijk te doen toenemen. De rioleringsgraad bedraagt ca. 78%, de uitvoeringsgraad rioleringen (mate van realisatie van het TRP) bedraagt ca.82%, de aansluitingsgraad van de rioleringen op de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur (mate waarin de gerealiseerde bovengemeentelijke projecten zorgen voor de aansluiting van rioleringen ten opzichte van de aansluiting door het totaal van gerealiseerde en geplande bovengemeentelijke projecten) bedraagt ca.30%. De zuiveringsgraad is ongeveer 19 %.

- De dossiers die in 2009 en de nabije toekomst zullen worden uitgevoerd brengen de zuiveringsgraad op 80%.

IP-dossiers: Britsspoelbeek en Vijverbeek werden uitgevoerd in 2007-2008

- IP-dossiers:
- verbindingsriool Schrieksebaan
  - verbindingsriool Bonten Osstraat
  - verbindingsriool Camille Huysmansstraat
  - optimalisatieprojecten Grote Bollostraat fase I en fase II

Deze bovengemeentelijke dossiers zorgen enerzijds voor verhoging van de zuiveringsgraad van het centrale gebied en tot de norm van stedelijk afvalwater en maakt het mogelijk om aansluiting te bieden aan gemeentelijke projecten in het buitengebied.

- maximale afkoppeling van hemelwater en afvalwater;
- agrarische verontreiniging beperken door sensibilisering en stimulering van milieuvriendelijke technieken;
- erop toezien dat de waterlopen over een minimale structuurwaarde beschikken. Tegen 2012 zal van alle waterlopen een structuurbeoordeling zijn opgemaakt, met inbegrip van voorstellen tot structuurverbetering. Tevens dient de verdroging van waterlopen voorkomen te worden;
- Ijveren naar een waterkwaliteit in alle zijbeken van de Grote Laakbeek opdat deze laatste de vooropgestelde norm van viswaterkwaliteit kan behalen volgens het besluit van de Vlaamse regering van 5 december 1998;
- Inzake waterkwantiteit dient er speciaal voor de Grote Laakbeek te worden gestreefd naar heropnieuw watervoerend maken van deze beek vanaf haar oorspong in Aarschot.
- Inzake integraal waterbeheer wordt er gestreefd naar een optimale afstemming op elkaar van de verschillende diensten zijnde milieudienst, technische dienst, RO, ...

4.2.3 WATERSCHAP DIJLE-NOORD – HYDROGRAFISCH BEKKEN VAN DE GROTE LAAKBEEK EN DE VROUWVLIET-RAAMBEEK (TER HOOGTE VAN TREMELO NOEMT DE VROUWVLIET RAAMBEEK)

Wat het gemeentelijke waterbeleid betreft dient er volgens Natuurpunt Tremelo in eerste instantie een afstemming te gebeuren met wat opgemaakt en overeengekomen is in het deelbekkenbeheerplan voor de oppervlaktewateren in Vlaanderen in het kader van het decreet Integraal Waterbeleid. Deze plannen zijn intussen principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering in december 2008.

In het werkdokument van de Waterschap Dijle-Noord dd. jan 2008 zijn de actieplannen opgenomen per spoor* met de verschillende specifieke actiefiches voor de diverse gemeenten gelegen in het hydrografisch bekken van de Laak. De gemeente Tremelo heeft zich opgegeven als betrokken actor in dit proces voor de uitvoering van diverse acties.

* Deze indeling in 7 sporen is afkomstig uit het gemeentelijk DuLo waterplan en wordt heden algemeen gebruikt in het waterbeheerplanning.

<p>Spoor 1 Maximale retentie van hemelwater aan de bron Actie DB08-11/Sp 1-1: subsidiereglement ivm hemelwater + bijkomende initiatieven.</p>
<p>Spoor 2 Sanering afvalwaterlozingen Actie DB08-11/Sp 2-1: verbeteren waterkwaliteit: maatregelen lokaal niveau: concrete aandachtspunten en projecten a) de IBA's , b)de niet gerioleerde wijk rond Veldonkbos en de Soeteweystraat. Actie DB08-11/Sp2-5: sensibilisatie IBA's (advies geven, plaatsbezoeken).</p>
<p>Spoor 3 Bewaken en verbeteren kwaliteit riolerings- en zuiveringsinfrastructuur Actie DB08-11/Sp3-1: aanpakken problematiek verdunning afvalwater (lijst knelpunten VMM zie onder). Actie DB08-11/Sp3-2: waterkwaliteitsonderzoek (11 meetpunten te Tremelo).</p>
<p>Spoor 6 Kwalitatief, kwantitatief en ecologisch duurzaam waterlopenbeheer Actie DB08-11/Sp6-1: waterschap Dijle Noord: overleg en afstemmen verschillende beleidsvisies betrokken partners. Actie DB08-11/Sp6-2: beken- en slibruimingsplan: opmaak, toepassen en uitvoeren plan ism Interleuven.</p>
<p>Spoor 7 Duurzaam (drink)watergebruik Actie DB08-11/Sp7-1: water-audit gemeentelijke gebouwen. Actie DB08-11/Sp7-2: sensibilisatie zuinig omspringen met water. Actie DB08-11/Sp7-3: sensibilisatie hemelwaterputten. Actie DB08-11/Sp7-4: plaatsing van drinkwaterfontein in scholen.</p>

Voor alle Acties DB08-11 wordt verwezen naar de teksten in het werkdokument van de waterschap Dijle-Noord met als titel "Actieplan deel II: actiefiches voor het deelbekken van de Laak" dd. jan. 2008

Actie DB08-11/Sp3-1: aanpakken problematiek verdunning afvalwater
Knelpuntenlijst VMM mbt het rioleringsstelsel Tremelo (oplossen knelpunten gedetecteerd door VMM bij terreincontrole IP in opmaak dec.2003:

- vermeld in Deelbekkenbeheerplan Laak versie dd. aug. 2006) probleemstelling: gracht langs het voetbalveld KFC Baal sluit aan op de riolering van de Baalsebaan. actie: Afkoppelen en oppervlaktewater aansluiten op de Leibeek;
- probleemstelling: In de Montystraat sluit een gracht aan op de riolering. actie: Afkoppelen;
- De waterloop Kruisbosloop sluit aan op de riolering van de Parkheidestraat. Actie: Herwaarderen van de waterloop en afkoppelen.

Alle acties rond water zijn voor de gemeente zoals hierboven gesteld uit het goedgekeurde Deelbekkenbeheerplan van de Laak gedistilleerd en opgenomen.

Eenzelfde oefening gebeurt hieronder voor het waterschap Vrouwvliet (op grondgebied Tremelo is dit de Raambeek). Daartoe wordt verwezen naar het deel II Deelbekkenspecifiek in het Deelbekkenbeheerplan Vrouwvliet van de Provincie Antwerpen dd. oktober 2007.

De acties waarvoor de gemeente Tremelo initiatiefnemer is, zijn blauw gemarkeerd.

Nummer actie	Waterloop	korte omschrijving van de actie	stand van zaken eind 2009
DB 08-10_03 Initiatiefnemer: Provincie Vlaams Brabant	Vrouwvliet Merenbeek	Verder behoud en herstel van de winterbedding van de Vrouwvliet (thv Begijnendijkbos) inrichting van de Meren als overstromingsgebied	Bijkomende opmetingen binnen de modellering zijn nodig vanuit VMM AOW
DB 08-10_04	Vrouwvliet	Extra berging langs de Vrouwvliet thv Grote Bollostraat	berging is opgenomen in Aquafinproject: ontdubbelen riolering met voor regenwater een overstort op de Raambeek, bestek in opmaak
DB 08-10_08	Vrouwvliet	Aanleg van een KWZI voor park Tremeland	geen actie ondernomen, zone is voorzien als 'te rioleren'
DB 08-10_09	Vrouwvliet	Stapstenen voor natuurverbinding langs de bovenloop van de Vrouwvliet (buiten het grondgebied van Tremelo)	geen evolutie
DB 08-10_13	Grote Loop	Optimalisatie van de waterhuishouding rond de Grote Loop	Grote Loop – stroomopwaarts in deelgemeente Baal werd in de woonwijk Rozendal een buffering gemaakt. Via een overstortconstructie vult bij overlast een ondergrondse buffering bestaande uit rioolbuizen diam. 1000mm in een deel van de wijk. Via een pompinstallatie wordt het hemelwater verpompt naar een rioelstelsel dat verderdoor uitmondt in de Leibeek --> naar Laak ipv Vrouwvliet. Deze ingreep drong zich op gelet op de regelmatige wateroverlast in een deel van de wijk Rozendal. = Uitgevoerd

Een afgevaardigde van de gemeente neemt deel aan de werkgroepvergaderingen van de waterschappen waarin ook het CIW, de VMM en de provincie zetelen.

4.2.4 ACTIES

4.2.4.1 ACTIE OW1. MONITORING VAN DE OPPERVLAKTEWATERKWALITEIT

▪ **Situering van de problematiek**

De VMM heeft een uitgebreid meetnet in Vlaanderen. Voor Tremelo zijn er 2...meetpunten (Schriekbaan/Kapelstraat, Boterstraat/Beverlaak) opgenomen. Voor de Prati-Index (zuurstof) zijn de 2 meetpunten verontreinigd.

Gedurende 2007 werden door de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven 8 staalnames uitgevoerd (11 staalnamepunten). Hieruit blijkt dat de Leibeek Steenbosbeek de beste kwaliteit heeft in de gemeente. De zijbeek Leibeek is de meest vervuilde waterloop. De waterkwaliteit is afhankelijk van de graad van aansluiting op RWZI.

De individuele meetresultaten en rapporten per meetnet zijn raadpleegbaar via een geoloket: <http://www.vmm.be/geoview/>

▪ **Doelstelling**

De met deze actie te realiseren doelstellingen zijn dan ook:

- het bijhouden van een zo volledig mogelijke gemeentelijke milieu-inventaris;
- het controleren van de naleving van oppervlaktekwaliteitsnormen en effectiviteit van genomen maatregelen;
- het opvolgen van effecten van investeringen in rioleringen en zuiveringsinfrastructuur op waterkwaliteit zodat een kosten-batenanalyse kan opgemaakt worden.

▪ **Beschrijving van de actie**

Naast het actief bijhouden en opvragen van gegevens verzameld door derden, zal ook bijkomend onderzoek noodzakelijk blijven om voldoende gegevens te kunnen verzamelen. Concreet betekent dit dat deze actie de monitoring van het oppervlaktewater inhoudt. Op een 11-tal meetpunten in de diverse waterlopen in de gemeente zullen jaarlijks waterstalen fysico-chemisch geanalyseerd worden. Dit onderzoek dient aangevuld te worden met biologische waterkwaliteitsbepaling. Dit kan 3-5 jaarlijks gebeuren of wanneer er belangrijke aanpassingswerken werden uitgevoerd aan het riolerings- of collectorennetwerk.

In 2010 gaat er zowel chemisch als biologisch wateronderzoek gebeuren.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie OW1.: Monitoring van de oppervlaktewaterkwaliteit
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van het aantal meetpunten Fysico-chemische controle: rond 125,00 € per meting Biologische controle: 140,00 € per meting

4.2.4.2 ACTIE OW2. OPMAAK UITVOERINGSPLAN ZONERINGSPLAN

▪ **Situering van de problematiek.**

Het zoneringsplan is onderverdeeld in 4 zones: centraal gebied (oranje gearceerd), collectief geoptimaliseerd buitengebied (groen gearceerd), collectief te optimaliseren buitengebied (groen) of individueel te optimaliseren buitengebied (rood). De kaart is online te raadplegen via het geoloket van de VMM.

In de periode 2006-2008 werd in samenwerking tussen de gemeente en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) het zoneringsplan opgesteld. Uit dit zoneringsplan kan opgemaakt worden tot welke zuiveringszone elke woning hoort.

Op de gemeenteraad van 31 januari 2008 is het ontwerp zoneringsplan goedgekeurd.

Het definitieve zoneringsplan ging van kracht vanaf 07.09.2008.

Er wordt nu werk gemaakt van de GUP's (Gebiedsdekkende Uitvoeringsplannen) (VMM) en de financiële meerjarenplanning van de gemeente.

Het GUP voor Tremelo staat in de planfase. Van concrete acties is dus momenteel nog geen sprake.

Op de gemeenteraad van 24 juni 2010 is er een dienstverleningsovereenkomst goedgekeurd tussen de gemeente Tremelo en nv Aquafin inzake de uitbouw en beheer van de gemeentelijke rioolwaterzuiveringinfrastructuur. Deze overeenkomst houdt volgende zaken in:

- Module 1: up-to date houden van rioldatabank en modellen bestaande en geplande toestand
- Module 2: opmaak riool management systeem (sleetstudie)
- Module 3: opmaak rollend investerings-, onderhouds- en renovatieprogramma
- Module 4: afkoppelingen van hemelwater op privédomein bij particulieren en bedrijven, inclusief controle
- Module 5: projectmanagement voor rioleringsprojecten inclusief grondinnames, werftoezicht, minder-hinder
- Module 6: opmaak van hydraulische en technische adviezen en scenario-analyses
- Module 7: beheer van riolen en hydraulische structuren (pompstations, overstort, ...)
- Module 8: bouw en beheer van individuele afvalwaterbehandelingsinstallaties (IBA)

▪ **Doelstellingen**

- voorkomen lozingen van ongezuiverd afvalwater in rode clusters;
- oplist van de te installeren IBA's volgens prioriteit. In de mate van het mogelijke tracht de gemeente de volgende prioriteiten te stellen:
  - vooreerst wordt rekening gehouden met de vooropgestelde norm van waterkwaliteit van waterlopen;
  - het water van de Grote Laakbeek heeft als doelstelling viswaterkwaliteit;
  - de individuele lozingen op kleine en kwetsbare waterlopen met grote negatieve gevolgen dienen eerst te worden aangepakt.

▪ **Beschrijving van de actie.**

- Het vastgestelde zoneringsplan is geldig voor een periode van 6 jaar en kan in beperkte mate worden herzien n.a.v. de opmaak van de bekkenbeheerplannen.
- De te installeren IBA's worden volgens prioriteit met een bijhorende timing van opbouw tot 2015 opgelijst. Deze geïnstalleerde IBA's worden dan geëvalueerd. Onderzoeken waar een KWZI of een IBA moet uitgebouwd worden.

▪ **Actiefiche.**

Soort actie	Actie OW2.: Opmaak uitvoeringsplan zoneringsplan
Initiatiefnemer(s)	Technische dienst, Milieudienst
Betrokkene(n)	Technische dienst, Milieudienst,, VMM
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk per jaar en per projecten

4.2.4.3 ACTIE OW3. PLANMATIGE UITVOERING ZONERINGSPLAN: INDIVIDUEEL TE OPTIMALISEREN BUITENGEBIED

▪ **Situering van de problematiek.**

Individuele lozingen dragen bij tot de vervuiling van de kleine waterlopen in buitengebied. Op basis van het zoneringsplan wordt vastgelegd op huisniveau in het buitengebied of er collectief (groen) of individueel (rood) zal gesaneerd worden. Op die manier wordt er rechtszekerheid gegeven aan de burger.

Op de gemeenteraad van 24 juni 2010 is er een dienstverleningsovereenkomst goedgekeurd tussen de gemeente Tremelo en nv Aquafin inzake de uitbouw en beheer van de gemeentelijke rioolwaterzuiveringinfrastructuur. Deze overeenkomst houdt volgende zaken in:

- Module 1: up-to date houden van rioldatabank en modellen bestaande en geplande toestand
- Module 2: opmaak riool management systeem (sleetstudie)
- Module 3: opmaak rollend investerings-, onderhouds- en renovatieprogramma
- Module 4: afkoppelingen van hemelwater op privédomein bij particulieren en bedrijven, inclusief controle
- Module 5: projectmanagement voor rioleringsprojecten inclusief grondinnames, werftoezicht, minder-hinder
- Module 6: opmaak van hydraulische en technische adviezen en scenario-analyses
- Module 7: beheer van riolen en hydraulische structuren (pompstations, overstort, ...)
- Module 8: bouw en beheer van individuele afvalwaterbehandelingsinstallaties (IBA)

Begin 2011 gaat een reglement opgemaakt worden voor private afkoppeling waarin vermeld staat hoeveel de subsidies zijn en dat het verplicht is. Er komt een apart reglement voor de IBA's. Het geheel gaat uithanden gegeven worden aan Aquafin. Belangrijk dat er opvolging via handhaving gebeurt.

▪ **Doelstellingen**

Voorkomen lozingen ongezuiverd afvalwater in individueel te optimaliseren buitengebied (rood)

▪ **Beschrijving van de actie.**

Het systematisch realiseren van individuele zuivering vergt een stimulerend en regulerend beleid. Indien de gemeente ervoor opteert om de individuele saneringsplicht op zich te nemen, behoort ook de aanleg, het onderhoud en het beheer van de IBA's tot haar takenpakket. Voor de aanleg van IBA's door een gemeente kan een subsidie van 2250,00 EURO per installatie of per woning worden verkregen van het Vlaamse gewest.

▪ **Actiefiche.**

Soort actie	Actie OW3.: Planmatige uitvoering zoneringsplan: individueel te optimaliseren buitengebied
Initiatiefnemer(s)	Technische dienst
Betrokkene(n)	Technische dienst, Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur, Burger
Planning	2011-2015
Kost	Nog te onderzoeken

4.2.4.4 ACTIE OW4. VERHOOGING AANSLUITINGSGRAAD OP DE RIOLERING AFKOPPELING VAN HEMELWATER EN AFVALWATER

▪ **Situering van de problematiek**

De aansluitingsgraad rioleringen in de gemeente is zeer laag, nl. slechts tussen 0-20% (bron: MIRA 2007 – Vlaams-Brabant). Vooral bij oudere woningen (die er al waren alvorens de riolering werd aangelegd) stelt zich een probleem. De aansluiting wordt door de particulier gedaan en niet door de gemeente. Deze dient wel vooraf de gemeente te verwittigen zodat controle kan uitgeoefend worden.

Een dure investering in rioleringen en zuiveringsinfrastructuur heeft pas zin als alle afvalwater ook effectief in dit stelsel geloosd wordt. De aansluiting op riolering is trouwens verplicht volgens VLAREM. In praktijk is echter niet iedereen aangesloten maar wordt nog geloosd in grachten, oppervlaktewateren en besterfputten. Om alle aansluitingen te kunnen realiseren is een specifieke actie noodzakelijk, gericht naar deze doelgroep.

Een stedenbouwkundige verordening verplicht om bij nieuwbouw en verbouwingen het afvalwater en het hemelwater op eigen terrein te scheiden en een hemelwaterput te voorzien.

Afhankelijk van het aanwezige rioleringsstelsel dient het afvalwater en het hemelwater gescheiden geloosd of nog gemengd geloosd op één riool. Afvalwater en hemelwater moeten gescheiden zijn op het ogenblik dat de rioleringswerken in de straat zijn uitgevoerd

Begin 2011 gaat een reglement opgemaakt worden voor private afkoppeling waarin vermeld staat hoeveel de subsidies zijn en dat het verplicht is. Er komt een apart reglement voor de IBA's. Het geheel gaat uithanden gegeven worden aan Aquafin. Belangrijk dat er opvolging via handhaving gebeurt.

▪ **Doelstellingen**

- realiseren van maximale aansluitingsgraad;
- voorkomen lozingen ongezuiverd afvalwater in oppervlaktewater en bodem (besterfputten).
- een verdere aanvulling van de grondwatertafel, zodat onze watervoorraden gegarandeerd blijven;
- een vermindering van de overstortfrequentie, zodat er bij hevige regenval minder riolen gaan overstorten in oppervlaktewater, waardoor de waterkwaliteit dus verbetert;
- een verminderde menging van het afvalwater en proper hemelwater, zodat het onverdunde afvalwater efficiënter kan getransporteerd en gezuiverd worden. Wat dus zowel economisch als ecologisch voordelig is;
- een lager drinkwaterverbruik. Wanneer men gratis hemelwater gaat gebruiken, in plaats van drinkwater, reduceert men het gebruik van dit kostbare drinkwater en kan men een belangrijke besparing realiseren op de drinkwaterfactuur.

▪ **Beschrijving van de actie.**

Aanstelling ontkoppelingsdeskundige:

Zowel bij al uitgevoerde projecten als bij nieuwe geplande projecten dient deze ontkoppelingdeskundige de inwoners te informeren en erop toe te zien dat het hemel- en afvalwater correct wordt aangesloten op het gescheiden stelsel.

Dit houdt tevens volgende taken in:

- *Inventarisatie van alle woningen die niet aangesloten zijn op de openbare riolering:* Naast de locatie van deze niet reglementaire lozingen kunnen ook specifieke gegevens m.b.t. de eigen riolerings- en afwateringsinfrastructuur worden opgenomen in deze inventaris.
- *Sensibilisatie:* Het gemeentelijk subsidiereglement betreffende hemelwatergebruik werd goedgekeurd door de GR d.d. 25/09/2008. In het kader van het reglement zal ook intensief moeten gesensibiliseerd worden zodat een maximaal aantal woningen uit eigen beweging overgaan tot aansluiting. Hierbij hoort o.a. de opmaak van een specifieke informatiebrochure

m.b.t. het lozen van huishoudelijk afvalwater. Eventueel betreft het een gemeentelijke aanvulling aan bestaande brochures. De sensibilisatie kan ook gericht naar specifieke doelgroepen (bv. installateurs van sanitaire installaties). Bij de bouwaanvraag dient eveneens de nodige informatie gevoegd.

- *Toezicht op aansluiting en beboeting van overtreders:* Naast sensibilisatie moet ook consequent worden opgetreden als er geen of weinig bereidheid is om zich te regulariseren.
- *Uitvoering van aansluitingen:* Alle woningen die hun afwatercircuit hebben aangepast moeten zo snel mogelijk aangesloten worden op de riolering, dit door de gemeentelijke diensten. Tijdens deze werken kan ook nagegaan worden of alle nodige infrastructuur ook effectief aanwezig is (hemelwaterput, gescheiden stelsel, afgekoppelde besterfput/septische put, ...).

De voorziene inventarisatie kan als een specifiek project omschreven worden, de andere onderdelen van deze actie kunnen eerder beschouwd worden als normale taken van een gemeentelijke milieudienst of technische dienst.

▪ **Actiefiche.**

Soort actie	Actie OW4.: Verhoging aansluitingsgraad op de riolering Afkoppeling van hemel- en afvalwater
Initiatiefnemer(s)	Technische dienst
Betrokkene(n)	Technische dienst, Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur, Burger
Planning	- 2011 aanstelling ontkoppelingsdeskundige en opmaak planning en prioriteitenzones - 2012 start huisbezoeken om fiches per woningen met ontwerp aanpassing op te stellen Beide data zijn onder voorbehoud omdat zowel het aanstellen van de ontkoppelingsdeskundige als het opstarten van de huisbezoeken projectgebonden zijn
Kost	Nog te onderzoeken

4.2.4.5 ACTIE OW5. PESTICIDENREDUCTIE

▪ **Situering van de problematiek.**

Het gebruik van persistente bestrijdingsmiddelen kan er toe bijdragen dat de concentratie bestrijdingsmiddelen in de bodem oploopt en dat er uitspoeling naar het grondwater toe optreedt.

▪ **Doelstellingen**

- tegengaan van verontreiniging van de waterlopen
- tegengaan van verontreiniging van het grondwater
- sensibiliseren van de burger
- hanteren van alternatieve (mechanische) bestrijdingsmiddelen

▪ **Beschrijving van de actie.**

In kader van het decreet van 21/12/2001 dienen er drie actieprogramma's opgemaakt te worden. Twee hiervan zijn al opgemaakt, het derde actieprogramma moet uiterlijk voor 31 maart 2009 opgemaakt zijn en treedt in werking op 1 juli 2009. Stand van zaken

Dit houdt in dat een analyse van het volledige areaal van de openbare dienst is opgemaakt waarin gekomen werd tot een indeling in 3 locatietypes:

- locatietype 1: locaties waar een nulgebruik wordt toegepast
- locatietype 2: locaties waar voor juli 2009 nog chemische bestrijdingsmiddelen worden ingezet, maar waar het haalbaar is om tot nulgebruik te komen (moeten ook vanaf 2009 zonder chemische bestrijdingsmiddelen beheerd worden)
- locatietype 3: locaties waar een nulgebruik enkel haalbaar is na aanpassing van de inrichting van het terrein (uiterlijk op 1 januari 2015 zonder chemische bestrijdingsmiddelen beheerd).

Gedurende de ontwerpfasen van de heraanleg van de locatie wordt een pesticidentoets uitgevoerd. Dit houdt in het toetsen van de ontwerpplannen voor de (her-)aanleg van groenzones of verhardingen binnen het areaal van de openbare dienst met het oog op onkruidpreventie en een efficiëntere bestrijding met niet-chemische bestrijdingsmethoden na de (her-)aanleg. Het pesticidentoetsinstrument is beschikbaar vanaf april 2009.

Naast deze actieprogramma's dient er eveneens actief gesensibiliseerd te worden rond de vermindering van gebruik van pesticiden door de gemeente en door de burgers. Een inzamelactie van (verboden) pesticiden via de bestaande selectieve inzameling van KGA (cfr. Gifvrije week) past in dit kader.

De inventaris met gebruikte producten moet vanaf 2008 jaarlijks gerapporteerd worden via een internettoepassing op de website 'www.zonderisgezonder.be'.

▪ **Actiefiche.**

Soort actie	Actie OW5.: Pesticidenreductie
Initiatiefnemer(s)	Technische dienst, Milieudienst
Betrokkene(n)	Technische dienst, Milieudienst
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	---

4.2.4.6 ACTIE OW6. OPMAAK EN UITVOERING SLIBRUIMINGSPLAN

▪ **Situering van de problematiek**

Door de intergemeentelijke milieudienst IL is er de afgelopen jaren gewerkt aan een inventaris van alle gemeentelijke waterlopen en een slibruimingsplan. Momenteel is er een volledige inventaris en een ontwerp-slibruimingsplan opgenomen in het GIS. Deze inventaris en plan hebben tot doel een doelgerichte en efficiënte slibruiming van de gemeentelijke waterlopen te bekomen.

Onderhoud en ruimen van waterlopen was tot op heden vooral gericht op de afvoerfunctie van water. Intensief onderhoud van waterlopen heeft echter negatieve gevolgen voor het aquatisch ecosysteem en voor de stabiliteit van de waterloop en de oevers. De opmaak van een onderhouds- en ruimingsprogramma dient voor elke beek afgesteld te worden op de verschillende functies van de beek. Vanuit ecologisch oogpunt dient rekening gehouden te worden met het voortplantingsseizoen van amfibieën, paaitijd van vissen, bloeitijd en zaadzetting van planten. Beslissingen tot saneren moeten in het kader van integraal waterbeheer en conform het wettelijke beleidskader gebeuren.

▪ **Doelstellingen**

- Voorkomen van dichtslibben van de gemeentelijke waterlopen;
- Slibbeheer uitvoeren overeenkomstig de wettelijke bepalingen;
- Meer ecologisch beheer van waterlopen conform het principe 'Integraal waterbeheer'.

▪ **Beschrijving van de actie**

Jaarlijkse planning opmaken op basis van het goedgekeurde slibruimingsplan en uitvoeren van de erin opgenomen maatregelen.

In de mate van het mogelijke zal in biologisch waardevolle gebieden manuele slibruiming gebeuren.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie OW6.: Opmaak en uitvoering slibruimingsplan
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, Technische dienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	2011 afronding van het meerjarenplan 2012 uitvoeringsmaatregelen faseren inde tijd/effectieve opstart 2013 eerste evaluatie en bijsturing
Kost	Afhankelijk van slibruimingsmaatregelen

4.3 GRONDWATER

4.3.1 HYDROGRAFISCHE KENMERKEN

4.3.1.1 Algemeen

De aanwezigheid van grondwater, de diepte en de capaciteit van de waterlagen worden bepaald door de lokale bodemkundige en geologische kenmerken. De aard van de aanwezige bodems (bovengrondse lagen), evenals het reliëf, bepalen in belangrijke mate de hoeveelheid water die in de bodem kan dringen en de hoeveelheid die oppervlakkig afspoelt. Dieper in de grond bepalen de aan- en afwezigheid van bepaalde geologische lagen de ondergrondse waterstromen en de aan- en afwezigheid van belangrijke watervoerende lagen.

Tremelo situeert zich tussen de Kempen en de Vlaamse Zandleemstreek maar situeert zich geografisch in de Zuiderkempen. Landbouwkundig wordt de gehele gemeente in de Kempen ingedeeld. In dit gebied zijn zandgronden, en lemige zandgronden nog steeds overheersend aanwezig. Enkel in het valleigebied van de Dijle en Grote Laakbeek treft men lichte kleigronden aan. Het valleigebied vormt dan ook een aparte landschapsentiteit.

4.3.1.2 Grondwaterkwetsbaarheid

De veelal zandige gronden in de gemeente fungeren als infiltratiezone van waaruit het water de diepere grondwaterlagen kan indringen. Zeer belangrijk in dit verband is het risico dat (oppervlakkige) vervuiling aanleiding kan geven tot verontreiniging van het (diepere) grondwater. Dit risico hangt af van tal van factoren die samen op een bepaalde locatie de "kwetsbaarheid van het grondwater" bepalen. Inzake bescherming van de grondwaterkwaliteit is een grondige kennis van deze kwetsbaarheid dan ook van het grootste belang.

De kwetsbaarheid van het grondwater wordt bepaald door tal van factoren van statische en dynamische aard. Deze omvatten o.m.:

- de omvang en de aard van de watervoerende laag en van de deklaag;
- de hydraulische parameters van de verschillende formaties;
- de grondwaterstoestand in natuurlijke en kunstmatige omstandigheden;
- de wisselwerking tussen aangrenzende formaties;
- de aard en de omvang van de verontreiniging.

Op basis van een aantal geologische en hydraulische parameters is voor heel Vlaanderen een kwetsbaarheidskaart opgesteld. Hierbij werd het grondgebied ingedeeld in 5 kwetsbaarheidszones, dit op basis van volgende parameters:

- *de watervoerende laag*: de doorlaatbaarheid van de watervoerende laag, de aard van het gesteente en de wijze waarop de verontreiniging zich gedraagt zijn hier belangrijk.
- *de aanwezige deklaag*: dit is de laag die boven de watervoerende laag voorkomt. Deze laag biedt bijkomende bescherming voor de watervoerende laag tegen verontreiniging. Het ontbreken van een deklaag (indien deze minder dan 5 meter dik is) en de doorlaatbaarheid ten aanzien van verontreiniging zijn belangrijk.
- *de onverzadigde zone*: dit is de zone waarin niet permanent grondwater aanwezig is. Indien deze klein is, moet de verontreiniging een kleine afstand afleggen om in het grondwater terecht te komen.

De kwetsbaarheidszones zijn: uiterst kwetsbaar, zeer kwetsbaar, kwetsbaar, matig kwetsbaar en weinig kwetsbaar.

Volgens deze kwetsbaarheidskaart zijn de bodems in de gemeente voornamelijk als "zeer kwetsbaar" ingedeeld, dit vooral omwille van de geringe dikte van de deklaag en de geringe dikte van de

onverzadigde zone. Het oostelijk gedeelte van de gemeente is "weinig kwetsbaar" omwille van de aanwezigheid van een kleiige deklaag.

4.3.1.3 Grondwaterbeschermingsgebieden

Bepaalde gebieden of bodems worden in Vlaanderen specifiek beschermd; dit om het risico op grondwatervervuiling te beperken.

Het betreft in de eerste plaats de gebieden rond de drinkwaterwinningen. Rond deze grondwaterwinningen zijn er beschermingszones afgebakend; dit om de verontreiniging van het grondwater dat gebruikt wordt voor drinkwaterproductie tegen te gaan. Binnen deze beschermingszones zijn bepaalde handelingen verboden.

Wat de drinkwaterproductie betreft, is de streek in en om Tremelo minder belangrijk omdat de sterk watervoerende lagen zich op zeer grote diepten bevinden en het aldus minder lonend is om in deze streken grondwaterwinningen voor drinkwater in te richten. Er zijn in Tremelo noch in de buurgemeenten aan de grens met Tremelo waterwinningen gelegen. In de gemeente is dan ook geen beschermingszone type III afgebakend.

Naast de grondwaterbeschermingszones zijn er op Vlaams niveau ook zones afgebakend die gevoelig zijn voor nitraatverontreiniging door een te vlugge doorsijpeling van de nitraten in de bodem. Op die basis werden voor Vlaanderen dan ook de "nitraatgevoelige bodems" in kaart gebracht (Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 20/12/1995 tot aanduiding van de nitraatgevoelige gebieden). Voor dergelijke gebieden zijn in het mestdecreet strengere bemestingsnormen voorzien. Dergelijke bodems komen in Vlaams-Brabant enkel voor tegen de taalgrens; in Tremelo komen ze niet voor.

4.3.2 DOELSTELLINGEN

- Inventarisatie van gegevens inzake grondwaterkwaliteit en -kwantiteit;
- Voorkomen van verdroging en aantasting van structuurkenmerken van waterlopen;
- Het gebruik van grondwater enkel voor hoogwaardige toepassingen stimuleren;
- Ontwikkelen en instandhouden van evenwichtige waterhuishoudkundige systemen die een verantwoord menselijk gebruik waarborgen.

4.3.3 ACTIES

4.3.3.1 ACTIE GW1. INVENTARISATIE GRONDWATERWINNINGEN EN VERGUNNINGVERLENING ONDER STRIKTE VOORWAARDEN

▪ **Situering van de problematiek.**

De gemeente heeft al een basisinventaris van de grondwaterwinningen. Deze wordt aangevuld bij het verlenen van nieuwe vergunningen. De nieuwe grondwaterwinningen worden automatisch ingegeven in het pakket Remmicom – ROL 2000. Enkel voor de niet-vergunde grondwaterwinningen is het een probleem om deze te inventariseren.

Bij het verlenen van vergunningen zal er streng op worden toegekeken of er geen mogelijkheden bestaan om oppervlaktewater of hemelwater te hergebruiken en/of er mogelijk een impact te verwachten is van de grondwaterwinning op de ecosystemen.

▪ **Doelstellingen**

- Verhogen kennis milieudata i.f.v. beleidsvoering: opmaak gemeentelijke milieu-inventaris,
- Evenwicht tussen onttrekking en aanvulling bewerkstelligen.
- Gebruik van grondwater enkel voor hoogwaardige toepassingen.

▪ **Beschrijving van de actie.**

- Verder aanvullen van deze grondwaterwinningeninventaris bij de actualisatie van bestaande vergunningen.
- Opsporen van niet-vergunde grondwaterwinningen.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie GW1.: Inventarisatie grondwaterwinningen en vergunningverlening onder strikte voorwaarden
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

4.3.3.2 ACTIE GW2. VOORKOMING EN BEPERKING VERMESTING

▪ **Situering van de problematiek**

Een overmatig gebruik van dierlijk mest geeft aanleiding tot bodemverontreiniging, grondwaterverontreiniging, verontreiniging van het oppervlaktewater en luchtverontreiniging. Er moet dan ook gewerkt worden aan enerzijds een rationeel gebruik van dierlijk mest en anderzijds aan de terugdringing van de mestproductie in zijn totaliteit. In Tremelo is de problematiek globaal bekeken eerder beperkt, wat niet wegneemt dat er lokaal wel problemen kunnen zijn of komen. De huidige wetgeving (MAPIIbis) reguleert deze mestproblematiek. De effectieve uitvoering van dit mestbeleid te velde loopt niet altijd zoals zou moeten. Een specifieke actie kan hieraan (deels) verhelpen.

▪ **Doelstellingen**

- voorkoming milieuvervuiling: voorkoming vervuiling van bodem- en grondwater door nutriënten;
- realisatie van naleving bodem- en grondwaterkwaliteitsnormen;
- vergroting biologische waarde van de natuur: verhoging diversiteit.

▪ **Beschrijving van de actie**

- beperking/vermindering van de mestproductie: strikt vergunningenbeleid;
- controles in kader van het MAP;
- samenwerking met landbouworganisaties: stimulering voorlichting ter zake + afsluiten beheerovereenkomsten;
- vrijwaring oevers van bemesting.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie GW2.: Voorkoming en beperking vermisting
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

5 HINDER

5.1 INLEIDING

Milieuhinder is vaak het gevolg van sociale en economische onevenwichten. Kenmerkend voor hinder is het lokale karakter ervan. De hinder speelt zich meestal af tot op maximaal enkele honderden meter. Hoe verder we ons van de bron verwijderen, hoe kleiner het effect wordt. De hinder kan leiden tot geestelijke, en bij ernstige hinder zelfs tot lichamelijke aantasting van het welzijn (stress, hartritmestoornissen, braakneigingen). Sommige vormen van hinder leiden eveneens tot materiële aantasting van goederen.

5.2 THEMABESCHRIJVING

Dit thema combineert de volgende onderdelen of milieuproblematieken:

a) Geluidshinder:

Is geluid dat door de mens als onaangenaam of hinderlijk wordt ervaren en dan ook dikwijls als lawaai wordt omschreven. Geluidshinder is een van de milieuproblemen waar de meeste burgers mee in aanraking komen en als bron van de klachten is het zeer belangrijk. Traditioneel wordt geluidshinder ingedeeld volgens de bron die hem veroorzaakt, nl. wegverkeer, vliegverkeer, spoorverkeer, industrie, luidruchtige recreatie (motorcross, dancings, popfestivals, ...) en burenlawaai (grasmaaiers, kettingzagen, ...).

b) Geurhinder:

Hoewel geurhinder of stank meestal niet bedreigend is voor mens of milieu, wordt het wel als hinderlijk ervaren. Zo bestaat er een negatieve invloed op de kwaliteit van de leefomgeving, met mogelijke gevolgen op fysiek, psychisch en sociaal vlak. Geurhinder is subjectief en moeilijk kwantificeerbaar. De oorzaak kunnen allerlei stoffen en bronnen zijn (storten, verwerken en opslaan van afval, chemische productieprocessen, brandstoffen, agrarische activiteiten, verkeer,....). Hinder treedt op, afhankelijk van de aard van de stof, vanaf bepaalde concentraties, frequentie en intensiteit van geurwaarneming.

Maatregelen en acties m.b.t. deze thema's hebben soms dus ook een (on)rechtstreekse impact op geurhinder, zowel positief als negatief (bv. mestverwerking).

c) Lichthinder:

Lichthinder wordt omschreven als 'de overlast die de mens ondervindt van kunstlicht, hetzij in de vorm van regelrechte verblinding, hetzij als versturende factor bij het verrichten van avondlijke en nachtelijke activiteiten, hetzij als bron van onbehagen'. Licht kan eveneens versturend werken op de natuurlijke omgeving, met name op planten en dieren.

Bij lichtvervuiling overschrijdt de intensiteit van de kunstmatige verlichting de perken van het optimaal nut of komt licht op de plaatsen terecht waar het niet hoeft te zijn. Voor de lichtvervuiling kunnen drie grote verantwoordelijken worden aangewezen: de openbare verlichting, de industriële verlichting (incl. serreverlichting) en de lichtreclames

d) Overige:

stof, rook, roet en hondenpoep.

Deze types van hinder vertonen allen relaties met andere milieugerelateerde thema's, zoals aantasting van natuurlijke entiteiten, gebiedsgericht beleid, vermesting, lucht en waterverontreiniging en verontreiniging door afvalstoffen.

5.3 DOELSTELLINGEN

De gemeente stelt tot doel een beleid te voeren dat erop gericht is om de milieuhinder (geur, geluid, licht, stof, rook, roet en/of hondenpoep) op haar grondgebied te beheersen en zo mogelijk in te perken.

Belangrijkste doelstellingen zijn:

- op een gestandaardiseerde manier opvolgen en inventariseren van milieuhinder;
- stimuleren van verantwoord gedrag van de inwoners en bedrijven via doelgerichte sensibilisatiecampagnes in verband met de beheersing van milieuhinder;
- zelf een verantwoord gedrag aan de dag leggen in verband met de beheersing van milieuhinder door gemeentelijke activiteiten;
- efficiënt en effectief optreden bij vaststelling van milieuhinder;
- voorkomen van milieuhinder door het gebruik van het instrumentarium van de ruimtelijke ordening.

5.4 ACTIES

5.4.1 ACTIE HI1. BEPERKEN EN VOORKOMEN VAN GELUIDSHINDER BIJ HINDERLIJKE INRICHTINGEN

▪ **Situering van de problematiek**

Heel wat werkzaamheden binnen een bedrijf gaan gepaard met de productie van geluid. Er dient dan ook op toegezien te worden dat het geproduceerde geluid niet als hinderlijk beschouwd wordt door de omgeving. In VLAREM II zijn richtwaarden voor geluid opgenomen, die via de milieuvergunning opgelegd kunnen worden. In de gemeente is het aantal potentieel lawaaierige bedrijven eerder zeer beperkt.

▪ **Doelstellingen**

- integrale naleving milieuwetgeving door hinderlijke inrichtingen: naleving geluidsnormen;
- voorkomen en beperken van lawaaihinder door vergunde inrichtingen.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *geluidscontrole bij hinderlijke inrichtingen en uitvoering van geluidsmetingen:*
Op meer regelmatige basis zullen objectieve controles worden uitgevoerd. Hierbij zal met volgende factoren rekening gehouden worden:
  - aanwezigheid van klachten: deze bedrijven zullen prioritair gecontroleerd worden.
  - nieuwe vergunningsaanvraag: bij elke aanvraag met betrekking tot een bestaande lawaaierige inrichting (hernieuwing, uitbreiding), zal nagekeken worden of bij de beoordeling geen voorafgaand geluidsonderzoek wenselijk is.
- *oplegging sanering:*
  - Indien uit de controlemeting blijkt dat er vermijdbaar lawaai wordt geproduceerd, zullen de gewenste saneringsmaatregelen worden opgelegd.

Op de uitvoering ervan zal toegezien worden door de gemeente.

De gemeente beschikt nog niet over een geluidsmeter. Zij kan hiervoor evenwel altijd een beroep doen op de geluidsmeter van de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie HI1.: Geluidshinder bij hinderlijke inrichtingen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Bedrijven
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

5.4.2 ACTIE HI2. VOORKOMING EN BEPERKING GELUIDSHINDER BIJ LOKALEN/TENTEN MET DANSGELEGENHEID

▪ **Situering van de problematiek**

De meeste van dergelijke gelegenheden (dancings, regelmatig gebruikte feestzalen) zijn ook hinderlijke inrichtingen. In die zin kunnen deze ook voorwerp zijn van controle zoals voorzien in actie HI1.

Hoewel in de gemeente terzake geen of weinig specifieke problemen gesignaleerd worden, is het toch nuttig om de enkele lokalen, waar sporadisch of regelmatig "dansactiviteiten" worden georganiseerd eens akoestisch door te lichten.

De gemeente heeft al een aantal jaren problemen met dancing 'The Crew'.

▪ **Doelstellingen**

- integrale naleving milieuwetgeving door hinderlijke inrichtingen in de gemeente;
- voorbeeldfunctie gemeente: eigen inrichtingen met dansgelegenheid;
- voorkomen en beperken van lawaaihinder t.g.v. elektronisch versterkte muziek in dancings, feestzalen, e.a. lokalen.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *opmaak lijst vergunningsplichtige inrichtingen en in orde stelling vergunningsplicht:*
Alle inrichtingen die vallen onder rubriek 32 zullen worden geïnventariseerd. Nu vooral aandacht voor dancing 'The Crew'
- *uitvoering geluidscontroles (zie ook actie HI1):*
  - Bij alle nieuwe inrichtingen moet een akoestisch onderzoek worden uitgevoerd. De resultaten van het akoestisch onderzoek moeten ter beschikking gesteld worden.
  - Ter controle van de naleving van de wetgeving zal de gemeente een beperkt akoestisch onderzoek uitvoeren.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie HI2.: Geluidshinder bij dansgelegenheden
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Inrichtingen met dansgelegenheid, Gemeente
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van de inrichting en het aantal meetpunten

5.4.3 ACTIE HI3. NALEVING GELUIDSNORMEN BIJ NIET-INGEDEELDE OPENBARE EN PRIVE INRICHTINGEN

▪ **Situering van de problematiek**

Ook openbare en privé-inrichtingen waar elektronisch versterkte muziek geproduceerd wordt én die niet ingedeeld zijn onder rubriek 32 van de indelingslijst van VLAREM I kunnen aanleiding geven tot geluidsoverlast. Dergelijke inrichtingen dienen echter wel de bepalingen van het KB van 24-02-1977, nadien door de Vlaamse regering gewijzigd, na te leven.

▪ **Doelstellingen**

- beperking van geluidsoverlast;
- integrale naleving milieuwetgeving door inwoners van de gemeente.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *informatieverstrekking naar organisatoren van muziekactiviteiten, fuiven...:*
Ter kennis stellen van geldende wetgeving.
- *advies van burgemeester en schepenen betreffende de erkenningsaanvraag:*
Elke erkenningsaanvraag zal door de milieudienst geadviseerd worden.
- *opmaak politiereglement:*
Indien beperkende maatregelen nodig zijn, zal een specifiek politiereglement worden opgemaakt.
- *naleven van de opgelegde beperkende maatregelen:*
De gemeente controleert de naleving van de opgelegde beperkende maatregelen.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie HI3.: Naleving geluidsnormen bij niet-ingedeelde openbare en privé inrichtingen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL, PZ BRT
Doelgroep(en)	Niet-ingedeelde openbare en privé inrichtingen
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

5.4.4 ACTIE HI4. BEPERKING VERKEERSOVERLAST AANPAK VRACHTWAGENVERKEER IN DE DORPSKERN EN LANGS DRUKKE WEGEN

▪ **Situering van de problematiek**

Verkeerslawaai is de meest verspreide vorm van lawaaihinder. Hoewel de gemeente geen rechtstreekse bevoegdheid heeft, kan bij de opmaak van het mobiliteitsplan rekening gehouden worden met milieuaspecten.

Beperkende verkeersmaatregelen bv. t.o.v. doorgaand (vracht) verkeer kan lokaal het algemeen achtergrondlawaai veroorzaakt door het verkeer beperken. Lokaal vrachtverkeer zorgt voor overlast in de de Baalsebaan, Schrieksebaan, Kruisstraat, en de Veldonkstraat.

▪ **Doelstellingen**

- vergroting verkeersveiligheid in woonkernen;
- verminderen lawaaioverlast door verkeer.

▪ **Beschrijving van de actie**

opvolging resultaten geluidsmetingen: in de de Baalsebaan, Schrieksebaan, Kruisstraat, en de Veldonkstraat

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie HI4.: Beperking verkeersoverlast aanpak vrachtwagenverkeer in de dorpskern en langs drukke wegen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, dienst Ruimtelijke Ordening, gemeentebestuur, ontwerper mobiliteitsplan
Doelgroep(en)	Bevolking, gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van de actie

5.4.5 ACTIE HI5. REGISTRATIE, OPVOLGING EN ANALYSE VAN MILIEUHINDERKLACHTEN

▪ **Situering van de problematiek**

Klachten over milieuhinder worden zowel bij de politiezone BRT als op de gemeente geregistreerd. Op de gemeente kan dit enkel tijdens de werkuren. Op de politiezone kan dit ook buiten de werkuren.

Klachten die binnenkomen worden ingegeven in de digitale databank MKROS (MilieuKlachten Registratie- en OpvolgingsSysteem) van de Vlaamse Overheid.

Wat opvolging van de klachten betreft, worden alle verdere stappen bijgehouden op de gemeente, en betrokkenen worden zoveel mogelijk op de hoogte gehouden.

Opvolging en analyse ervan kan ook uitgevoerd worden aan de hand van MKROS, maar tot op heden wordt dit programma enkel gebruikt voor het registreren van hinderklachten.

▪ **Doelstellingen**

- opvolging en behandeling van milieuhinderklachten;
- inzicht krijgen in milieuproblemen die aanleiding geven tot hinder.

▪ **Beschrijving van de actie**

- Verderzetten van de registratie van milieuhinderklachten in MKROS.
- Opvolgen en behandelen van milieuhinderklachten, ofwel zelf ofwel door deze over te maken aan betrokken diensten. De verschillende stappen binnen opvolging en behandeling registreren in MKROS;
- Betrokkenen informeren over de opvolging en behandeling van de klacht.
- Analyseren van zowel klachtenregistratie als van klachtenopvolging d.m.v. MKROS. Rapporteren van beide analyses, eveneens d.m.v. MKROS.
- Permanentie.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie HI5.: Registratie, opvolging en analyse van milieuhinderklachten
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, PZ BRT
Doelgroep(en)	Burgers
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in de werkingskost

5.4.6 ACTIE HI6. SENSIBILISEREN VAN BURGERS EN DOELGROEPEN ROND MILIEUHINDER

▪ **Situering van de problematiek**

De verschillende doelgroepen worden op diverse wijze gesensibiliseerd rond milieuhinder, meer specifiek rond geur-, geluid-, licht-, stof-, rook- en roethinder.

Deze sensibilisatie gebeurt zowel passief (publicatie van artikels in het gemeentelijke infokrantje, verspreiden van brochures en posters, plaatsen van infostanden) als actief (organiseren van diverse acties, bv 'Nacht van de duisternis', campagne 'Minder Hinder',...).

▪ **Doelstellingen**

- voorkomen van milieuhinder veroorzaakt door diverse actoren;
- vergroten van de tolerantie ten opzichte van milieuhinder.

▪ **Beschrijving van de actie**

- Verderzetten van passieve sensibilisatie van de burgers rond milieuhinder, m.b.t. geur, geluid, licht-, stof-, rook- en roethinder door:
  - publicatie van artikels via de gemeentelijke infokanalen;
  - verspreiden van posters, brochures, folders in de gemeente;
  - plaatsen van infostanden op het gemeentehuis.
- Verderzetten van actieve sensibilisatie van de burgers rond de verschillende milieuhinderthema's door het organiseren van diverse hindercampagnes, zoals 'Nacht van de duisternis', tentoonstellingen, ...
- De gemeente stimuleert het gebruik van houtverduurzamingsmiddelen, verven en vernissen bij de burgers.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie HI6.: Sensibiliseren van burgers en doelgroepen rond milieuhinder
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Provincie
Doelgroep(en)	Burgers
planning	2011-2015
Kost	Sensibilisatiemateriaal

5.4.7 ACTIE HI7. AFBAKENING VAN POTENTIELE STILTEGEBIEDEN

- **Situering van de problematiek**

De provincie is al enkele jaren gestart met een afbakening van de potentiële stiltegebieden. Deze zijn destijds op kaart met 'Stiltegebieden' aangebracht. Hierop stonden kleine delen van Tremelo, nl. rechterkant van de Rechtestraat, het Zegbroek, de Blaasberg.

- **Doelstellingen**

Vrijwaren resterende stilte- en rustgebieden;

- **Beschrijving van de actie**

Medewerking verlenen aan acties, vermeld in provinciaal milieubeleidsplan.

De kosten zitten grotendeels vervat in de normale werkingskosten van de milieudienst en de basisaansluitingskost bij de intergemeentelijke milieudienst.

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie HI7.: Afbakening van potentiële stiltegebieden
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Provincie
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur, Burgers
Planning	Afhankelijk van timing provincie
Kost	Zit vervat in werkingskost /basisaansluitingskost bij ILM

6 ENERGIE

6.1 INLEIDING

De wereldwijde reserves aan fossiele brandstoffen en splijtstoffen zijn eindig. Energievoorziening is dan ook een mondiaal probleem. Duurzame omgang met energie (rationeel energiegebruik, hernieuwbare energie,...) dringt zich op.

Het bruto binnenlands energiegebruik in Vlaanderen is in de periode 1990-2006 gestegen met 37,1%. Sinds 1998 vertoont de energie-intensiteit bijna onafgebroken een dalende trend, na een stijging in de jaren daarvoor. Zo komt de energie-intensiteit in 2006 net beneden het niveau van 1990 uit, wat kan wijzen op een ontkoppeling tussen economische groei en energiegebruik.

In 2007 produceerde Vlaanderen 1.638 miljoen kWh elektriciteit uit groene energiebronnen, dat is 2,7% van de totale elektriciteitsproductie. Net genoeg om 500.000 gezinnen van stroom te voorzien. Een extra 14% milieuvriendelijke energie kwam uit warmtekrachtkoppeling (WKK). Milieuvriendelijke elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling was in 2006 goed voor 16,4% van het bruto elektriciteitsverbruik. Ons aandeel milieuvriendelijke energie volgt een stijgende lijn. Tegen 2010 willen we 25% van onze elektriciteit milieuvriendelijk opwekken: minstens 6% van de elektriciteit uit hernieuwbare bronnen en 19% uit warmtekrachtkoppeling. Het VITO onderzocht hoe we kunnen evolueren tegen 2020. U leest er alles over in de 'Prognoses voor hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling tot 2020'. Vlaanderen doet inspanningen om meer hernieuwbare energie in te zetten.

In de hele cyclus van ontginning tot het eindgebruik van brandstoffen komen emissies vrij. Vooral het aandeel van de industrie in de totale broeikasgasuitstoot van winning, omzetting, transport en distributie van fossiele energiebronnen is groot. Bovendien blijkt het aandeel van de huishoudens ook uit te stijgen boven dat van de transportsector. Dat toont meteen de gedeelde verantwoordelijkheid aan van producenten/verdelers en eindgebruikers van energie voor energiegebonden broeikasgasemissies.

6.2 ENERGIEZORG OVERHEIDSGEBOUWEN REALISEREN

Energiezorg is één van de pijlers van een vooruitstrevend milieubeleid. Minder energieverbruik betekent minder CO₂-uitstoot, minder emissie van verzurende stoffen, minder luchtvervuiling en minder radioactief afval. Maar energiezorg levert ook centen op. Door het energieverbruik op te volgen via een energieboekhouding en door het structureel implementeren van rendabele energiebesparingsmaatregelen kunnen de jaarlijkse energiekosten aanzienlijk verminderd worden.

6.2.1 ENERGIEBOEKHOUDING

Energieboekhouding is een controle-instrument voor energiezorg dat het energie- en waterverbruik van gebouwen in beeld brengt en analyseert. De basisinformatie van de energieboekhouding wordt geleverd door het registreren van de energiemeterstanden op maandelijkse tijdstippen.

De voordelen van dergelijke energieboekhouding zijn duidelijk:

- Het opsporen van abnormale afwijkingen in het energie- en waterverbruik: hierdoor kunnen fouten tijdig worden gelokaliseerd wat de verliezen tot een minimum zal beperken.
- Controleren van energiefacturen: een energieboekhouding kan fouten in de facturen aanduiden.
- Internationale onderzoeken tonen aan dat het zichtbaar maken van het energieverbruik op zichzelf al het energiebewustzijn verhoogt en besparingen teweegbrengt.
- Duidelijk aantonen van het besparingseffect van de genomen maatregelen. Dit werkt motiverend op de verbruikers en bevordert een gericht beleid.

6.2.2 ENERGIEAUDIT

De energieaudit is een doeltreffend middel om een gebouw door te lichten op energetisch vlak en om de mogelijke energiebesparende maatregelen in kaart te brengen. Er zijn drie types energieaudits voor gebouwen: de globale energieaudit, de snelle energieaudit en de één-thema-audit.

- Globale energieaudit: deze audit bestaat uit een complete inventarisatie van het gebouw en de installaties en een analyse van de energie- en waterhuishouding. De energie- en waterstromen, de energiebalansen en de mogelijke besparingsmaatregelen worden uitgebreid bestudeerd. Alle significante energietoepassingen worden bestudeerd: gebouwenschil, verlichting, warmwatersystemen en HVAC (*Heating Ventilation Air Conditioning*) -systemen.
- Snelle energieaudit: deze audit bestaat uit een korte inventarisatie en resulteert in een beknopte rapportage. De rapportage bestaat hoofdzakelijk uit een opsomming van mogelijke maatregelen met een indicatie van hun besparingspotentieel. Ook kunnen maatregelen voorgesteld worden die een verdere analyse vergen. Een snelle energieaudit geeft een eerste beeld van de situatie en het besparingspotentieel, maar blijft natuurlijk beperkter in gegevensverzameling en inschatting van de mogelijkheden.
- Eén-thema-audit: hierbij wordt een grondige technische en financiële analyse gemaakt van een onderdeel van een gebouw of installatie gericht op bijvoorbeeld de verlichting of verwarmingsinstallatie.

6.2.3 DUURZAAM BOUWEN EN RENOVEREN

Duurzaam bouwen en renoveren heeft als doel een kwalitatief gebouw te realiseren waar op een rationele manier gebruik gemaakt wordt van energie, water en materialen. In de eerste plaats zal het ontwerp van een gebouw en zijn installaties van essentieel belang zijn voor het verbruik van energie, water en grondstoffen. Vandaar het belang om hieraan in de ontwerpfase voldoende belang te hechten. Door het volgen van een integrale aanpak is duurzaam bouwen en renoveren mogelijk zonder meerkosten. De hogere ontwerpkosten ten gevolge van de extra diensten van een "duurzaam bouwen"-adviseur worden meestal al terugverdiend door een lagere bouwcost. In ieder geval zal de totale kostprijs van het gebouw (afschrijving bouwcosten, energie- en waterkosten, onderhoudskosten,...) gunstiger zijn dan bij een conventioneel gebouw.

De gemeentelijke projecten inzake renovatie en nieuwbouw worden systematisch doorgelicht op hun energieaspecten (tegelijk worden ook de duurzaamheidsaspecten i.v.m. water, gebruik duurzame materialen enz. bekeken). De duurzaamheidsambtenaar zal advies geven bij de aanvang van het project (voor de opmaak van het ontwerp) en tijdens de ontwerpfase (overleg met architect en technische dienst). Ook worden achteraf de lastenboeken gecontroleerd om na te gaan of alle besproken zaken zijn opgenomen.

6.2.4 ENERGIEZORG OPENBARE VERLICHTING REALISEREN

Openbare verlichting is bij heel wat lokale overheden verantwoordelijk voor een groot deel van het elektriciteitsverbruik. Belangrijke besparingen zijn mogelijk ondermeer door het gebruik van energie-efficiënte lampen en armaturen en door een intelligente regeling van de verlichting.

6.2.5 ENERGIEZORG HERNIEUWBARE ENERGIE REALISEREN

De oneindige beschikbaarheid van energie en energiebronnen is niet langer vanzelfsprekend. Toekomstige generaties zullen geconfronteerd worden met de eindigheid van de reserves: steenkool, aardolie en aardgas raken ooit op. Dit in tegenstelling tot de energie van natuurlijke verschijnselen zoals zon, wind, water die we als oneindig kunnen beschouwen. Maar er is ook het probleem van de milieuvervuiling. Lood, zwavel- en stikstofdioxide, koolstofmonoxide, stikstofoxiden, ...: deze stoffen hebben een zware impact op het leefmilieu.

De uitdaging om in de toekomst de energiebehoefte en energieopwekking op een duurzame wijze op mekaar af te stemmen, vergt een veelzijdige aanpak. Twee hoofdpijlers hierin zijn het rationeel energiegebruik en hernieuwbare bronnen.

6.3 DOELSTELLINGEN

Het doel van het beleid is dat de gemeente op lokaal niveau in de mate van het mogelijke bijdraagt tot het realiseren van de internationaal overeengekomen reductiedoelstellingen (energieverbruik met minstens 7,5% te verminderen tegen 2012 ten opzichte van de huidige uitstoot en verbruik (verdrag van Kyoto)).

6.3.1 HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN

Door de verbranding van fossiele brandstoffen voor energieopwekking wordt het leefmilieu in een steeds hoger tempo ernstig vervuild. De energiesector is hiervoor medeverantwoordelijk. Een milieuvriendelijke energieopwekking is mogelijk door gebruik te maken van warmtekrachtkoppeling (WKK) en hernieuwbare energiebronnen (zon, wind, water, bodem en biomassa). Uit onderzoek blijkt dat de bevordering van de elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen in een aanzienlijke vermindering van de emissies van broeikasgassen resulteert.

In 2006 werd 7,3% elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen via het distributie- en transmissienet geleverd aan eindafnemers in het Vlaams Gewest.

Gezien op gemeentelijk niveau gebouwverwarming een zeer belangrijke emissiebron is, zal gestreefd worden deze emissie te verminderen:

- Door *stimulatie van het gebruik van alternatieve brandstoffen/energiebronnen* voor de verwarming van gebouwen:
  - er zullen meer middelen worden vrijgemaakt voor de uitbreiding van het aardgasnetwerk. Doelstelling hierbij is om tegen 2010 een overschakeling van ca. 60% van de inwoners op aardgas te bewerkstelligen. Tegen 2015 zou iedereen aansluitbaar moeten zijn aan het aardgasnetwerk. Maar dit heeft de gemeente zelf niet in de hand.
  - via subsidiëring en sensibilisatie zal het gebruik van alternatieve technologie (zonneboilers, ...) bevorderd worden.
  - TRO heeft in 2008 minimale percentage groene stroom aangekocht voor alle aansluitingen (gemeentelijke gebouwen, marktkasten, ...) binnen de deelgemeente TRO (m.a.w. niet Baal) om in aanmerking te komen voor SWO m.a.w. 20%. Voor 2009 werd er beslist om voor alle aansluitingen, wederom enkel binnen de deelgemeente TRO, over te schakelen naar 100% groene stroom (uitzonderlijk dit jaar mits er voldaan werd aan bepaalde voorwaarden). Voor 2010 en de komende jaren werd beslist opnieuw 20 % groene stroom aan te kopen voor de deelgemeente Tremelo.
- *Strikte controle op het nazicht van branders en kuisen van schouwen*: in de eerste plaats in de eigen inrichtingen waarbij de oude versleten branders consequent door nieuwe zullen vervangen worden.

6.3.2 RATIONEEL ENERGIEVERBRUIK (REG)

Promoten REG bij bevolking: de gemeente beoogt de principes van rationeel energiegebruik bij zo veel mogelijk huishoudens te introduceren. Hiertoe zal i.s.m. anderen intensief gesensibiliseerd worden. Binnen de eigen gemeentelijke werking zullen de principes van REG ook toegepast worden.

REG bij bevolking (o.b.v. acties 2009):

- workshop 'Verwarming' > aanbod ecolife 'ecologie voor mensen in kansarmoede'
- workshop 'Energiefactuur' > aanbod ecolife 'ecologie voor mensen in kansarmoede'
- info-avond '(Energie)premies ... een overzicht van alle mogelijkheden'
- thema-avond 'Duurzaam (ver)bouwen' > Dialoog vzw
- open MINA-raad 'Haal meer uit de zon! Zonne-energie in je woning' > ODE Vlaanderen
- uitvoeren huishoudelijke energiescans > i.s.m. OCMW Tremelo
- REG binnen eigen gemeentelijke werking (o.b.v. acties 2009):
- actie 'Dikke Truiendag'
- affiche 'De laatste doet het licht uit'

Beperking gemeentelijk energieverbruik: voor wat de gemeentelijke infrastructuur betreft, zal getracht worden om voor alle gebouwen een energie-audit op te maken. Er zal ook voor alle relevante gebouwen een actieplan voorhanden zijn waarin maatregelen zijn voorzien om de energiehuishouding te verbeteren. De gemeente zal streven om ook de uitvoering van deze plannen te realiseren binnen de duur van dit beleidsplan, dit minimaal voor de meest belangrijke gebouwen. Dit moet leiden tot een geringer energieverbruik. De aanpak zal ook kaderen in het sensibilisatiebeleid rond REG, waarbij de eigen werking een voorbeeldfunctie krijgt.

In het verleden werd een relighting en HVAC (Heating Ventilation Air Conditioning) uitgevoerd voor de openbare bibliotheek. Naar aanleiding hiervan werden respectievelijk de verlichting en de stookplaats onder handen genomen. In 2011 zullen de ramen, die doorheen de jaren enorm aangetast zijn door de gure weersomstandigheden en dus dringend aan vervanging toe zijn, veranderd worden. Men zal enerzijds de houten raamprofielen vervangen door FSC-houten raamprofielen en anderzijds de enkele beglazing vervangen door superisolerende beglazing met een kleine zonnetoetredingsfactor. Hierdoor zal wederom een energiebesparing kunnen gerealiseerd worden.

In het kader van de opmaak van het EPC (EnergiePrestatieCertificaat) werd een audit (a.d.h.v. een auditlijst bestaande uit 106 vragen) uitgevoerd van de openbare bibliotheek, het administratief centrum (gemeentehuis) en het zwembad. Deze audit resulteerde in een EPC waarop tien adviezen inzake energiebesparende maatregelen staan vermeld.

Bovendien zullen ook de ramen van het zwembad, waar condensvorming is tussen beide glasplaten, vervangen worden. Bij deze werken zullen enerzijds de alu-raamprofielen vervangen worden door alu-raamprofielen met thermische onderbreking en anderzijds de dubbele beglazing (k-waarde 3,1) door verbeterde dubbele beglazing (k-waarde 1,1).

Verder werd door PBE een één thema-audit uitgevoerd in de Oude jongensschool te Baal waarbij de aandacht is uitgegaan naar isolatie en warmteverliezen. Deze één thema-audit is gebeurd ter voorbereiding van de al uitgevoerd vernieuwing van de stookinstallatie (overgang van stookolie naar aardgas).

En tenslotte het project 'Bonten Os' waarbij de oude school wordt verbouwd, en wordt uitgebreid met een nieuwbouwgedeelte, tot de hoofdlocatie van de Buitenschoolse Kinderopvang (BKO). In dit project wordt, in de mate van het mogelijke, rekening gehouden met het duurzaamheidsprincipe: dubbele beglazing met een kleine zonnetoetredingsfactor, condenserende aardgasketel (oftewel, twee condenserende aardgasketels in cascade (dit wordt nog onderzocht)), 'extra' isolatie...

6.4 ACTIES

6.4.1 ACTIE EN1. UITVOEREN VAN EEN ENERGIEBOEKHOUDING-AUDIT

▪ Situering van de problematiek

Alvorens er duidelijke beslissingen kunnen genomen worden over energiebesparende maatregelen is het essentieel om de verbruiksstromen binnen de gebouwen te kennen. Voor elk gebouw wordt basisinformatie, zoals: functie, adres, gebouwverantwoordelijke, oppervlakte, bouwjaar en aanwezigheid van koeling vastgelegd. Verder wordt telkens het totale verbruik en specifieke verbruik van elektriciteit, brandstof en water berekend.

Momenteel is er een maandelijks inventarisatie, registratie en analyse van de meterstanden van 5 gemeentelijke gebouwen nl. het zwembad, de openbare bibliotheek (Tremelo), de gemeentelijke loods, het OCMW en de Oude Jongensschool. Het zwembad, de openbare bibliotheek (Tremelo), de gemeentelijke loods en de Oude Jongensschool worden automatisch uitgelezen (datalogger, COMEET) door REUS.

Maandelijks ontvangt de gemeente van elk gebouw afzonderlijk een dashboard waarin het verbruik van dichtbij wordt geanalyseerd en eventuele aandachtspunten (abnormale verbruiken) worden gemeld. Jaarlijks ontvangt de gemeente dan ook van elk gebouw een energiejaarrapport.

De Oude Jongensschool en het OCMW worden maandelijks manueel opgemeten en ingegeven in ERBISweb (CENERGIE/PBE) door de milieuambtenaar. Ook hiervan krijgt de gemeente jaarlijks een energiejaarrapport.

▪ Doelstellingen

- inzicht en regelmatige opvolging van het energieverbruik. Dit maakt het mogelijk 'abnormaliteiten' in een vroeg stadium op te sporen waardoor snel kan worden ingegrepen en alzo vaak veel geld kan bespaard worden.
- voorbeeldfunctie van de gemeente.
- realiseren van emissiereductie door energiebesparende maatregelen.

▪ Beschrijving van de actie

- verderzetting bijhouden energieboekhouding met hierin verbruik gas, elektriciteit en stookolie.
- behoud energieboekhouding: het administratief centrum (gemeentehuis) is aangesloten op de datalogger in het zwembad zodat ook hier een automatische uitlezing mogelijk wordt. In de gemeentelijke loods worden zowel het elektriciteitsverbruik als het aardgas automatisch uitgelezen.
- uitvoeren van een één thema-audit in de Oude jongensschool te Baal waarbij de aandacht zal gaan naar isolatie en warmteverliezen. Deze één thema-audit was ter voorbereiding van de geplande vernieuwing van de stookinstallatie. In tussentijd is de overgang van stookolie naar aardgas gebeurd.
- meewerken aan de implementatie van de energieprestatieregelgeving door aan te sluiten op het elektronische opvolgsysteem voor bouwaanvragen (via bouwdienst).

▪ Actiefiche

Soort actie	Actie EN1.: Uitvoeren energieboekhouding - audit
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Bouwdienst, PBE, Cenergie, Eandis, REUS
Doelgroep(en)	Gemeentelijke diensten
Planning	2011-2015
Kost	REUS – jaarlijks abonement: € 1200,00 (excl. BTW)/jaar Eén thema-audit (PBE): gratis

6.4.2 ACTIE EN2. STIMULEREN RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK (REG) BIJ DE BURGERS

▪ **Situering van de problematiek**

Beperking emissie bij gebouwenverwarming kan een bijdrage leveren tot het verminderen van de emissies van gassen als CO₂, CO, SO₂. Door (gedeeltelijke) omschakeling kan zowel fossiele energie bespaard worden als de emissie van betreffende gassen verminderd worden. Omschakeling op gas levert een beperking van de emissie, omschakeling op zonne-energie ook een beperking van het verbruik van fossiele energie.

▪ **Doelstellingen**

- vergroting milieubewustzijn van de bevolking: problematiek van luchtvervuiling en energieverstopping.
- gedragsverandering realiseren bij de bevolking.
- reductie emissie broeikasgassen.
- reductie huishoudelijk energieverbruik en vergroting aandeel hernieuwbare energie.

▪ **Beschrijving van de actie**

In deze sensibilisatie van de bevolking kunnen volgende zaken opgenomen worden:

- *Passieve sensibilisatie*: artikels kunnen gepubliceerd worden op www.tremelo.be, in Info Tremelo, affiches kunnen opgehangen worden, brochures kunnen ter beschikking gesteld worden, ...
- *Actieve sensibilisatie*: de gemeente onderneemt een doelgerichte actieve sensibilisatie (door de organisatie van een open MINA-raad, een info-avond, een milieubeurs, ..., een infostand) naar de burgers in verband met rationeel energiegebruik en meer specifiek omtrent één of meerdere van volgende energiebesparende maatregelen:
  - het plaatsen van dakisolatie in bestaande gebouwen
  - het vervangen van oude verwarmingsinstallaties
  - het vervangen van enkel of dubbel glas door superisolerende beglazing
  - hernieuwbare energieVerder kan actieve sensibilisatie ook via acties zoals Met belgerinkel naar de School, Open Straatdag & Milieuzorg Op School (MOS) – thema energie
- Gemeente realiseert en/of stimuleert de uitvoering van kleine energiebesparende maatregelen bij burgers of specifieke doelgroepen door het uitvoeren van huishoudelijke energiescans

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie EN2.: Stimuleren REG bij de burger
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, Sport & Jeugd, MINA-raad, Intergemeentelijke milieudienst IL, Provincie Vlaams-Brabant, Fietzersbond
Doelgroep(en)	Burger, Kleuter- en Basisonderwijs
Planning	2011-2015
Kost	Actieve sensibilisatie: spreker (afhankelijk van info-avond tot info-avond) – Met Belgerinkel naar school (prijzenpot) – Open Straatdag (afhankelijk van jaar tot jaar) – MOS (afhankelijk van de activiteit)

6.4.3 ACTIE EN3. STIMULEREN RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK (REG) BIJ HET GEMEENTEPERSONEEL EN IN DE EIGEN GEBOUWEN

▪ **Situering van de problematiek**

Beperking emissie bij gebouwenverwarming kan een bijdrage leveren tot het verminderen van de emissies van gassen als CO₂, CO, SO₂. Door (gedeeltelijke) omschakeling kan zowel fossiele energie bespaard worden als de emissie van betreffende gassen verminderen. Omschakeling op gas levert een beperking van de emissie, omschakeling op zonne-energie ook een beperking van het verbruik van fossiele energie.

▪ **Doelstellingen**

- vergroting milieubewustzijn van het eigen gemeentepersoneel: voorbeeldfunctie van de gemeente.
- gedragsverandering realiseren bij het personeel.
- reductie emissie broeikasgassen.
- reductie energieverbruik en vergroting aandeel hernieuwbare energie.

▪ **Beschrijving van de actie**

In deze sensibilisatie van het gemeentepersoneel kunnen volgende zaken opgenomen worden:

- Aankoop van minimaal 20% aan groene stroom van het totale gemeentelijke elektriciteitsverbruik
- De gemeente engageert zich om in de gebouwen waarvoor een energieboekhouding is opgesteld, het energieverbruik jaarlijks te verminderen (zie artikel 8 van de SWO 2008-2013).
- De gemeente stimuleert duurzaam energiegebruik door het terugdringen van het energieverbruik en/of de inzet van hernieuwbare energie – REG in bestaande gebouwen:
  - vernieuwen ramen en deuren openbare bibliotheek,
  - vernieuwen ramen en deuren zwembad,
  - vernieuwen buurtschool Bonten Os (condenserende aardgasketel),
  - vernieuwen stookplaats turnzaal (Tremelo),
  - vernieuwen stookplaats verenigingslokalen omgeving bibliotheek/Kruisstraat,
  - ventilatiekoeling zwembad,
  - isolatiewerken zwembad,
  - ....
- De gemeente engageert zich om bij de aankoop van nieuwe apparatuur te letten op de energie-efficiëntie.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie EN3.: Stimuleren REG bij het gemeentepersoneel en in de eigen gebouwen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Bouwdienst Technische dienst, Intergemeentelijke milieudienst IL, IGO-Leuven, Provincie Vlaams-Brabant, EANDIS/PBE
Doelgroep(en)	Gemeentepersoneel, eigen gebouwen
Planning	2011-2015
Kost	Vernieuwen ramen en deuren openbare bibliotheek: € 107.465,00 (excl. BTW (6%)) Vernieuwen ramen en deuren zwembad: € 72.938,00 (excl. BTW) Vernieuwen buurtschool Bonten Os

6.4.4 ACTIE EN4. ONDERZOEK EN INVOEREN ALTERNATIEVE ENERGIESYSTEMEN BIJ GEBOUWEN GROTER DAN 1000M² WAARVOOR EEN BOUWVERGUNNING WORDT AANGEVRAAGD

▪ **Situering van de problematiek**

Alternatieve energiebronnen zoals zon, water, wind, bodem en biomassa raakten sinds de opmars van steenkool en aardolie in de vergeethoek. Gezien de uitputbaarheid van deze traditionele energiebronnen, de steeds maar stijgende kostprijzen en de nadelen ivm CO₂-uitstoot zijn alternatieve energiebronnen terug sterk in opmars. De laatste decennia werden hiervoor doeltreffende technologieën ontwikkeld of bestaande technieken geoptimaliseerd.

▪ **Doelstellingen**

- Voorbeeldfunctie van de gemeente inzake alternatieve energiesystemen.
- Integrale naleving wettelijke verplichtingen door de gemeente.

▪ **Beschrijving van de actie**

De gemeente laat bij gebouwen groter dan 1000 m² waarvoor een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd (na 31 januari 2008) een haalbaarheidsstudie voor alternatieve energiesystemen opmaken. De te onderzoeken technieken zijn bepaald in functie van de gebouwbestemming en de bruikbare vloeroppervlakte. Meer info: www.energiesparen.be

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie EN4.: Onderzoek en invoeren alternatieve energiesystemen
Initiatiefnemer(s)	Technische dienst
Betrokkene(n)	Technische dienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Eigen gebouwen
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van project tot project

6.4.5 ACTIE EN5. OPVOLGING OPMAAK ENERGIEPRESTATIECERTIFICAAT (EPC) VOOR PUBLIEKE GEBOUWEN

▪ **Situering van de problematiek**

Publieke gebouwen groter dan 1.000 m² bruikbare vloeroppervlakte dienen vanaf 01.01.2009 te beschikken over een energieprestatiecertificaat. Het energieprestatiecertificaat bevat informatie over de energieprestatie van het gebouw. Een goede energieprestatie wijst op een laag energieverbruik en dus een lage energiefactuur. Daarnaast informeert het energieprestatiecertificaat ook over de energiebesparende investeringen die op korte termijn terugverdienbaar zijn.

▪ **Doelstellingen**

- Voorbeeldfunctie van de gemeente.
- Bewerkstelligen van lagere energiekosten door het invoeren van energiebesparende investeringen.

▪ **Beschrijving van de actie**

Voor twee gebouwen nl. het gemeentehuis en het zwembad werd een energieprestatiecertificaat opgemaakt. Daar beide gebouwen een gezamenlijke elektriciteitsmeter (hoogspanning) hebben, werd slechts één EPC opgemaakt. De opmaak van dit EPC is gebeurd door Interleuven. Bovendien werd, in het kader van het project 'Vernieuwen ramen en deuren openbare bibliotheek', ook een EPC opgemaakt voor de openbare bibliotheek. Verder zal in de toekomst (2011 - ...) onderzocht worden of het eventueel zinvol is om ook voor andere gebouwen, die niet per se onder de energieprestatieregelgeving vallen, een EPC op te maken.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie EN5.: Opmaak EPC voor publieke gebouwen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, Technische dienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Eigen gebouwen
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van EPC tot EPC

6.4.6 ACTIE EN6. ENERGIEZUINIGE VERLICHTING

▪ **Situering van de problematiek**

Investerings in veilige en energiezuinige verlichting leiden tot kostenverlaging, CO2-reductie, minder onderhoud en storingen en geven minder lichthinder voor mens en natuur. Nieuwe systemen, lampen en armaturen zorgen ervoor dat er tegenwoordig veel mogelijkheden zijn tot het veiliger, mooier en zuiniger verlichten van de gemeente.

▪ **Doelstellingen**

- Voorbeeldfunctie van de gemeente.
- Verlagen CO2-uitstoot en reductie energiekosten.

▪ **Beschrijving van de actie**

De gemeente realiseert een project rond energiezuinige verlichting, dit kan zowel betrekking hebben op de eigen gebouwen of het publieke domein. Bij het investeren in openbare verlichting dienen er keuzes gemaakt te worden tussen type lampen, voorschakeling, dimmen, LED-technologie, ... Tevens dient een vergelijking gemaakt te worden tussen 2 alternatieve concepten: het energiezuinige concept en het sociaal veilige concept.

Bij de uitbreiding en vernieuwing van de openbare verlichting omgeving gemeentehuis (2009) werd gedeeltelijk gekozen voor LED verlichting en anders voor spaarlampen. maar in elk geval werd er rekening houden met zo zuinig mogelijke verlichting waarbij de lichtvervuiling zo veel mogelijk beperkt wordt.

De gemeente dringt aan bij netwerkbeheerder om deze toepassing op te nemen in hun standaardpakket.

Voor gebouwenverlichting zal bij vervanging van lampen nagezien worden of best kan gebruik gemaakt worden van spaarlampen of LED techniek. (alle lamptypes worden op termijn mogelijk uitgerust met LED).

Relighting: noodzaak om de gemeentelijke loods te bekijken (nu gebrekkige lichtopbrengst en erg hoog verbruik)

Het uitvoeren van een audit op het openbare verlichtingsnet te Tremelo (beperkt tot grondgebied onder netwerkbeheerder Eandis). Eerste Quick Scan Openbare Verlichting wordt gratis aangeboden door Eandis. Deze Quick Scan zal dienen voor de opmaak van een lichtplan.

Komen tot de opmaak van een masterplan openbare verlichting. Dit in het kader van het beleid voor de uitbating van het openbare verlichtingspark en het meerjarenplan.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie EN6.: Energiezuinige verlichting
Initiatiefnemer(s)	Technische dienst, Milieudienst
Betrokkene(n)	Technische dienst, Milieudienst
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	2011-2015
Kost	Nog te onderzoeken, sterk afhankelijk van de geplande werkzaamheden

7 MOBILITEIT

7.1 INLEIDING

Het mobiliteitsbeleid heeft de bevoegdheid over een aantal maatregelen en instrumenten die een impact hebben op milieu. Zij beïnvloedt de totale mobiliteitsvraag en tracht de keuze van vervoerwijze voor personen- en goederenvervoer, het rijgedrag, de gebruikte technologieën in het voertuigenpark en effectbeperkende voorzieningen te sturen.

Via deze weg oefent het mobiliteitsbeleid invloed uit op gezondheidseffecten en milieuverstorende processen als verzuring, fotochemische luchtverontreiniging en klimaatwijziging. De infrastructuur en het gebruik ervan veroorzaken hinder (geluid en licht), verontreiniging en verstoring van de omliggende (natuur)gebieden en verdroging, waardoor barrière-effecten ontstaan (versnippering), de natuur wordt aangetast en biotoopverlies optreedt (biodiversiteit). Voor deze thema's is het mobiliteitsbeleid bijgevolg erg relevant.

Uit het schriftelijk leefomgevingsonderzoek (uitgevoerd, via een enquête onder de burger, in 2003 en 2006) blijkt dat wegverkeer een belangrijke bron van verstoring is. Lawaai door wegverkeer staat op de derde plaats (na verkeersdrukke en veiligheid) waarom men zijn eigen buurt niet zou aanraden aan familie en vrienden.

7.2 INVENTARIS OP GEMEENTELIJK NIVEAU

Voor het mobiliteitsbeleid worden (op gemeentelijk niveau) in hoofdzaak twee instrumenten gebruikt, namelijk het mobiliteitsconvenant en de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013. Belangrijk hierbij is de doorgedreven integratie tussen beide instrumenten.

7.2.1 HET MOBILITEITSCONVENANT

Het mobiliteitsconvenant is een overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest, de Vlaamse vervoermaatschappij De Lijn, de gemeente en eventuele derden zoals scholen, bedrijven, organisaties, ... De samenwerking tussen deze actoren blijkt immers een kritieke succesfactor voor de realisatie van een toekomstgericht mobiliteitsbeleid met aandacht voor ecologische, economische en sociale aspecten.

Een convenant is een (vrijwillige) overeenkomst tussen de betrokken partners (voornamelijk maar niet exclusief openbare besturen), die gesloten wordt om een vooraf omschreven resultaat te bereiken. Het mobiliteitsconvenant bestaat uit een moederconvenant met daarnaast een of meerdere 'modules', die altijd onder een koepelmodule gevat worden.

Voor het Vlaamse Gewest vallen de mobiliteitsconvenants grotendeels samen met een verbintenis tot het uitvoeren van een investeringsproject. De lokale overheid engageert zich ertoe concrete stappen en acties te ondernemen om de doelmatigheid van het investeringsproject te ondersteunen. In veel projecten zal ook De Lijn betrokken zijn. Het openbaar vervoer moet immers optimaal worden ingeschakeld in de verkeersinfrastructuur

Een gemeente die een moederconvenant getekend heeft, kan (afhankelijk van de noden) projecten ter uitvoering van het mobiliteitsbeleidsplan realiseren. Uiteraard moeten die concrete projecten passen in de duurzame mobiliteitsvisie die achter het mobiliteitsplan zit.

Afspraken over de realisatie van projecten worden in een koepelmodule vastgelegd. Ieder project bestaat uit een koepelmodule met enkele algemene bepalingen en één of meerdere modules. Het aantal modules dat binnen het kader van een mobiliteitsconvenant kan worden afgesloten, wordt niet vooraf bepaald. Dankzij de modulaire opbouw van het mobiliteitsconvenant is dat ook geen probleem. Nieuwe modules kunnen (onder een koepelmodule) altijd aan het moederconvenant vastgehangen worden.

Een drietal modules zijn in het bijzonder aan milieuaspecten gelinkt. Deze zijn:

- module 5: geluidswerende maatregelen langs gewestwegen;
- module 6: bevorderen van netheid op de wegen;
- module 15: deze nieuwe module regelt de subsidiëring van flankerende maatregelen op gemeentelijk niveau ter ondersteuning van duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid. Onder flankerende maatregelen worden maatregelen verstaan met als doel de ondersteuning van een duurzame mobiliteit via niet-(weg)infrastructuurgebonden activiteiten of projecten.

Het evaluatieconcept van het mobiliteitsconvenant bestaat enerzijds uit een jaarlijkse voortgangsrapportering over het mobiliteitsplan binnen de gemeentelijke begeleidingscommissie en anderzijds uit een vijfjaarlijkse evaluatie van het mobiliteitsplan binnen de provinciale audit-commissie en de gemeentelijke begeleidingscommissie.

7.2.2 SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

In de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 is het thema mobiliteit mee opgenomen. Doelstelling van dit thema is dat de gemeente zich ertoe verbindt een beleid te voeren dat erop gericht is integratie te bevorderen van het milieubeleid, het mobiliteitsbeleid en het ruimtelijk ordeningsbeleid. Op deze wijze tracht de gemeente bij te dragen tot een vermindering van de druk op het leefmilieu, uitgeoefend door de sector verkeer en vervoer.

De gemeente besteedt hierbij aandacht aan de volgende aspecten:

- verminderen van de druk van het verkeer op het milieu,
- bevorderen van de integratie van het milieu in het mobiliteitsbeleid,
- stimuleren van verantwoord verplaatsingsgedrag bij haar burgers via doelgerichte sensibilisatiecampagnes rond de milieuproblematiek van de verkeer- en vervoersector,
- uitbouwen van een milieuvriendelijk voertuigenpark.

7.2.2.1 Mobiliteitsbeleid

Op 24/06/2010 (datum van gemeenteraadsbeslissing) besliste de gemeente tot de afsluiting van het moederconvenant met de Vlaams Minister van mobiliteit , vervoer en ruimtelijke ordening.

In de loop van de tweede helft van 2010 wordt aan de intergemeentelijke dienst Ruimtelijke Ordening-Mobiliteit IL de opdracht gegeven te starten met de oriëntatiefase om het gemeentelijk mobiliteitsplan op te maken.

Het mobiliteitsplan bevat 3 fases en bestaat uit:

- de oriëntatiefase
  - inventaris van bestaande plannen en studies
  - inzicht in de visies van de verschillende actoren
  - omschrijving van de problemen
  - definiëring van het verdere onderzoek
  - de oriëntatienota
- opbouw van het plan
  - bijkomend onderzoek
  - opbouw van het trendscenario
  - opbouw van een of meerdere scenario's "duurzame mobiliteit"
  - de synthesesnota

Deze nota is de schriftelijke neerslag van deze fase.
Via de ontwikkeling van duurzame scenario's wordt getracht, door middel van duurzame maatregelen, een veelal negatieve evolutie om te buigen
- beleidsplan:
  - opstellen beleidsplan "duurzame mobiliteit"
  - vastleggen van prioritaire acties
  - het opmaken van een evaluatiemethode

In deze fase wordt pas gekozen welk duurzaam scenario de gemeente wil uitvoeren. Naast de planning op korte, middellange en lange termijn wordt aan elke actie een bedrag in de begroting gekoppeld.

Bij het mobiliteitsbeleid in de gemeente wordt er rekening gehouden met de adviezen van de verkeersadviesraad en de milieuraad. Er wordt vooral aandacht gegeven aan concrete afspraken met invulling van data ter realisatie.

7.3 DOELSTELLINGEN

Doelstelling van dit thema is dat de gemeente zich ertoe verbindt een beleid te voeren dat erop gericht is integratie te bevorderen van het milieubeleid, het mobiliteitsbeleid en het ruimtelijk ordeningsbeleid. Op deze wijze tracht de gemeente bij te dragen tot een vermindering van de druk op het leefmilieu, uitgeoefend door de sector verkeer en vervoer.

De gemeente besteedt hierbij aandacht aan de volgende aspecten:

- verminderen van de druk van het verkeer op het milieu;
- bevorderen van de integratie van het milieu in het mobiliteitsbeleid;
- stimuleren van verantwoord verplaatsingsgedrag bij haar burgers via doelgerichte sensibilisatiecampagnes rond de milieuproblematiek van de verkeer- en vervoersector;
- uitbouwen van een milieuvriendelijk voertuigenpark.

7.4 ACTIES

7.4.1 ACTIE MOB1. OPMAAK MOBILITEITSPLAN – DEELNAME AAN GEMEENTELIJKE BEGELEIDINGSCOMMISSIE EN UITVOEREN SNELTOETS

- **Situering van de problematiek**

In het kader van het mobiliteitsconvenant is er een gemeentelijke begeleidingscommissie opgericht.

- **Doelstellingen**

De deelname van de schepen voor leefmilieu, de milieuambtenaar en/of de duurzaamheidsambtenaar aan de gemeentelijke begeleidingscommissie heeft als doel de integratie van het milieubeleid in het mobiliteitsbeleid te bevorderen.

- **Beschrijving van de actie**

Deelname van de schepen voor leefmilieu, de milieuambtenaar en/of de duurzaamheidsambtenaar aan de vergaderingen, die op regelmatige tijdstippen plaatsvinden, van de gemeentelijke begeleidingscommissie.

Uitvoeren van de sneltoets: na de opmaak van het mobiliteitsplan zal de gemeente dit plan naar zijn actualiteitswaarde toetsen op basis van de sneltoets. De milieudienst neemt bij het doorlopen van de sneltoets actief deel aan de gemeentelijke begeleidingscommissie. Als het resultaat van de sneltoets het herzien, verbreden of verdiepen van het mobiliteitsplan is, geeft de milieudienst per werkdomein aan welke milieuthema's bij welke werkdomeinen aanleunen en bijgevolg de voorkeur hebben.

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie MOB1: Deelname aan gemeentelijke begeleidingscommissie en uitvoeren sneltoets
Initiatiefnemer(s)	Bouwdienst
Betrokkene(n)	Gemeentebestuur, Bouwdienst, Milieudienst, RO IL
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur
Planning	2010 (datum wanneer opdracht werd gegeven aan Dienst RO IL) december 2011 (datum wanneer einde opmaak mobiliteitsplan is voorzien)
Kost	Opmaak mobiliteitsplan

7.4.2 ACTIE MOB2. MILIEUVRIENDELIJKE VOERTUIGEN

▪ **Situering van de problematiek**

Naast CO₂ worden er andere schadelijke polluenten door het verkeer uitgestoten. De belangrijkste zijn koolstofmonoxide, stikstofoxiden, koolwaterstoffen en roetdeeltjes. De uitstoot van deze polluenten is wel genormeerd. Deze emissies hebben een aantal negatieve effecten voor mens en milieu. De belangrijkste effecten zijn directe gezondheidsschade, ozonvorming, verzuring en schade aan natuur en gebouwen.

▪ **Doelstellingen**

Een milieuvriendelijk voertuigenpark zal met een voldoende sensibilisatie de personeelsleden van de gemeente aanzetten tot een bewustere houding.

▪ **Beschrijving van de actie**

1. Inventaris en evaluatie van het wagenpark dmv programma 'Milieutoetsing Voertuigenpark'
2. Opmaak actieplan om te komen tot een milieuvriendelijk voertuigenpark
3. Opname milieuaspecten in bestek voor aankoop van voertuigen (conform definitie milieuvriendelijk voertuig)
4. Resultaatsverbintenissen over de hele vloot
5. cursus 'eco-driving' voor de chauffeurs

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie MOB2.: Milieuvriendelijke voertuigen
Initiatiefnemer(s)	Miliedienst, Technische dienst
Betrokkene(n)	Miliedienst, Technische dienst, Gemeentebestuur
Doelgroep(en)	Gemeentepersoneel
Planning	2011-2015
Kost	Kosten afhankelijk van de actie

7.4.3 ACTIE MOB3. PASSIEVE EN ACTIEVE SENSIBILISATIE

▪ **Situering van de problematiek**

Naast CO₂ worden er andere schadelijke polluenten door het verkeer uitgestoten. De belangrijkste zijn koolstofmonoxide, stikstofoxiden, koolwaterstoffen en roetdeeltjes. De uitstoot van deze polluenten is wel genormeerd. Deze emissies hebben een aantal negatieve effecten voor mens en milieu. De belangrijkste effecten zijn directe gezondheidsschade, ozonvorming, verzuring en schade aan natuur en gebouwen.

De problematiek is te weinig gekend bij de burger. Sensibilisatie is daarom noodzakelijk om zodoende tot een gedragswijziging te komen.

▪ **Doelstellingen**

Het sensibiliseren over 'milieuvriendelijke mobiliteit' van zowel de inwoners van Tremelo als alle kleuter- en basisscholen als het gemeentepersoneel doet hen stilstaan bij het feit dat de auto ook wel eens thuis kan blijven en dat er andere gebruiksvriendelijke middelen bestaan om zich te verplaatsen die tevens het milieu sparen. Daarnaast is het gebruik van het openbaar vervoer een milieuvriendelijk alternatief, waarbij de uitstoot van uitlaatgassen en files worden verminderd.

▪ **Beschrijving van de actie**

- Open Straatdag
- Ik Kyoto
- Openbaar vervoer promoten
- Met Belgerinkel naar School/Winkel
- Fietspoolprojecten opzetten in scholen
- Meer (overdekte) fietsstallingen
- Degelijk, onderhouden fietspaden
- Artikels in Info Tremelo, op www.tremelo.be...

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie MOB3.: Passieve en actieve sensibilisatie
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Gemeentebestuur
Doelgroep(en)	Burger, Kleuter- en Basisschool, Gemeentepersoneel
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van actie tot actie

7.4.4 ACTIE MOB4. UITVOEREN MODULE- 15 PROJECT

- **Situering van de problematiek**

Module 15: deze nieuwe module regelt de subsidiëring van flankerende maatregelen op gemeentelijk niveau ter ondersteuning van duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid. Onder flankerende maatregelen worden maatregelen verstaan met als doel de ondersteuning van een duurzame mobiliteit via niet-(weg)infrastructuurgebonden activiteiten of projecten.

- **Doelstellingen**

De gemeente werkt een milieuvriendelijk project uit in het kader van module 15 ter ondersteuning van een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid.

- **Beschrijving van de actie**

Naar aanleiding van het pilootproject "Trage Wegen doen Bewegen" (een initiatief van Trage Wegen vzw) waaraan de gemeente Tremelo heeft deelgenomen in 2008 zal, in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013, tegen 1 januari 2011 een projectaanvraag worden uitgewerkt. Deze projectaanvraag kan diverse acties bevatten zoals het plaatsen van naambordjes, het open maken van trage wegen, ... zal door de INL ploeg (met MINA-werkers) verdere uitvoering worden gegeven aan het openmaken van en mogelijke verbetering van de geïnventariseerde trage wegen ter verbetering van de natuurwaarden.

De gemeente is begonnen met de deelgemeente Baal, nadien komt Tremelo aan de beurt.

Het blijvend onderhouden en openhouden van deze trage wegen is dan een belangrijk aandachtspunt.

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie MOB4.: Uitvoeren module 15 project
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, derden
Doelgroep(en)	Burger
Planning	2011-2012
Kost	Nog te onderzoeken, sterk afhankelijk van de projectinhoud

8.1 INLEIDING

Ondanks de geleverde inspanningen tijdens de laatste decennia, gaan natuurlijke entiteiten (wat staat voor het geheel van natuur, bos, groen en landschap) in Vlaams-Brabant nog steeds kwantitatief en kwalitatief achteruit. De milieukwaliteit verbetert misschien algemeen, maar dikwijls onvoldoende voor de handhaving van kwetsbare soorten en ecosystemen.

Het rapport 'biodiversiteit in België: een overzicht' (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, 2006) komt tot de conclusie dat 7,5% van de soorten die vroeger in Vlaanderen leefden, verdwenen is en 30% kwetsbaar of met uitsterven bedreigd is. Die tendens wordt ook teruggevonden bij habitats en ecosystemen. Dit is eveneens zo in de centrale, sterk verstedelijkte provincie Vlaams-Brabant.

Bijkomend zorgt versnippering, al evenzeer het gevolg van allerlei maatschappelijke activiteiten, voor het verkleinen en isoleren van levensgemeenschappen, met grotere randeffecten op en een vermindering van de ruimtelijke en ecologische samenhang en onderlinge relaties tussen natuurlijke entiteiten.

Potenties voor ontwikkeling van natuurlijke entiteiten zijn zeker aanwezig, maar moeten dikwijls afgewogen worden tegenover andere sectoren en belangen.

Werken aan het in stand houden en vergroten van de lokale biodiversiteit is één van de nieuwe doelstellingen van het provinciale milieubeleidsplan 2009-2013.

Het project '**SO**orten en **LA**ndschappen als dragers voor **BIO**diversiteit' of kortweg SOLABIO werd recent goedgekeurd. Aan SOLABIO nemen 27 partners uit 5 Vlaamse en 3 Nederlandse provincies deel. Het project heeft als hoofddoelstelling de toename van de biodiversiteit en het herstel van de waardevolle landschappen in de grensregio Vlaanderen-Nederland te stimuleren. Het project zal drie jaar duren.

De provinciale campagne 'Je hebt meer burens dan je denkt' heeft tot doel om iedereen duidelijk te maken hoe belangrijk biodiversiteit is en om iedereen te laten kennismaken met de soorten die specifiek in de eigen gemeente voorkomen. In de campagne worden ze 'onze Koesterburen' genoemd. De koesterburen zijn dieren of planten om trots op te zijn. Ze wonen in onze gemeente en verdienen onze bescherming.

De koesterburen van Tremelo

Iedere gemeente bestaat uit een specifieke combinatie van leefgebieden. Dit betekent dat iedere gemeente ook een specifieke soortenlijst heeft. Uit deze lijst komen de soorten die symbool staan voor hun leefgebieden: de koesterburen.

Dit zijn de koesterburen van Tremelo:

- Boerenwaluw
- Bruine vuurvlieder
- Dauwnetel
- Gewone dwergvleermuis
- Grote modderkruiper
- Oeverwaluw
- Rode bosmier
- Sleedoornpage
- Slijmwasplaat

Het koesterengagement van Tremelo

'Deelname-engagement'

Tremelo aanvaardde de geselecteerde koesterburen. Hierdoor werd al een eerste stap genomen in de richting van de effectieve deelname aan de campagne en de uitvoering van concrete koesteracties. Bovendien besliste Tremelo om deel te nemen aan de koester campagne 'Je hebt meer burens dan je

denkt'. Dit betekent dat concrete acties zullen ondernomen worden die de koesterburen en de hele gemeentelijke biodiversiteit ten goede zullen komen.

8.2 WETTELIJK KADER

8.2.1 NATUURDECREET (1997)

Dit decreet gaat uit van het stand-still principe dat er geen natuur mag verloren gaan. Tevens stelt de zorgplicht dat iedereen verplicht is schade aan de natuur te voorkomen, te beperken of te herstellen. Met het voorkomingsbeginsel wordt gesteld dat alle schade aan de natuur moet vermeden worden en dat de vergunningverlenende overheden hiermee rekening dienen te houden bij het verlenen van vergunningen.

8.2.2 BOSDCREET (1990)

Dit decreet heeft tot doel het behoud, de bescherming, het beheer en het herstel en aanleg van bossen en van hun natuurlijk milieu te bewerkstelligen.

8.2.3 BERMBESLUIT (1984)

Dit besluit legt een natuurvriendelijk bermbeheer op aan alle openbare besturen. Hiertoe dient een aangepast en periodiek maaibeheer te gebeuren en geldt een verbod op het gebruik van biociden.

8.3 UITVOEREND KADER

8.3.1 GEMEENTELIJK NATUURONTWIKKELINGSPLAN (GNOP)

Er zijn al diverse ruimtelijke plannen opgemaakt waarin het gemeentelijk grondgebied aan bod komt. Meest gekend zijn het gewestplan en meer recent de ruimtelijke structuurplannen. Verder zijn er ook meer sectorgerichte kaarten zoals de biologische waarderingskaart, de voorontwerpkaart m.b.t. de groene hoofdstructuur. Deze kaarten geven weer wat de waarde is van de nog aanwezige natuur en eventueel welke potenties er zijn.

Uiteraard hebben deze ruimtelijke plannen invloed op de potenties voor de natuur in de gemeente. Voldoende ruimte voor groen en natuur is één van de basisvereisten om een grote biodiversiteit in de gemeente te kunnen waarmaken.

Het Gemeentelijk NatuurOntwikkelingsPlan is tot stand gekomen in 1995 en heeft rekening gehouden met al de bovenvermelde plannen..

In cijfers uitgedrukt (aantal ha per zone) geeft het gewestplan voor de gemeente volgend beeld (bron: "Typologie Landelijke Gebieden, Rapport 1991" van de "Stichting Plattelandsbeleid", Tabel). Dit beeld werd vergeleken met de gegevens van 2002 (bron: Gewestplan 2002 AGIV)

Tabel 1.: oppervlakte van diverse gewestplanzones in de gemeente (bron 1991).

Aard van de bodembestemming	Ha	%
Gebied	gemeente	Gemeente
TOTALE OPPERVLAKTE	2.156	100
WOONGEBIEDEN: TOTAAL	793,4	36,8
Woongebied	440,5	20,4
Woongebied met landelijk karakter	179,8	8,3
Woonpark	97,8	4,5
Woonuitbreidingsgebied	75,3	3,5
INDUSTRIEGEBIED: TOTAAL	4,6	0,2
Voor milieuvervuilende industrie	0,0	0,0
Voor ambachtelijke bedrijven	4,6	0,2
DIENSTVERLENINGSGEBIEDEN	0,0	0,0
GEBIED VOOR OPENBARE NUTSVOORZIENINGEN	3,6	0,2
RECREATIEGEBIEDEN: TOTAAL	48,6	2,3
Gebied voor dagrecreatie	12,6	0,6
Gebied voor verblijfsrecreatie	0,0	0,0
AGRARISCHE GEBIEDEN	914,7	42,4
Ecologisch waardevol agrarisch gebied	0,0	0,0
BOSGEBIEDEN	17,2	0,8
GROENGEBIEDEN: TOTAAL	373,9	17,3
Natuurgebied	340,8	15,8
Reservaatgebied	0,0	0,0
Parkgebied	33,1	1,5
Bufferzone	0,0	0,0
OVERIGE GEBIEDEN	0,0	0,0

Tabel 2: oppervlakte van diverse gewestplanzones in de gemeente (bron 2002)

Aard van de bodembestemming	Ha	%
Gebied	gemeente	Gemeente
TOTALE OPPERVLAKTE	2189,2	100
WOONGEBIEDEN: TOTAAL	901,8	41,2
Woongebied	475,7	21,7
Woongebied met landelijk karakter	171,9	7,9
Woonpark	182,2	8,3
Woonuitbreidingsgebied	72,0	3,3
INDUSTRIEGEBIED: TOTAAL	4,5	0,2
Voor milieuvervuilende industrie	0,0	0,0
Voor ambachtelijke bedrijven	4,5	0,2
DIENSTVERLENINGSGEBIEDEN	0,0	0,0
GEBIED VOOR OPENBARE NUTSVOORZIENINGEN	2,9	0,1
RECREATIEGEBIEDEN	27,2	1,2
Gebied voor dagrecreatie	11,8	0,5
Gebied voor verblijfsrecreatie	0,3	0,0
AGRARISCHE GEBIEDEN	648,8	29,6
Landschappelijk waardevol gebied	202,3	9,2
BOSGEBIEDEN	17,5	0,8
GROENGEBIEDEN: TOTAAL	370,0	16,9
Natuurgebied	337,1	15,4
Reservaatgebied	0,0	0,0
Parkgebied	32,9	1,5
Bufferzone	0,0	0,0
WATERWEGEN	2,1	0,1
OVERIGE GEBIEDEN	0,0	0,0

Deze cijfers laten toe o.a. volgende besluiten te trekken:

- een zeer groot gedeelte (41,2 %, een stijging van 4,4 % tov 1991) van het gemeentelijk grondgebied is woonzone:
  - 21,7 % van de oppervlakte is bestemd als woongebied (al 1% meer dan in 1991),
  - 3,3 % als woonuitbreidingsgebied (ongeveer hetzelfde gebleven),
  - 8,3 % als woonpark (bijna 4% meer dan in 1991) en
  - 7,9 % als woongebied met landelijk karakter (lichte afname tov 1991);
- een kleine oppervlakte is voorzien voor bedrijven (0,2 %, hetzelfde gebleven tov 1991);
- met 29,6 % van de gronden voor strikt agrarische doeleinden bestemd, kent Tremelo een terugval van bijna 13% tov 1991. Vooral het noordelijk en zuidoostelijk deel van de gemeente, en een strook langs de Dijle en de Grote Laakbeek heeft nog een overwegend agrarisch karakter behouden. Een gedeelte van de agrarische zones heeft de naam 'landschappelijk waardevol' gekregen en dit is meer dan 9% want maakt dat er terug aan de waarde van 42,4% zie tabel 1 situatie 1991. Het betreft vnl. grote delen van het valleigebied langsheen de Dijle en de Laak (ten oosten van Veldonkbroek), het landbouwgebied ten noordoosten van de woonkern Baal (tot tegen Balenberg) en enkele kleinere stukken aan Langerechte, Geertruimoer en De Meren. (wat niet

betekent dat de volledige 38,8 % nog werkelijk als landbouwgrond wordt gebruikt. Een deel is ook in gebruik door 2de verblijven, al of niet illegaal gebouwd. Op sommige andere delen wordt gewoon niet meer aan landbouw gedaan.)

- 15,4 % kreeg bestemming 'natuurgebied' (is hetzelfde gebleven dan in 1991): dit is een gemiddeld tot zelfs vrij hoog aandeel. Deze groengebieden liggen evenwel erg verspreid (18 zones), enkel de Blaasberg, de Putten van Fonteyn en het aangrenzend groengebied langs de Laak strekken zich uit over een relatief grote oppervlakte. Een aantal natuurgebiedjes is daarentegen uiterst klein. Ook hierbij kan worden vermeld dat niet de volle 15,4 % nog als volwaardig natuurgebied kan worden beschouwd. Ook hier zijn sommige stukken in gebruik als 2de verblijf, sommige delen zijn ingelijfd in de tuin (aanpalende bebouwing e.d.).
- het aandeel 'bos' op het gewestplan beslaat slechts 0.8% (zelfde als in 1991).
- het toebedeeld grondgebied voor recreatie vormt 1,7 % wel zijn de recreatiezones erg verspreid gelegen.

Uiteraard weerspiegelt het gewestplan niet volledig het actuele bodemgebruik. Naast deze planologische bestemming dient ook gekeken te worden naar het effectief landgebruik: hoeveel oppervlakte is al effectief gebruikt voor woningbouw, hoeveel oppervlakte cultuurgrond, bossen, e.d. zijn er in de gemeente. Vergelijking met het gewestplan kan mogelijke knelpunten duidelijk maken. Bovendien is een situering van het huidig land- of ruimtegebruik onontbeerlijk omdat het veel zegt over de plaats en het belang van open ruimte in de gemeente en over het aandeel groene ruimte hierin.

Hier zien we dat er een stijging is van de bebouwde oppervlakte van ruim 5% in 2005 tov 2000 en weerom een stijging van 3,5% tussen 2000 en 1995.

Bij het bodemgebruik spreken we van 32,04% (2005) tegenover 41,2% woongebied, 0,2% industriegebied, 0,1% gebied voor openbare nutsvoorzieningen (cijfers van de gewestplanzones 2002 (zie boven).

Tabel 3: Bodemgebruik in de gemeente (situatie 1995 en 2000, bron NIS)

AARD	OPPERVLAKTE 1995		OPPERVLAKTE 2000		EVOLUTIE 1989 - 2000
	ha	%	ha	%	
TOTALE OPPERVLAKTE	2.156	100	2.156	100	
BEBOUWDE RUIMTE	511,4	23,7	588,9	27,3	+ 3,6
OPEN RUIMTE :	1.561,9	72,4	1.479,4	68,6	- 3,8
TOTAAL	838,3	53,7	797,9	53,9	
- akkerland	122,9	7,9	118,8	8,0	
- grasland	79,9	5,1	71,4	4,8	
- tuinen en parken	13,1	0,8	10,4	0,7	
- boomgaarden	346,1	22,6	325,3	22,0	
- bossen	44,7	2,9	42,8	2,9	
- woeste gronden	19,1	1,2	19,1	1,3	
- recreatieterreinen	97,6	6,2	93,7	6,3	
NIET GEKADASTREERDE OPPERVLAKTE	84,1	3,9	89,1	4,1	+ 0,2

Tabel 4: Bodemgebruik in de gemeente (situatie 2005, bron NIS)

AARD	OPPERVLAKTE 2005	
	ha	%
TOTALE OPPERVLAKTE	2.157,43	100
BEBOUWDE RUIMTE EN AANVERWANTE TERREINEN	691,24	32,04
OPEN RUIMTE: TOTAAL	1.466,19	67,96
- landbouwgronden	981,09	66,91
- bossen	316,65	21,60
- recreatiegebied en andere open ruimte	59,12	4,03
- andere	109,33	7,46

8.3.2 SUBSIDIËRINGBESLUIT BEHEERSOVEREENKOMSTEN VOOR NATUURONTWIKKELING EN EROSIEBESTRIJDING.

Vanuit de VLM wordt voor een aantal maatregelen/beheerswerken een subsidie verleend aan de landbouwers. Tevens kunnen er beheersovereenkomsten tussen beide partijen worden afgesloten.

8.4 DOELSTELLINGEN

Doelstelling is het stopzetten van het verlies aan biodiversiteit door instandhouding, ontwikkeling en herstel van natuur. Tevens dient het duurzame gebruik van ecosystemen en soorten gegarandeerd te worden. Dit betekent ondermeer dat de oppervlakte met ecologische kwaliteit moet toenemen, de natuurgerichte milieukwaliteit moet verhogen, het soortenbeleid moet versterkt worden en de samenwerking met doelgroepen en lokale besturen moet aangemoedigd worden.

8.5 ACTIES

8.5.1 ACTIE NA1. NATUURBEHOUD EN -ONTWIKKELING: ACTUALISATIE GNOP EN UITVOERING ACTIES

▪ **Situering van de problematiek**

Het GNOP werd gerealiseerd in december 1995. Een grondige actualisatie van het plan dringt zich dan ook ongetwijfeld op. In bijlage is een overzicht gegeven van de acties die opgenomen zijn in het GNOP (zie hieronder).

▪ **Doelstellingen**

Verhoging natuurwaarde in de gemeente

▪ **Beschrijving van de actie**

Al gerealiseerde en/of niet langer relevante acties moeten geschrapt worden, terwijl de nog niet-gerealiseerde en nog relevante acties moeten herbekeken, en indien noodzakelijk geactualiseerd, worden. Deze actualisatie kan gerust in eigen beheer uitgevoerd worden. Naast het gemeentebestuur en de milieudienst kunnen hierbij ook best de MINA-raad en/of de gemeentelijke natuurverenigingen (eventueel onder vorm van een 'stuurgroep') betrokken worden.

Nadien dient er over gegaan te worden tot de uitvoering van de acties aan de hand van een realistisch opgestelde kalender. Jaarlijks zal de gemeente minimaal 2 GNOP-acties realiseren. Deze uitvoering kan gebeuren in eigen beheer of uitbesteed worden aan derden. Hiervoor kan beroep gedaan worden op de intergemeentelijke milieudienst IL, INL-teams (IGO-Leuven), natuurlandpunt,...

De kost is sterk afhankelijk van de aard van de actie en de mogelijkheid tot het verkrijgen van subsidies van de hogere overheid.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA1: Actualisatie GNOP en uitvoering acties
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Gemeentebestuur, MINA-raad, Gemeentelijke natuurverenigingen, IGO-Leuven, Intergemeentelijke milieudienst IL, ...
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	2011: oprichting stuurgroep voor evaluatie en actualisatie GNOP om vervolgens een nieuwe actielijst met een planning samen te stellen 2012: nieuwe dossiers uitwerken 2013 tot 2015: minimaal 6 acties a rato van 2/jaar
Kost	Afhankelijk van acties tot acties

Bijlage bij Actie NAT1
Overzicht van het actieprogramma (GNOP, december 1995)

Nummer	Omschrijving actie	Locatie (*)	In uitvoering (IU), al gerealiseerd (RG) of nog niet gerealiseerd (-)
	Prioritaire acties:		
1	Aanleg natuurwandelpad in valleigebied van Grote Laak	LE3	RG
2	Uitvoering van een ecologisch bermbeheer	algemeen	Deels uitgevoerd
3	Aanleg van amfibiepoelen in de omgeving van 'De Blaasberg'	LE3	RG
4	Aankoop en beheer van het gerangschikt landschap 'Bolloheide'	LE2	RG
5	Natuurgericht beheer en inrichting van de Grote Laak en de Dijledijk	LE3	-
	Acties die op middellange termijn prioriteit krijgen: Versterking van de ecologische infrastructuur		
6	Opmaak van een landschapsbeleidsplan voor de vallei van de Dijke/Grote Laak en Hazebergen	LE1/LE3	-
7	Knotboomactie	algemeen	-
8	Aanplant en beheer van landschapselementen langs openbare voetwegen	algemeen	Deels uitgevoerd
9	Gemeentelijke campagne: aanplant en beheer van kleine landschapselementen in het landelijk gebied Gerichte natuurprojecten	algemeen	IU
10	Uitbouw van het natuur- en landbouwgebied 'Langerechte' tot een waardevolle zone voor natuur en natuurrecreatie	LE2	-
11	Rangschikking 'De Meren' als beschermd landschap	LE1	RG
12	Bescherming waterhuishouding en waterkwaliteit van 'De Blaasberg'	LE3	-
13	Vrijwaring 'Kalvenne' als kleinschalig cultuurlandschap	LE1	-
14	Gemeentelijke campagne 'Onze Bossen Natuurlijk'	algemeen	IU
	Acties die dienen geïntegreerd te worden in het algemeen gemeentelijk beleid		
15	Actie 'natuurwetgeving doorzichtig'	algemeen	-
16	Ecologisch verantwoord waterloopbeheer	algemeen	-
17	Groenbeheer op een meer natuurvriendelijke wijze	algemeen	IU
18	Inschrijven bedrag in jaarlijkse begrotingspost voor aankoop van natuurterreinen	algemeen	IU

(*) LE = landschapseenheid

8.5.2 ACTIE NA2. UITTEKENING ONTWIKKELINGSPLAN GEBIEDSGERICHT NATUUBELEID

▪ **Situering van de problematiek**

Kaderend in het integraal waterbeheer en aansluitend op de erkende VEN-gebieden dient de gemeente een ontwikkelingsplan uit te tekenen van een gebiedsgericht natuurbeleid op lange termijn met positieve en stimulerende maatregelen voor de groene valleicorridor van de Grote Laakbeek.

▪ **Doelstellingen**

- uittekenen ontwikkelingsplan van een gebiedsgericht natuurbeleid op lange termijn;
- ijveren voor het opnieuw watervoerend maken van de Grote Laakbeek;
- trachten te komen tot een uitbreiding van de zone natuurgebied langs de Grote Laakbeek door een verbinding te realiseren tussen het reservaat Zegbroek (Blaasberg) en Laekdal (Putten van Fonteyn);
- ijveren voor een heraankoppeling van het stroomopwaartse deel van de diverse zijbeken van de Grote Laakbeek waaronder Zwarte beek, Britspoelbeek en Bruggelandebeek.

▪ **Beschrijving van de actie**

Daarbij dient overleg te worden gezocht met Begijnendijk, Rotselaar en Aarschot. Voor een dergelijk groot natuurgebied zijn er tevens diverse mogelijkheden voor medegebruik en multifunctionele invulling.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA2.: Uittekening ontwikkelingsplan
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Natuurverenigingen
Doelgroep(en)	
Planning	2011-2011
Kost	Opmaak ontwikkelingsplan

8.5.3 ACTIE NA3. HERWAARDERING VAN WAARDEVOLLE GEBIEDEN

▪ **Situering van de problematiek**

Sommige waardevolle gebieden op het gewestplan van Tremelo worden niet als dusdanig gerespecteerd.

De huidige toestand van het watersysteem van de Grote Laakbeek van niet verder verslechteren. Daartoe is in eerste instantie de toepassing van het stand-still principe vereist bij inname van open ruimte voor bouwprojecten in beekvalleien die heden op het gewestplan landbouwgebied, natuurgebied of bosgebied zijn. Door het vrijwaren van de valleigronen kunnen deze hun natuurlijke functies inzake biodiversiteit, zelfreinigend vermogen en afzetgebied voor sediment behouden.

▪ **Doelstellingen**

- opstellen van een herstelactieplan
- behoud en vergroting natuurwaarde (biologische diversiteit) in de gemeente
- verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur
- behoud open ruimte en ecologisch verantwoorde inrichting ervan
- toepassen van het stand-still principe bij inname van open ruimte

▪ **Beschrijving van de actie**

Een herstelactieplan is nodig om deze natuurgebieden opnieuw tot echt natuurgebied te brengen en te versterken. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een jaarlijkse boomplantactie (met inheemse boomsoorten) door scholen.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA3.: Herwaardering natuurgebieden
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Technische dienst
Doelgroep(en)	
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van de actie

8.5.4 ACTIE NA4. BIODIVERSITEIT

▪ **Situering van de problematiek**

De biodiversiteit, en met name de samenhang van alle levende wezens (planten, dieren en mensen) gaat op een onnatuurlijk hoog en verontrustend tempo achteruit, en dit door toedoen van de mens, wat nog versterkt wordt door de wereldwijde klimaatverandering als gevolg van menselijk handelen.

▪ **Doelstellingen**

De gemeente streeft ernaar om in haar beleid de natuur zowel kwalitatief als kwantitatief te bevorderen. Kwantitatief door het ondersteunen van erkende natuurverenigingen voor het verwerven van natuurgebied. Kwalitatief door het opstellen en uitvoeren van beheersplannen voor of via subsidies aan natuurverenigingen. Daarnaast wordt ook de inzet van lokale vrijwilligers en het professionele beheer door terreinbeheerploegen financieel ondersteund (ook door de Provincie). Dit wordt verder uitgewerkt in 3 pijlers:

- gebiedsgericht natuurbeleid;
- soortgericht natuurbeleid;
- doelgroepenbeleid voor natuur.

▪ **Beschrijving van de actie**

De gemeente besliste om deel te nemen aan de koestercampagne 'Je hebt meer burens dan je denkt'. Dit betekent dat de volgende concrete acties zullen ondernomen worden die de koesterburens en de hele gemeentelijke biodiversiteit ten goede zullen komen:

- bij de aanleg van wegen, parkings, pleinen... wordt er rekening mee gehouden dat zij pesticidenvrij zullen moeten onderhouden worden;
- uitvoeren van biodiversiteitsprojecten i.s.m. IGO-leuven (INL-ploegen) en Natuurpunt vzw;
- natuur- en biodiversiteitsnieuws minstens 2x per jaar in het gemeentelijk infoblad publiceren;
- de gemeentelijke scholen nemen deel aan MOS, en meer bepaald het thema natuur;
- de gemeente neemt haar verantwoordelijkheid om overtredingen in natuurgebied tegen te gaan (zwerfafval, illegaal wildcrossen,...);
- de gemeente geeft logistieke steun aan haagplantacties;
- de gemeente ondersteunt het beheer van belevingsnatuur in samenwerking met 'Natuurpunt';
- de gemeente tracht zoveel mogelijk gebruik te maken van inheems plantgoed bij het aanleggen van parken en plantsoenen;
- de gemeente streeft er naar de aanwezige poelen te bewaren, en kent het belang ervan voor de lokale biodiversiteit;
- de gemeente engageert zich om een aantal initiatieven te nemen met betrekking tot haar koesterburens;
- de gemeente neemt deel/ondersteunt de actie 'Dag van de natuur'. Daarbij wil Natuurpunt iedereen betrekken bij het beheer van de natuurgebieden. Niet alleen omdat vele handen het werk lichter maken, maar ook omdat je de natuur zo op een andere manier ontdekt.

In het kader van de internationale **Countdown 2010-campagne** trekken de lokale afdelingen van Natuurpunt met het Biodiversiteit charter naar de gemeenten. De campagne van Natuurpunt probeert op lokaal niveau initiatieven rond biodiversiteit te stimuleren. Concreet betekent dit dat de gemeente aangemoedigd wordt om een biodiversiteitsactieplan (zie boven) op te stellen en het Charter voor Biodiversiteit te ondertekenen. Daarmee engageren de gemeente en de lokale Natuurpunt afdeling zich om samen werk te maken van een vooruitstrevend lokaal biodiversiteitsbeleid. De meerwaarde van dit charter is dat de gemeente en het middenveld de handen in elkaar slaan om het biodiversiteitsverlies op eigen grondgebied een halt toe te roepen.

Hierbij kan ook verwezen worden naar de provinciale campagne inzake biodiversiteit nl. solabio: soorten en landschap als dragers voor biodiversiteit. Het project heeft als hoofddoelstelling de

toename van de biodiversiteit en het herstel van de waardevolle landschappen in de grensregio Vlaanderen-Nederland te stimuleren. Het project loopt tot 2011.

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA4.: Biodiversiteit
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Dienst openbare werken, IGO, Provincie, Natuurverenigingen
Doelgroep(en)	Bevolking
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van projecten

8.5.5 ACTIE NA5. BEPERKING TOEGANKELIJKHEID VAN BEPAALDE GEBIEDEN VOOR WILDCROSSERS (QUADS, ENDURO'S, ..;)

- **Situering van de problematiek**

Het wildcrossen vormt in de gemeente in bepaalde gebieden (Laakdal – Bolloheide - Balenberg) een probleem. Dit zowel naar natuurwaarde als naar geluidsoverlast toe.

- **Doelstellingen**

Het mijden van wildcrossers op bepaalde wegen.

- **Beschrijving van de actie**

Een overzicht zal opgemaakt worden waarin beschreven wordt in welke gebieden wildcrossers best vermeden worden. Hier zullen dan de nodige maatregelen genomen worden om de toegankelijkheid te beperken bv. enkel toegankelijk voor passieve recreatie. Hierbij dient er ook op toegezien te worden dat de landbouwers aan hun percelen geraken dwz. dat voor hen die toegankelijkheid niet beperkt wordt. Er kan met verkeersborden (verbodsbord voor gemotoriseerd verkeer) gewerkt worden in landelijke/trage wegen om toegankelijk in bepaalde gebieden te beperken.

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA5.: Beperking toegankelijkheid van bepaalde gebieden voor wildcrossers
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Technische dienst
Doelgroep(en)	Wildcrossers
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

8.5.6 ACTIE NA6. UITBREIDING ECOLOGISCH BEHEER VAN DE WEGBERMEN

▪ **Situering van de problematiek**

In het kader van wegbermendecreet zijn er een aantal wegbermen die ecologisch beheerd worden. Gelijklopend met de acties uit het project 'Trage wegen' kan er gekomen worden tot een uitbreiding van het aantal wegbermen.

▪ **Doelstellingen**

- behoud en vergroting natuurwaarde (biologische diversiteit) in de gemeente
- verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur
- behoud open ruimte en ecologisch verantwoorde inrichting ervan
- op termijn minder arbeidsintensieve tussenkomsten voor de gemeente

▪ **Beschrijving van de actie**

Er moet in de gemeente gekeken worden welke wegbermen hiervoor in aanmerking kunnen komen en waar er gezien de veiligheid van de bestuurders ecologisch kan beheerd worden.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA6.: Uitbreiden aantal wegbermen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, technische dienst
Doelgroep(en)	
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

8.5.7 ACTIE NA7. TOENAME VAN INHEEMS GROEN

- **Situering van de problematiek**

Veel van de straten in Tremelo zijn troosteloos kaal. Aanplantingen met inheemse groen zou het straatbeeld al enorm kunnen verbeteren.

- **Doelstellingen**

Behoud en vergroting natuurwaarde (biologische diversiteit) in de gemeente.

- **Beschrijving van de actie**

Samen met de haagplantactie naar de burger toe zouden de straten opnieuw in het groen kunnen gestoken worden. Door het goede voorbeeld te geven vanuit de gemeente met aanplantingen inheems groen worden de burgers vlotter aangezet om mee te doen met de haagplantactie.

Door het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst wordt de gemeente aangezet tot de promotie (basisniveau) en het aanplanten van streekeigen en autochtoon plantmateriaal (onderscheidingsniveau).

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA7.: Toename inheems groen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Technische dienst
Doelgroep(en)	
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

8.5.8 ACTIE NA8. AANKOOP EN BEHEER NATUURGEBIEDEN

▪ **Situering van de problematiek**

Zowel door de Vlaamse overheid als door erkende natuurverenigingen wordt een actief aankoopbeleid gevoerd in natuurgebieden.

Naast het vrijwaren van het verlies van natuur dient de gemeente een financiële en materiële ondersteuning te geven voor beheer en uitbreiding van de erkende natuurgebieden.

▪ **Doelstellingen**

- behoud en vergroting natuurwaarde (biologische diversiteit) in de gemeente;
- verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur;
- behoud open ruimte en ecologisch verantwoorde inrichting ervan.

▪ **Beschrijving van de actie**

Als de gelegenheid zich voordoet, zal de gemeente of natuurpunt (afhankelijk van ligging gewestplan) systematisch trachten over te gaan tot aankoop.

De gemeente legt een jaarlijks budget vast voor subsidie van aankopen.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA8.: Aankoop natuurgebieden
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, Technische dienst
Betrokken(en)	Milieudienst, Technische dienst, Natuurverenigingen, Gemeentebestuur
Doelgroep(en)	
Planning	2011-2015
Kost	kostprijs: afhankelijk van opportuniteit

8.5.9 ACTIE NA9. AANSLUITEN BIJ HET REGIONAAL LANDSCHAP NOORD HAGELAND (RLNH)

▪ **Situering van de problematiek**

Vaak staat de gemeente alleen in het behoud en beheer van soorten, soorten die grensoverschrijdend voorkomen zoals de 'bruine vuurvlieder'. Om een toename van biodiversiteit te bekomen is het aansluiten bij het RLNH van de gemeente een stap in de goede richting.

▪ **Doelstellingen**

- behoud en vergroting natuurwaarde (biologische diversiteit) in de gemeente;
- verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur;
- behoud open ruimte en ecologisch verantwoorde inrichting ervan.

▪ **Beschrijving van de actie**

Door het aansluiten van de gemeente bij het RLNH kan de gemeente deelnemen aan de diverse landschaps- en natuuracties van deze intergemeentelijke organisatie, o.a. door toe te treden tot de Laakwerkgroep, waarbij aandacht gegeven wordt aan het terug water voerend maken van de Grote Laakbeek om zodoende het biotoop van de Grote modderkruiper te herstellen. Dit kan door aandacht te geven voor waterkwantiteit, -kwaliteit en structuurkenmerken.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA9.: Aansluiten bij het regionaal landschap Noord Hageland
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, RLNH
Doelgroep(en)	
Planning	2011 voorbereiding toetreding in het kader van de herkenning van het RLNH 2012 officiële toetreding tot het RLNH
Kost	60 eurocent/inwoner/jaar

8.5.10 ACTIE NA10. BESCHERMING, BEHOUD EN VERSTERKING KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

▪ **Situering van de problematiek**

Kleine landschapselementen (KLE) vormen belangrijke dragers van landschapswaarden en van biodiversiteit. Zoals de naam het zegt, gaat het om kleinschalige landschapsstructuren: een bomenrij, een haag, een heg, een drinkpoel, ... Deze rijke, kleinschalige variatie van een platteland met hagen, bomenrijen, bosjes, kronkelende beekjes en waterplassen waarrond een kraag van knotwilgen groeit, wordt steeds schaarser.

▪ **Doelstellingen**

- Inventaris opstellen van de KLE's of de KLE-rijke gebieden;
- Opstellen van een actieplan ter behoud en versterking van de KLE's

▪ **Beschrijving van de actie**

Om te weten wat er beschermd moet worden moet een degelijke inventaris opgemaakt worden van de KLE's en de KLE-rijke gebieden.

Na de inventarisatie dient een actieplan ter behoud en versterking van de KLE's te worden opgesteld in relatie met het gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan.

De INL-ploegen van IGO-Leuven kunnen het onderhoud van de Kleine Landschapselementen op zich nemen.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie NA10.: Bescherming, behoud en versterking kleine landschapselementen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokken(en)	Milieudienst, IGO
Doelgroep(en)	
Planning	2011-2015
Kost	

9 BODEM

9.1 INLEIDING

Onder bodem wordt verstaan: het bovenste, losse, min of meer verweerde deel van de aardkorst tot op een diepte waar een rechtstreekse invloed op plantengroei kan verwacht worden. Erosie, grondverschuivingen, bodemverontreiniging en bodemafsluiting zijn een aantal van de bedreigingen die de bodems in Vlaanderen aantasten. Om de problemen integraal aan te pakken is een allesomvattend bodembeschermingsbeleid nodig. Het Europese antwoord daarop is de strategie voor bodembescherming die als doelstelling heeft de bodem te beschermen en duurzaam te gebruiken.

In het deel bodem komen volgende onderdelen aan bod: bodemverontreiniging, bodemsanering, bodemerosie, slibruiming.

9.2 THEMABESCHRIJVING

Bodemverontreinigingen ontstaan meestal door ongevallen of doordat iets waar men van af wil in de bodem terecht komt. De oorzaken zijn bijna zo verscheiden als de bodemverontreinigingen zelf: een lekke opslagtank, een industriële werkplaats waar jarenlang kleine hoeveelheden olie gemorst zijn, neerduwend metaalstof uit een nabijgelegen fabriek, een oude huisvuilstortplaats, ... Het was daarbij nooit de bedoeling de bodem te verontreinigen maar het resultaat is dat er vaak toxische concentraties achterblijven. Een zaak blijft bij alle bodemverontreinigingen hetzelfde: de kostprijs van een sanering is altijd hoog.

Bodemerosie is een groeiend probleem en daarom een van de aandachtspunten van het Vlaamse beleid inzake bodembescherming. Erosie treedt op wanneer bodemdeeltjes door regen of water weggespoeld worden. Daardoor vermindert de kwaliteit van de bodem en ontstaat er stroomafwaarts vaak overlast in de vorm van modderstromen..

Sedimenttoevoer naar de waterloop tengevolge bodemerosie en/of rechtstreekse lozingen (eventueel na zuivering) van bedrijven, RWZI's, overstorten en huishoudens ligt aan de basis van de (versnelde) slibtoename en dus aan de noodzaak tot het (regelmatig) ruimen van de waterlopen.

Een brongerichte aanpak van die toenemende sedimenttoevoer zorgt ervoor dat er minder zal moeten worden geruimd om veiligheidsredenen.

Slibruiming sluiten aan bij de prioriteitsanalyse waterbodems maar ruiming om veiligheid- of bevaarbaarheidsredenen worden steeds als prioritair beschouwd.

Het is essentieel om een duidelijke gebiedsgerichte invulling aan het ruimingsbeleid trachten te geven.

Een samenwerking met de overige waterbeheerders en de structuren op deelbekeniveau is een belangrijke vereiste.

9.3 BELEIDSKADER

---

1. Bodemsaneringsdecreet & VLAREBO

Voor de aanpak van zowel historische als nieuwe bodemverontreinigingen is het bodemsaneringsdecreet met z'n uitvoeringsbesluit - het VLAREBO - van toepassing. Dit geeft aanleiding tot zeer veel vragen om historische informatie bij overdracht van gronden.

Een wijziging van dit decreet heeft aan het gemeentebestuur belangrijke bijkomende opdrachten gegeven (o.a. inventaris van risicogronden). Deze VLAREBO-inventaris van risicogronden zal door elke geïnteresseerde burger geraadpleegd kunnen worden. Van elke grond die opgenomen is in het register van verontreinigde gronden op het grondgebied van de gemeente moet een bodemattest ter inzage liggen voor de belanghebbenden. Van elk milieuvergunningplichtig bodemsaneringsproject dat op het grondgebied van de gemeente wordt opgestart moet er tevens een dossier ter inzage liggen voor de belanghebbenden.

Hoofdstuk 10 van het VLAREBO bevat de reglementering rond grondverzet. Deze reglementering is ingevoerd om het verspreiden van bodemverontreinigingen tegen te gaan en meer rechtszekerheid te bieden aan het grondverzet. In dit tiende hoofdstuk wordt bepaald dat bij grondverzet van verdachte

grond er vanaf 1 januari 2004 een technisch verslag moet opgemaakt worden en een bodembeheerrapport moet afgeleverd worden.

2. Mestdecreet

Om het leefmilieu te beschermen tegen de verontreiniging door meststoffen werd in 1991 het mestdecreet van kracht. Diverse bijhorende uitvoeringsbesluiten werden gezamenlijk door de Vlaamse regering goedgekeurd op 20 december 1995. Voor elke gemeente werd in 1992 op basis van de fosfaatproductie en de oppervlakte cultuurgrond een gemeentelijke productiedruk berekend. Op basis van deze oorspronkelijke productiedruk werden de gemeenten in witte, lichtgrijze, donkergrijze en zwarte gemeenten ingedeeld. Deze classificatie heeft geen repercussies meer op het vergunningenbeleid en het mestafzetbeleid maar wel nog op de mestverwerking.

De wetgeving die een beheersing van de verontreiniging door meststoffen mogelijk moet maken is echter een zeer ingewikkelde reglementering met talrijke uitzonderingen op de regel en met diverse interpretatiemogelijkheden. In 1999 werd de wetgeving terzake na een grondige evaluatie aangepast in het kader van het zogenaamde tweede MAP (MestActiePlan). Hierin staan ook bemestingsnormen en -voorschriften die voorschrijven hoeveel nitraatresidu er in de bodem mag achterblijven. Dit is een technische vertaling van een EG-norm.

3. VLAREM II

Volgens VLAREM II moeten alle particuliere ondergrondse stookolietanks ten laatste op 1 augustus 2002 een controle hebben ondergaan, de particuliere bovengrondse stookolietanks moeten ten laatste op 1 augustus 2003 gecontroleerd zijn. Een waarschuwings- of overvulbeveiliging moet bij beide soorten tanks voorzien zijn voor 1 augustus 2000. Afgekeurde of niet-gecontroleerde tanks mogen na die datum niet meer bijgevuld worden.

4. VLAREA

In bijlage I van dit besluit worden de afvalstoffen opgesomd die in aanmerking komen voor toepassing als secundaire grondstof. Eén van de toepassingsmogelijkheden is het gebruik als meststof of bodemverbeterend middel. Hierbij wordt, naast een opsomming van een aantal gebruiks- en samenstellingsvoorwaarden, expliciet gesteld dat men rekening moet houden met het bijkomende aanbod van nutriënten bovenop het al bestaande aanbod. Het VLAREA bevat ook de normen waaraan een afvalstof moet voldoen voor een vrij gebruik als bodem of als bouwstof.

5. Gemeentelijke bevoegdheden

De mogelijkheid tot gemeentelijke verordeningen op het vlak van bodemverontreiniging is door de uitvaardiging van de hierboven opgesomde decreten en uitvoeringsbesluiten praktisch tot nihil herleid.

9.4 DOELSTELLINGEN

Het voeren van een duurzaam en geïntegreerd beleid naar bodem toe, dat het herstel nastreeft van de bodem zonder het overhevelen van problemen naar andere milieudomeinen.

Het voorkomen van nieuwe bodemverontreinigingen en het saneren van bestaande verontreinigingen.

Het maximaal toepassen en stimuleren van brongerichte maatregelen waardoor erosie zoveel mogelijk vermeden wordt.

Het toepassen van een efficiënt slibbeheer in de gemeentelijke waterlopen.

9.5 ACTIES

9.5.1 ACTIE BO1. INVENTARISATIE VAN DE VERONTREINIGDE EN POTENTIEEL VERONTREINIGDE BODEMS

▪ **Situering van de problematiek**

Het Bodemsaneringsdecreet is sinds 1995 in werking getreden. Door de OVAM wordt een inventaris bijgehouden van zowel historisch vervuilde bodems als nieuw vervuilde bodems. Op basis van nieuwe gegevens (oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken) worden deze inventarissen constant aangevuld. Op de gemeente wordt een inventaris van potentieel vervuilde bodems bijgehouden, dit op basis van de inventaris van milieuvergunningen, meer bepaald de erin opgenomen Vlarebo-activiteiten. Om bruikbaar te zijn moet de inventaris uiteraard zo volledig mogelijk zijn en moet ze permanent worden aangevuld. Deze inventaris moet nog eens goed nagekeken en geüpdate worden.

▪ **Doelstellingen**

- bijhouden van een zo volledig mogelijk gemeentelijke milieu-inventaris;
- inzicht verwerven in omvang van de problematiek: omvang (potentiële) bodem-vervuiling.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *vervolledigen inventaris potentieel vervuilde bodems:*
Van deze inventaris, die de gemeente overeenkomstig de bepalingen van het Bodemdecreet en Vlarebo moet bijhouden, bestaat een bestand Deze inventaris moet nagekeken en geüpdate worden. Er is nog geen controle ten velde gebeurd om de volledigheid en correctheid na te gaan. Met name zijn nog niet alle percelen waarop potentieel vervuilende activiteiten gebeuren, gekend Om dit bestand aan te vullen is een specifieke actie nodig, waarbij de adresgegevens en kadastrale gegevens aan elkaar gekoppeld worden. Ook moet ten velde nagegaan worden of er nog andere inrichtingen zijn met "potentieel vervuilende activiteiten".
- *bijhouden milieu-inventaris: onderdeel bodemvervuiling:*
Op termijn moeten alle gegevens m.b.t. bodemkwaliteit (vervuilde bodems (historisch en actueel), uitgevoerde saneringen, ...) in een overzichtelijk gemeentelijk bestand worden opgenomen. Dit vergt het actief zoeken naar en opvragen van betreffende gegevens en de aanmaak van een makkelijk bruikbaar bestand, zodat i.f.v. bepaalde beleidsinitiatieven op snelle wijze de nodige gegevens kunnen ter beschikking gesteld worden. In dit verband is een koppeling met GIS noodzakelijk, wat nu al het geval is.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie BO1.: Inventarisatie van de verontreinigde en potentieel verontreinigde bodems
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, OVAM, Intergemeentelijke milieudienst IL, Provincie Vlaams-Brabant
Doelgroep(en)	Gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost

9.5.2 ACTIE BO2. OPVOLGING NALEVING VAN BODEMDECREET DOOR BEDRIJVEN

▪ **Situering van de problematiek**

Verscheidene als hinderlijk beschouwde inrichtingen (volgens de indelingslijst van Vlarem I) houden een risico in ten aanzien van bodemverontreiniging. Volgens het VLAREBO dienen deze inrichtingen periodiek een oriënterend bodemonderzoek te laten uitvoeren. Bij verontreiniging dient er een beschrijvend bodemonderzoek en eventueel een bodemsanering uitgevoerd te worden, al naargelang de omvang en ernst van de verontreiniging.

▪ **Doelstellingen**

- integrale naleving van de milieuwetgeving (bodemdecreet) door de bedrijven in de gemeente.
- voorkomen van bodemverontreiniging door voorlichting en toezicht.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *opvolging naleving verplichting tot uitvoering oriënterend bodemonderzoek:*
Aan de hand van de VLAREBO-inventaris en de inventaris van de vergunde bedrijven kan een overzicht opgesteld worden van alle bedrijven die een oriënterend bodemonderzoek dienen te laten uitvoeren. Via deze lijst kan dan de naleving jaarlijks opgevolgd worden. De bedrijven kunnen ook tijdig geïnformeerd worden over de na te leven verplichtingen.
- *De gemeente onderzoekt om de verplichting op te leggen tot uitvoeren van een bodemoriënterend onderzoek bij aanleg van nieuwe verkavelingen.*
- *Sensibiliseren van bevolking omtrent het bodemsaneringsdecreet.*

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie BO2.: Opvolging naleving van bodemdecreet door bedrijven
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, OVAM, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Bedrijven
Planning	2011-2015
Kost	Zit vervat in werkingskost ---

9.5.3 ACTIE BO3. OPVOLGING OPSLAG GEVAARLIJKE STOFFEN BIJ HINDERLIJKE INRICHTINGEN

▪ **Situering van de problematiek**

De opslag van gevaarlijke stoffen (benzine/stookolie/diesel/olie/zuren/basen/schadelijke stoffen/...) in tanks of vaten is een belangrijke bron van 'potentiële' bodem- en/of oppervlaktewatervervuiling. Om het risico te beperken moet de VLAREM-reglementering dan ook zeer strikt worden opgevolgd. De praktijk leert echter dat het binnen veel bedrijven niet altijd even nauw genomen wordt met de naleving van deze voorwaarden. Voornamelijk de opslag van koolwaterstoffen in boven- en ondergrondse tanks vormt een probleem.

▪ **Doelstellingen**

- integrale naleving van de milieuwetgeving door de bedrijven: naleving voorwaarden inzake opslag van gevaarlijke producten;
- voorkomen van bodemverontreiniging.

▪ **Beschrijving van de actie**

- vergunningverlening aan nieuwe inrichtingen: specifieke aandacht voor correcte opslag
- opvolging opslag bij bestaande inrichtingen: controle naleving VLAREM-voorwaarden
- verwittigen van bedrijven die controle van opslaghouders moeten (laten) uitvoeren (zie Actie BO2)
- opvolgen en bijhouden controleresultaten

De gemeente Tremelo zou hiervoor aansluiten bij de intergemeentelijke milieudienst IL die een handhavingsambtenaar ter beschikking stelt die deze opvolging op zich neemt.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie BO3.: Opvolgen opslag gevaarlijke stoffen bij hinderlijke inrichtingen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Provincie Vlaams-Brabant, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Bedrijven
Planning	2011-2015
Kost	---

9.5.4 ACTIE BO4. TOEZICHT OP OPSLAG VAN STOOKOLIE BIJ PARTICULIEREN

▪ **Situering van de problematiek**

Vele mensen beschikken over opslag van stookolie voor de verwarming van hun huis. Deze opslag was tot voor het in voege treden van VLAREM minder gereguleerd. Sinds de laatste aanpassing van VLAREM en de milieubeleidsovereenkomst met de sector, moet een effectieve controle op alle tanks worden uitgevoerd en moet elke tank over de nodige beveiligingen (bv. overvulbeveiliging) beschikken. De gemeente is gelast met het toezicht op de naleving van deze bepalingen (klasse 3-inrichtingen en niet-ingedeelde inrichtingen).

Ook moeten de burgers op regelmatige tijdstippen op de hoogte gebracht worden van de wettelijke bepalingen m.b.t. de uit te voeren periodieke controles.

▪ Doelstellingen

- vergroting milieubewustzijn van de bevolking m.b.t. de problematiek van bodemvervuiling;
- opmaak en bijhouden van een zo volledig mogelijke gemeentelijke milieu-inventaris;
- voorkomen en beperken van bodem- en grondwatervervuiling, zodat de dure verplichte sanering bij particulieren tot een minimum kan beperkt worden;
- integrale naleving VLAREM-wetgeving.

▪ Beschrijving van de actie

- *intens informeren van de bevolking i.v.m. verplicht controle:*
Hierbij dient specifiek aandacht besteed te worden aan wettelijke bepalingen, aan de milieu- en financiële risico's, aan de alternatieven, ...
De effectieve controle van de tanks zal gebeuren door hiervoor erkende deskundigen. Door het systeem van verbod op vullen van niet-conforme tanks is er minder nood aan bijkomende controle door de gemeente. Met betrekking tot sensibilisatie kan best gebruik gemaakt worden van de diensten (folders, ...) terzake van PREMAZ. Ook kan gepolst worden of geen gezamenlijke actie kan opgezet worden.
- *inventarisatie boven- + ondergrondse stookolietanks:*
Met betrekking tot de milieu-inventaris is het wel wenselijk om alle gegevens (aanwezigheid en grootte tanks, staat van controle, ...) bij te houden. In die zin is een specifieke inventarisatieactie wenselijk. In de eerste plaats kan dit via enquête gebeuren. Hier werden echter geen adresgegevens mee in opgenomen. Mogelijk kunnen ook afspraken gemaakt worden met de bedrijven die de controle van de tanks uitvoeren of een reglement opgemaakt worden waarbij de burgers verplicht zijn een kopie van het controleattest ter beschikking van de gemeente te stellen.
- *opmaak subsidiereglement voor sanering niet-gebruikte ondergrondse tanks:*
Volgens de wetgeving moeten niet meer gebruikte tanks ofwel verwijderd ofwel opgevuld worden (onbruikbaar gemaakt). In de praktijk gebeurt dit niet altijd. Hierdoor blijven deze (niet altijd volledig lege) tanks een bedreiging voor de bodem- en grondwaterkwaliteit. Actieve sensibilisatie en subsidiëring van verwijdering kunnen ertoe bijdragen dat meer tanks ook effectief verwijderd worden.

De intergemeentelijke milieudienst IL heeft een project 'Tankslag' voorgesteld waar een gemeente kan op intekenen. De bedoeling is dat particulieren van de gemeente gebruik kunnen maken van een gemeenschappelijke prijsvraag om tot een sanering van de tank te komen.

▪ Actiefiche

Soort actie	Actie BO4.: Toezicht op opslag van stookolie door particulieren
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Burger
Planning	2011-2015
Kost	Subsidie sanering niet-gebruikte ondergrondse tanks: afhankelijk van het bedrag van de gemeentelijke subsidie Project 'Tankslag'

9.5.5 ACTIE B05. UITBATING GEMEENTELIJKE INRICHTINGEN CONFORM DE MILIEUWETGEVING

▪ **Situering van de problematiek**

Diverse gemeentelijke inrichtingen (gemeentehuis, loods, ...) zijn volgens de VLAREM-wetgeving hinderlijke inrichtingen. Dergelijke gemeentelijke inrichtingen kunnen voorzien zijn van een (ondergrondse) tank voor opslag van stookolie, maar ook andere voor de bodem potentieel gevaarlijke activiteiten kunnen aanwezig zijn (bv. opslag biociden en andere gevaarlijke stoffen, stalling van voertuigen, ...). Al deze gemeentelijke inrichtingen en dus ook de bijhorende activiteiten moeten uiteraard conform de bepalingen van VLAREM II worden beheerd.

Voor alle gebouwen dient nagegaan te worden in hoeverre dit ook effectief gebeurt. Op basis van dit onderzoek kan dan bepaald worden wat moet worden ondernomen om het risico op hinder te beperken tot een minimum. Uitgaande van het idee dat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft t.o.v. haar inwoners moeten alle gemeentelijke inrichtingen op termijn ook als voorbeeld inzake naleving van de milieuwetgeving dienen.

▪ **Doelstellingen**

- voorbeeldfunctie gemeente inzake milieubewust handelen;
- integrale naleving milieuwetgeving door hinderlijke inrichtingen;
- voorkoming en beperking milieuhinder: bodem, oppervlaktewater, lucht.

▪ **Beschrijving van de actie**

- *opmaak saneringsplan gemeentelijke inrichtingen:*
  - inventarisatie: Een eerste deel van een dergelijk plan is de inventarisatie van de bestaande toestand. Per gebouw moet nagegaan worden aan welke VLAREM-verplichtingen moet worden voldaan en in hoeverre dit ook effectief gebeurt. Speciale aandacht zal hierbij moeten gaan naar de opslag van allerlei (gevaarlijke) producten en materialen.
  - saneringsplan: Per gebouw zal bepaald moeten worden welke aanpassingen en maatregelen nodig en wenselijk zijn. Hierbij kan op basis van vaste criteria een prioriteitenlijst worden opgemaakt.
- *uitvoering saneringswerken:*

In functie van de uitvoering van het saneringsplan en de prioriteitenlijst, zal (jaarlijks) een voldoende groot budget moeten ter beschikking worden gesteld.

Een aantal werken kunnen vermoedelijk in eigen beheer uitgevoerd worden, maar als de nodige aanpassingen iets grotere werken inhouden, zal een aanbesteding moeten opgemaakt worden.

De opvolging van de uitvoering is een taak van de milieudienst, de aanbestedingen zelf worden meestal opgemaakt door de technische dienst.

Uiteraard is het meeste efficiënt om bij een doorlichting alle milieuaspecten samen te controleren en voor elk gebouw een totaal saneringsplan op te maken, waarin voor alle vastgestelde milieuproblemen een oplossing wordt voorzien. Ook bij de sanering zelf moet steeds nagegaan worden of bepaalde zaken niet best samen kunnen gerealiseerd worden. Een dergelijke aanpak beantwoordt uiteraard ook meer aan de principes van "geïntegreerd beleid".

In het kader van geplande (verbeterings)werken dienen al onmiddellijk de nodige saneringswerken te worden geïntegreerd.

De regelgeving m.b.t. grondverzet worden gerespecteerd bij uitvoeren van gemeentelijke werken.

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie BO5.: Uitbating gemeentelijke inrichtingen conform de milieuwetgeving
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	2011-2015
Kost	Planopmaak: 2500,00 € Uitvoering saneringen: ca. 2500,00, €/jaar

9.5.6 ACTIE BO6. UITVOEREN BODEMONDERZOEK EN SLIBANALYSE – AANSTELLING BODEMSANERINGSDESKUNDIGE

- **Situering van de problematiek**

Om mogelijke bodemverontreiniging op een effectieve manier te kunnen voorkomen, aanpakken en bestrijden, dient de gemeente een erkend bodemsaneringsdeskundige aan te stellen.

De intergemeentelijke milieudienst biedt een exclusiviteitscontract aan tot het uitvoeren van diverse bodemonderzoeken waar de gemeente kan op in tekenen. De intergemeentelijke vereniging werkt hiervoor samen met een erkend deskundige. Deze dienstverlening omvat o.a. de opmaak van oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken en saneringsplannen, de opmaak van technische verslagen in het kader van grondverzet, de analyses van grond, bodem en slib (met uitvoering van slibanalyses),...

- **Doelstellingen**

- Ondertekenen van het exclusiviteitscontract met de intergemeentelijke milieudienst IL
- Naleven van verplichting tot aanstelling erkend bodemsaneringsdeskundige.

- **Beschrijving van de actie**

De gemeente gaat de nodige inspanning doen om het exclusiviteitscontract met de intergemeentelijke milieudienst IL te ondertekenen om eventuele bodemverontreiniging op een doeltreffende en deskundige wijze te kunnen aanpakken. De raamovereenkomst met de Bodemkundige Dienst van België, die de intergemeentelijke vereniging heeft afgesloten voor de gemeente, moet jaarlijks ondertekend worden.

Vaststellingen en eventuele aanbevelingen m.b.t. een bepaald schadegeval moeten steeds in een verslag, opgesteld door de erkend bodemsaneringsdeskundige, opgenomen worden.

- **Actiefiche**

Soort actie	Actie BO6.: Uitvoeren bodemonderzoeken en slibanalyses – aanstelling bodemsaneringsdeskundige
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Technische dienst, gemeentebestuur
Planning	2011-2015
Kost	Afhankelijk van actie tot actie

9.5.7 ACTIE BO7. OPMAAK EN UITVOERING SLIBRUIMINGSPLAN (ZIE OOK THEMA WATER)

▪ **Situering van de problematiek**

Door de intergemeentelijke milieudienst IL is er de afgelopen jaren gewerkt aan een inventaris van alle gemeentelijke waterlopen en een slibruimingsplan. Momenteel is er een volledige inventaris en een ontwerp-slibruimingsplan opgenomen in het GIS. Deze inventaris en plan hebben tot doel een doelgerichte en efficiënte slibruiming van de gemeentelijke waterlopen te bekomen.

Onderhoud en ruimen van waterlopen was tot op heden vooral gericht op de afvoerfunctie van water. Intensief onderhoud van waterlopen heeft echter negatieve gevolgen voor het aquatisch ecosysteem en voor de stabiliteit van de waterloop en de oevers. De opmaak van een onderhouds- en ruimingsprogramma dient voor elke beek afgesteld te worden op de verschillende functies van de beek. Vanuit ecologisch oogpunt dient rekening gehouden te worden met het voortplantingsseizoen van amfibieën, paaitijd van vissen, bloeitijd en zaadsetting van planten. Beslissingen tot saneren moeten in het kader van integraal waterbeheer en conform het wettelijke beleidskader gebeuren.

▪ **Doelstellingen**

- Voorkomen van dichtslibben van de gemeentelijke waterlopen;
- Slibbeheer uitvoeren overeenkomstig de wettelijke bepalingen;
- Meer ecologisch beheer van waterlopen conform het principe 'Integraal waterbeheer'.

▪ **Beschrijving van de actie**

Jaarlijkse planning opmaken op basis van het goedgekeurde slibruimingsplan en uitvoeren van de erin opgenomen maatregelen.

In de mate van het mogelijke zal in biologisch waardevolle gebieden manuele slibruiming gebeuren.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie BO7.: Opmaak en uitvoering slibruimingsplan
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, Technische dienst
Betrokkene(n)	Milieudienst, Technische dienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	2011 afronding van het meerjarenplan 2012 uitvoeringsmaatregelen faseren inde tijd/effectieve opstart 2013 eerste evaluatie en bijsturing
Kost	Afhankelijk van slibruimingsmaatregelen

10 DUURZAME ONTWIKKELING

10.1 INLEIDING

Volgens de klassieke definitie is Duurzame ontwikkeling een ontwikkeling die tegemoet komt aan de behoeften van huidige generaties zonder de behoeften van toekomstige generaties in het gedrang te brengen. Dat betekent op lokaal beleid, dat wij – als individu, vereniging of gemeente- ons bewust worden van de impact die ons gedrag of beleid heeft op maatschappij en milieu en dat we op basis van dat inzicht ons gedrag aanpassen. Duurzame ontwikkeling op lokaal niveau is dus een bewustwordings- en veranderingsproces.

Inmiddels is er ook een Vlaamse Strategie Duurzame ontwikkeling uitgedokterd en werd Duurzame ontwikkeling als tiende thema opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 die werd afgesloten tussen de Vlaamse overheid en steden en gemeenten. Het bewijst dat er een brede beweging nodig is om van duurzame ontwikkeling een prioriteit te maken. De gemeente heeft hier bij uitstek een rol te spelen: het staat het dichtst bij de burger en geniet dus een groot gezag om duurzame ontwikkeling ingang te doen vinden.

10.2 DUURZAME ONTWIKKELING IN DE GEMEENTE

10.2.1 EEN BREED BASISBELEID

Duurzame ontwikkeling betekent dat je bekommernissen, doelstellingen en methodieken rond maatschappij, milieu en internationale samenwerking integreert in andere beleidsdomeinen. Maar om dat te bewerkstelligen moet de gemeente over de nodige structuren en ondersteuning beschikken, moet duurzame ontwikkeling ingeschreven staan in de beleidsplannen,... Pas als er sprake is van een breed gedragen proces, kan er sprake zijn van duurzame ontwikkeling.

10.2.2 EEN PARTICIPATIEVE GEMEENTE

Om het beleid in de gemeente rond duurzame ontwikkeling succesvol te maken, moet er geïnvesteerd worden in draagvlak en participatie. Participatie wordt dan ook wel eens de vierde pijler van duurzame ontwikkeling genoemd naast economie, milieu en welzijn. Een actief bestuur legt daarom zijn oor te luisteren bij de bevolking, de verschillende doelgroepen van het beleid en het maatschappelijk middenveld. Op die manier leg je een basis voor het beleid, maak je gebruik van de aanwezige kennis en expertise, voorkom je misverstanden en integreer je lokale behoeften in het beleid rond duurzame ontwikkeling. Een beleid dat mee ondersteund wordt door verschillende adviesraden.

10.2.3 COMMUNICATIE EN SENSIBILISATIE

Participatie is één belangrijke manier om draagvlak te creëren. Daarnaast kan je als bestuur duurzame ontwikkeling ook stimuleren door aangepaste communicatie- en educatieve modellen in te zetten. Het decennium 2005-2014 is trouwens door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het decennium van de Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO). Het vraagt overheden te investeren in allerlei formele en informele vormen van educatie waaronder communicatie. Ook lokale besturen en actoren hebben hier vanzelfsprekend een rol te spelen.

10.2.4 EEN EXTRA DIMENSIE

Milieu blijft natuurlijk het speerpunt van elk beleid rond duurzame ontwikkeling. Een duurzaam milieubeleid onderscheidt zich van een klassiek milieubeleid doordat het op een actieve manier de problemen aanpakt bij de bron. Dat wil zeggen dat we milieudoelstellingen en -principes integreren in andere domeinen, wat samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen vereist. Bovendien houdt een duurzaam milieubeleid ook rekening met de belangen van toekomstige generaties en met de gevolgen voor de landen uit het Zuiden wat een extra dimensie geeft aan de duurzame gedachte van het beleid.

10.3 DOELSTELLINGEN

Duurzame ontwikkeling moet door al de betrokken, gemeentelijke diensten gedragen worden. De gemeente moet zijn beleid zodanig op punt stellen dat zijn duurzaamheidsgedachte als voorbeeld geldt voor elke burger.

Duurzaamheidsspiegel

Aan de hand van een duurzaamheidsspiegel kan een eerste screening van de gemeente opgesteld worden wat duurzaamheid betreft.

Met deze screening wordt de gemeente aangemoedigd om een 'gemeentegesprek' rond duurzame ontwikkeling te houden. De bedoeling van een degelijk gesprek is om samen na te denken rond de prioriteiten voor de komende jaren en rond concrete acties en initiatieven die kunnen genomen worden.

Communicatie en participatie

Ook voor elke burger van de gemeente moet deze duurzaamheidsgedachte duidelijk zijn/worden en dit kan maar alleen door aangepaste communicatie.

Maar ook moet de gemeente zich open stellen voor wat leeft binnen de gemeente en de behoeften vanuit de gemeente opnemen in zijn beleid, een beleid dat gedragen wordt door de duurzaamheidsgedachte.

Educatie

Via educatie kan de bevolking een idee opdoen van wat duurzame ontwikkeling juist inhoudt en kan dit bij de bevolking door het opdoen van kennis een gedragsverandering teweerkstelligen.

Noord-zuid-context

De gemeente heeft een Noord-Zuideffecten-rapport.

De gemeente ondersteunt actief de werving en begeleiding van vrijwilligers voor organisaties op haar grondgebied die een educatieve werking hebben rond duurzame ontwikkeling (milieu, noord-zuid, wereldwinkels, welzijnsorganisaties)...

10.4 ACTIES

10.4.1 ACTIE DO1. INVULLEN VAN DE DUURZAAMHEIDSPIEGEL (STEUNPUNT LOKALE AGENDA 21 VODO)

▪ **Situering van de problematiek**

Duurzame ontwikkeling moet als een automatisme verwerkt zitten bij elke beslissing genomen door eender welke dienst van de gemeente.

Aan de hand van een duurzaamheidsspiegel kan een eerste screening van een duurzame werking van de gemeente en van haar beleid opgesteld worden.

Met deze screening wordt de gemeente aangemoedigd om een 'gemeentegesprek' rond duurzame ontwikkeling te houden. De bedoeling van een degelijk gesprek is om samen na te denken rond de prioriteiten voor de komende jaren en rond concrete acties en initiatieven die kunnen genomen worden om tot een duurzaam beleid te komen.

▪ **Doelstellingen**

- het in kaart brengen van beleidsinspanningen en hun intensiteit (meten).
- dialoog in gang zetten tussen en binnen lokale overheid en middenveld/NGO's (participatie).
- een lokaal proces rond duurzame ontwikkeling in gang zetten met nadruk op samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen en middenveldsectoren (integratie).

De duurzaamheidsspiegel moet leiden tot concrete resultaten, acties en activiteiten.

Op basis van de resultaten en de dialoog kan het middenveld in samenwerking met de gemeente, een concreet stappenplan of verbeteracties opstellen.

▪ **Beschrijving van de actie**

De duurzaamheidsspiegel is een vragenlijst aan de hand waarvan men het duurzaamheidsbeleid van de gemeente in kaart brengt (meten).

Het opstellen van de duurzaamheidsspiegel geeft de aanzet om aan de hand van de bekomen resultaten een duurzaam beleid uit te bouwen in overleg met al de betrokkenen.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie DO1.: Invullen van de duurzaamheidsspiegel
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Gemeentelijke diensten, lokale adviesraden en andere lokale overlegplatformen, lokale verenigingen
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	Een leven lang
Kost	Opgenomen in werkingskost

10.4.2 ACTIE DO2. AANGEPASTE COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

▪ **Situering van de problematiek.**

Duurzame ontwikkeling is een abstract begrip, dat we op duizend en één manieren concreet kunnen invullen in ons dagelijkse leven. Het draait om:

- respect voor de medemens in Vlaanderen maar ook in de rest van de wereld;
- respect voor de natuur en de draagkracht van de aarde;
- respect voor de huidige generatie maar ook voor de mensen die na ons komen.

Het is een proces van maatschappelijke verandering, dat de attitude, het gedrag en de praktijken van beleidsmakers, bedrijfsleven en consumenten wil veranderen.

Door de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst 2008-2012 engageert de gemeente zich om de bevolking hierover te motiveren via passieve sensibilisatie.

▪ **Doelstellingen**

Het betrekken van het gemeentepersoneel en het middenveld bij de duurzaamheidsgedachte door middel van de duurzaamheidsspiegel.

▪ **Beschrijving van de actie**

Dialogo opstarten tussen en binnen lokale overheid en middenveld/NGO's (participatie).

Een lokale werking rond duurzame ontwikkeling in gang zetten met nadruk op samenwerking tussen de verschillende diensten en middenveldsectoren (integratie).

Door het houden van infoavonden wordt het principe van duurzame ontwikkeling duidelijk. Dit kan als aanzet gebruikt worden voor een degelijk ondersteund milieubeleid in onderlinge wisselwerking.

▪ **Actiefiche.**

Soort actie	Actie DO2.: Aangepaste communicatie en participatie
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Gemeentelijke diensten, lokale adviesraden en andere lokale overlegplatformen, lokale verenigingen
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	Een leven lang
Kost	---

10.4.3 ACTIE DO3. ONDERSTEUNEN EN AANBIEDEN VAN ACTIES ROND DUURZAME ONTWIKKELING

▪ **Situering van de problematiek**

De periode 2005-2014 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot Decennium van Educatie voor Duurzame Ontwikkeling. Ook lokaal kan de gemeente invulling geven aan het integreren van de duurzaamheidgedachte in het denken en handelen van de burger.

Via educatie kan de bevolking zich een idee vormen van wat Duurzame Ontwikkeling juist inhoudt en kan dit door het verwerven van kennis bij de bevolking een gedragsverandering bewerkstelligen.

▪ **Doelstellingen**

Het overbrengen van de duurzaamheidsgedachte naar elke burger en specifieke doegroepen op een interactieve manier zodat zowel oud als jong gevoelig wordt voor deze gedachte.

▪ **Beschrijving van de actie**

- De gemeente stimuleert of ondersteunt het maatschappelijk verantwoord ondernemen zoals het gebruik van fairtradeproducten en biologische producten door de gemeentelijke diensten en/of het promoten van fairtradeproducten en biologische producten;
- De gemeente stimuleert of ondersteunt duurzaam bouwen en wonen, bv door het organiseren van infoavonden;

De duurzaamheidsgedachte moet via educatie naar de burger gebracht worden. Aan de hand van o.a. een (straat)theater, tentoonstelling over duurzame ontwikkeling kan de gedachte van duurzaamheid overgebracht worden naar heel de bevolking.

Op de Open-straat dag van 25 september 2010 heeft Teater Exces tweemaal een optreden verzorgd, waar de gedachte van Duurzame Ontwikkeling tot uiting komt. Dit straat- en bewegingstheater is een project van de intergemeentelijke milieudienst IL waar de gemeente op ingetekend heeft.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Actie DO3.: Uitwerken van educatieve materialen
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst, Intergemeentelijke milieudienst IL
Betrokkene(n)	Intergemeentelijke milieudienst IL, organisatie (straat)theater e.a.
Doelgroepen	Burger
Planning	Een leven lang
Kost	Afhankelijk van educatieve materialen

10.4.4 ACTIE DO4. OPSTELLEN VAN NOORD-ZUID EFFECTENRAPPORT

- **Situering van de problematiek.**

Noord-Zuid context kan de betekenis van Duurzame ontwikkeling in een ander daglicht zetten en ons doen nadenken over de impact die de westerlingen hebben op de aardbol en dit in vergelijking met het zuiden (ecologische voetafdruk).

- **Doelstellingen**

Blijven stilstaan bij ons eigen gedrag in relatie met het gedrag in het zuiden.

- **Beschrijving van de actie**

Het opstellen van een noord-zuideffectenrapport waarin de gemeente zichzelf in vraag stelt en een bilan opmaakt van haar eigen gedrag t.o.v. een gemeente in het zuiden.

- **Actiefiche.**

Soort actie	Actie DO4.: Opstellen van een Noord-Zuideffectenrapport
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Milieudienst
Doelgroepen	Gemeente
Planning	Een leven lang
Kost	---

10.4.5 ACTIES DO5. ACTIEVE ONDERSTEUNING VAN VRIJWILLIGERS VOOR DUURZAME PROJECTEN

- **Situering van de problematiek.**

De gemeente ondersteunt actief de werving en begeleiding van vrijwilligers voor organisaties op haar grondgebied die een educatieve werking hebben rond duurzame ontwikkeling (milieu, noord-zuid, wereldwinkels, welzijnsorganisaties), ...

- **Doelstellingen**

Geven van logistieke ondersteuning van de gemeente naar organisaties die een educatieve werking hebben rond duurzame ontwikkeling.

- **Beschrijving van de actie**

Het helpen realiseren van projecten/logistiek ondersteunen van organisaties die actief zijn rond duurzame ontwikkeling.

- **Actiefiche.**

Soort actie	Actie DO5.: Actieve ondersteuning van vrijwilligers voor duurzame projecten
Initiatiefnemer(s)	Milieudienst
Betrokkene(n)	Vrijwilligers, Organisaties, GROS (Gemeentelijke Raad voor OntwikkelingsSamenwerking)
Doelgroep(en)	Gemeente
Planning	Een leven lang
Kost	Gemeentelijke toelage GROS: € 2479,00/jaar

Verklarende Woordenlijst, begrippen en afkortingen

Aansluitingsgraad op RWZI:	is de mate waarin de rioleringen, die het gewest via bovengemeentelijke investerings- en optimalisatieprogramma's gepland heeft om op een RWZI aan te sluiten, ook effectief aangesloten zijn op de RWZI.
Abiotisch	uit niet-levende organismen bestaand.
Afvalpreventie	het voorkomen of beperken van afval door reductie of kwaliteitsbeheersing aan de ontstaansbron.
Afvalverwerking	omzetten van afval in andere vormen door bv. recyclage of verbranding, en verwijderen van afval door storten.
Antropogeen	ontstaan door menselijke activiteit
Baggerspecie	bodemmateriaal vrijkomende bij het onderhoud van bevaarbare waterlopen.
BBT	Best Beschikbare Technieken
Bestrijdingsmiddel	stof aangewend tegen onkruid (herbiciden), insecten (insecticiden) en schimmels (fungiciden).
Biociden	Stoffen die dienen tot de chemische bestrijding van de levende organismen.
Biodiversiteit	verscheidenheid aan levensvormen.
Biomassa	De totale hoeveelheid levende stof van een bepaalde groep organismen.
Biotisch	uit levende organismen bestaand.
Bodemsanering	het wegnemen, behandelen, afschermen, neutraliseren, immobiliseren of isoleren van bodemverontreiniging.
Broeikaseffect	In de atmosfeer zijn gassen aanwezig die de invallende zonnestraling wel doorlaten maar de uitgezonden straling van de opgewarmde aarde gedeeltelijk opnemen. Dankzij dit broeikaseffect bedraagt de gemiddelde aardtemperatuur 15°C in plaats van -18°C. De belangrijkste broeikasgassen zijn waterdamp (H ₂ O), koolstofdioxide (CO ₂) en methaan (CH ₄). De aanwezigheid van verhoogde concentraties van broeikasgassen (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, CFK's ...) in de lucht verhoogt het "broeikaseffect" van de atmosfeer. Op mondiaal vlak is de uitstoot van deze gassen verantwoordelijk voor de opwarming van de aarde.
Bron	gelokaliseerde activiteit die een emissie (stoffen, golven of andere verschijnselen) in het milieu brengt en een (potentieel) verstorend effect heeft. Men onderscheidt o.a. puntbron, lijnbron, oppervlaktebron en diffuse bron.
Buffering	de mate waarin een milieu (water, bodem) bestand is tegen de aanvoer van versturende stoffen zonder zichtbaar effect.
CFK	Chloorfluorkoolwaterstoffen, koolwaterstof waarop alle/sommige waterstofatomen vervangen zijn door chloor en/of fluoratomen. Deze producten tasten de ozonlaag aan omwille van hun hoge chemische en thermische stabiliteit.
CIW	Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
Collector	afvalwaterleiding die de gemeentelijke riolering verbindt met een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).

Compostering	proces waarbij organisch materiaal door bacteriën, schimmels en kleine bodemorganismen wordt omgezet in een humusrijk, aardachtig product (compost).
DABM	Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid
Debiet	het volume van een vloeistof of gas dat per tijdseenheid een bepaald punt passeert.
Decibel (dB)	logaritmische eenheid van geluidsniveau. Een geluidsdrempel van 0 dB(A) correspondeert met de gehoordrempel, 120 tot 130 dB(A) wordt als pijn ervaren.
Depositie	afzetting vanuit de lucht naar een ecosysteem.
Diffuse verontreiniging:	verontreiniging afkomstig uit niet-gelocaliseerde bronnen.
Dioxines	groep van 210 scheikundig verwante gevaarlijke stoffen die gevormd worden bij de onvolledige verbranding van organisch materiaal in aanwezigheid van een chloorbron.
Doelgroep	een verzameling van burgers, bedrijven of instellingen die afgebakend wordt op basis van kenmerkende milieuverstoringsactiviteiten en in die hoedanigheid het meest geschikt is om de daaruit voortvloeiende milieuproblemen te voorkomen.
Doelstelling	<p>expliciete formulering van hetgeen moet worden gerealiseerd. Men onderscheidt 'strategische' van 'operationele' doelstellingen, en 'algemene' van 'specifieke' doelstellingen.</p> <p><i>Strategische doelstellingen</i> hebben betrekking op de hoofddoelen en (milieu)beleid, vaak op langere termijn. Operationele doelstellingen geven een nauwkeuriger, bij voorkeur kwantitatief doel aan, inclusief het beoogde tijdstip van realisatie (bv. de terugdringing van de uitstoot van CFK's met 90% tegen het jaar 2000 in vergelijking met het uitstootniveau van 1992). Aan de hand van operationele doelstellingen kan de uitvoering van het beleid gecontroleerd worden.</p> <p><i>Algemene doelstellingen</i> hebben betrekking op het gehele milieubeleid (vaak zijn dat ook strategische doelstellingen), <i>specifieke doelstellingen</i> op een deel van het milieubeleid. Specifieke doelstellingen zijn veldspecifiek (bv. met betrekking tot de mobiliteit), gebiedsspecifiek, doelgroepspecifiek, enz.</p>
Ecosysteem	een dynamisch complex van levensgemeenschappen van planten, dieren en micro-organismen en hun niet-levende omgeving, die in een onderlinge wisselwerking een functionele eenheid vormen.
EcoWerk	De oprachthoudende vereniging EcoWerk is een samenwerkingsverband van 27 gemeenten in Vlaams-Brabant en de provincie Vlaams-Brabant, opgericht op 15 december 2003, na afsplitsing van Interleuven. De deelnemende gemeenten vertrouwen EcoWerk de uitvoering van hun afvalbeleid toe.
Effluent	geloosd afvalwater, al dan niet gezuiverd.
Emissie	uitworp of lozing van stoffen, golven of andere verschijnselen, door diffuse of puntbronnen.
Eutrofiëring	teveel aan voedingsstoffen in het oppervlaktewater waardoor de groei van bepaalde planten wordt gestimuleerd ('algenbloei') en de kwaliteit van het water vermindert.
Fossiele brandstoffen	Brandstof ontstaan uit gefossileerde organismen, zoals aardolie, aardgas en bruin- en steenkool.
Fotovoltaïsche zonnepanelen of PV-panelen:	Installatie bestaande uit fotovoltaïsche modules, een omvormer en meerdere schakelingen, dat zonlicht worden omgezet in elektriciteit.

Fungicide	Bestrijdingsmiddel tegen schimmel.
Gebiedsgerichte benadering:	een geografisch of ecologisch samenhangend deel van het milieu wordt afgebakend vanwege een ernstige belasting van het milieu of bijzonder gevoelige milieuwaarden (bv. een industriegebied, een streek met een bepaald grondtype, een stroombekken) en hiervoor wordt een gericht beleid opgezet.
Geluidsdrukniveau	Niveau van de geluidsdruchte, uitgedrukt in decibel (dB); de geluidsdruk is de kleine overdruk in de lucht, veroorzaakt door het voorbijkomen van een geluidsgolf en wordt o.a. waargenomen door het menselijk oor.
Geluidsniveau	geluidsterkte op een afstand van geluidsbronnen (immissie).
Gescheiden afvoer	dubbel stelsel van rioleringen of openluchtgreppels waarvan het ene stelsel bestemd is voor het opvangen en transporteren van afvalwater en het andere voor de afvoer van hemelwater.
Geurdrempel	Concentratie van een gasvormige stof of van een mengsel van gasvormige stoffen die door de helft van een panel waarnemers wordt onderscheiden van geurvrije lucht.
GFT	Groente-, Fruit-, Tuinafval
GIS	Geografisch Informatiesysteem
Grenswaarde	waarde die niet overschreden mag worden. Een overschrijding van deze waarde moet aanleiding geven tot het treffen van maatregelen.
Grof vuil	huisvuil dat door zijn afmetingen of gewicht niet in een vuilniszak (of container) past, en in speciale ophaalbeurten of op aanvraag wordt opgehaald.
GUP	gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (m.b.t. gemeentelijke zone-ringsplannen)
Habitat	een ecotoop of stelsel van ecotopen waar een soort zich gedurende langere tijd kan voeden en voortplanten; leefruimte.
Halogenen	koolwaterstoffen waarvan minstens één waterstofatoom werd vervangen door een halogeenatoom.
Hemelwater	water van de neerslag (regen, sneeuw en hagel).
Hergebruik	het opnieuw aanwenden van producten of materialen nadat ze afval zijn geworden.
Hoogcalorisch afval	Afval met grote warmteontwikkeling bij verbranding.
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
Immissie	een ogenblikkelijke concentratie in een milieucompartiment (lucht, bodem, water) van de verontreinigde stoffen uitgedrukt in hoeveelheden per volume-eenheid.
Indicator	Een variabele, weergegeven binnen een context. De indicator krijgt een betekenis door de context voor te stellen in de vorm van referentiewaarden (historisch of natuurlijk) en/of van doelstellings-waarden. Een indicator duidt aan, verwijst naar en/of informeert over activiteiten, toestanden, verschijnselen e.a. in het milieu.
Infiltratie	Langzame indringing van water in de bodem.
Integraal waterbeheer:	visie op waterbeheer waarbij oppervlaktewater, grondwater, beekstructuur en oevers met de bijbehorende levensgemeenschappen als één samenhangend watersysteem beschouwd en beheerd worden. De centrale doelstellingen van het integraal waterbeheer zijn: duurzaam gebruik van oppervlakte- en grondwater; het beschermen en herstellen van de waterkwaliteit en -kwantiteit van watersysteem; het bewaken en het bevorderen van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van water

voor de verschillende functies die toegekend zijn met een bijzondere aandacht voor natuurbehoud; het bereiken van duurzame natuur in en rond alle belangrijke en kwetsbare delen van waterlopen.

Klasse 1-bedrijf Bedrijf dat in de VLAREM-wetgeving met klasse 1 wordt ingedeeld.

klasse 2-bedrijf Bedrijf dat in de VLAREM-wetgeving met klasse 2 wordt ingedeeld.

KLE Kleine Landschapselementen

Kwaliteitsdoelstelling: na te streven of nagestreefde toestand van het milieu of van een deel ervan opdat dit milieu bepaalde functies zou kunnen uitoefenen of ondersteunen. Bij de karakterisering van de na te streven toestand van het milieu onderscheidt men drie niveaus, nl. grens-, richt- en streefwaarden. Als de kwaliteit betrekking heeft op het gehele milieu en met betrekking tot alle functies spreekt men ook van basis- of algemene milieukwaliteit.

KWS Koolwaterstoffen

KWZI Kleinschalige waterzuiveringsinstallaties

Kyoto-protocol Klimaatconferentie van Kyoto (december 1997), waar de industrielanden de verbintenis aangingen de uitstoot van broeikasgassen tussen 2008-2012 met gemiddeld 5,7 % te verminderen ten opzichte van 1990.

Leidingwater water geleverd door de openbare waterdistributiemaatschappijen.

Lichthinder is de overlast die de mens ondervindt van kunstlicht, als regelrechte verblinding, als verstorende factor bij het verrichten van avondlijke of nachtelijke activiteiten of als bron van onbehagen.

Lichtvervuiling een verhoogde helderheid van de nachtelijke omgeving ten gevolge van kunstlicht.

LNE departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid

LOGO Oost-Brabant LOkaal GezondheidsOverleg: staat in voor de coördinatie en ondersteuning van het lokale gezondheidsoverleg. Bij deze LOGO's werken Medische Milieudeskundigen (MMK's). Zie ook MMK. De gemeente kan hierbij terecht voor vragen rond milieu en gezondheid.

MBP Milieubeleidsplan

MER Milieueffectrapportage; milieueffectrapport is een openbaar document waarin van een voorgenomen activiteit en van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, de te verwachten gevolgen voor het milieu in hun onderlinge samenhang, op een systematische en objectieve manier, beschreven worden.

Methaan kleur- en reukloos brandbaar gas (CH₄), dat een belangrijk bestanddeel is van moerasgas, mijngas en aardgas.

MIRA Milieu- en natuurrapport Vlaanderen

MKROS Milieuklachten Registratie en Opgvolgingssysteem

MMIS Milieu Management Informatie Systeem

MMK Medische Milieudeskundige, werkt bij een LOGO en bij hem of haar kan men terecht voor vragen rond Milieu en Gezondheid

Monitoring van nabij volgen van een ontwikkeling of systeem om op het gepaste ogenblik te kunnen ingrijpen; controle tijdens het proces.

MOS Milieuzorg op School

Nutriënten	plantenvoedingsstoffen; als de hoeveelheid nutriënten in het milieu te hoog wordt, treedt vermessing op. De voornaamste vermestende stoffen zijn stikstoffen, fosfor en kalium.
Oppervlaktewater	aquatische ecosystemen: open water, meren, rivieren, beken, sloten, kanalen, grachten, e.d.
Organische stof	al het materiaal dat door organismen geproduceerd wordt.
OVAM	Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest
Overstorten	lozen van ongezuiverd afvalwater door rioolstelsels of rioolwater-zuiveringsinstallaties bij hevige regenval op oppervlaktewater.
Oxideren	chemisch verbinden met zuurstof of andere oxidantia.
Ozon (O₃)	een reactieve chemische verbinding met een sterk oxiderend vermogen. Ozon in de troposfeer is schadelijk voor het leefmilieu en de mens; ozon in de stratosfeer absorbeert ultraviolette straling en heeft dus een beschermend effect.
Persistent	niet of zeer moeilijk afbreekbaar.
pH	eenheid waarin de zuurtegraad wordt uitgedrukt. Een pH van 7 noemt men neutraal. Bij een verhoogde zuurtegraad is de pH kleiner dan 7.
Polluent	verontreinigend element.
Productnormen	Voorwaarden betreffende de constructie, samenstelling, technische kenmerken en commercialisering van roerende goederen die bestemd zijn om in het handelsverkeer te worden gebracht.
Puntbron	Geleide lozingen en emissies die duidelijk aanwijsbaar en beheersbaar zijn.
Rationeel energiegebruik (REG):	het leveren van energiediensten (verlichting, drijfkracht, enz.) met een minimum aan energiegebruik en met de energievorm van de laagste kwaliteit die nog volstaat.
Recuperatie	terugwinning van een materiaal- of energiestroom.
Recyclage	terugwinnen van grondstoffen uit afvalstoffen.
Reductiepotentieel	Uitdrukking van de mogelijkheden tot beperking van emissies.
REG	Rationeel energiegebruik, energiediensten leveren met een minimum aan energiegebruik en met de energievorm van de laagste kwaliteit die nog volstaat.
Retentie	Stoffen vasthouden die normaal afgescheiden worden.
Richtwaarde	beleidsmatig na te streven milieukwaliteitsdoelstelling.
Riobra	is als opdrachthoudend intergemeentelijk samenwerkingsverband de potentiële partner voor de Vlaams-Brabantse steden en gemeenten bij de aanleg en het onderhoud van hun riolering.
(huidige) rioleringsgraad:	het aantal inwoners dat theoretisch aangesloten is op de riolering t.o.v. het totaal aantal inwoners voor de gemeente volgens de rijksregister-stratentabel van VMM
Ruimingsspecie	bodemmateriaal dat verwijderd wordt bij het onderhoud van onbevaarbare waterlopen.
Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen (RSV):	een plan dat de ruimtelijke beleidsvisie op gewestelijk niveau vastlegt voor Vlaanderen.

RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
Sediment	Afzetting van zand, grind, slib... in een waterloop
SO	samenwerkingsovereenkomst 2008-2013
Solvent	Oplosmiddel
Standplaats	Plaats, gekenmerkt door specifieke abiotische en ruimtelijke kenmerken, waar een plant van nature voorkomt of thuishoort.
Streefwaarde	milieukwaliteitsniveau waarbij geen nadelige effecten te verwachten zijn.
Toxisch	giftig, als gif werkend.
Uitloging	vrijkomen van verontreinigde elementen uit een materiaal (reststof of bodem) als gevolg van contact met een vloeistof (water).
Uitrijregels	regelen de periodes, de omstandigheden en de plaatsen waar dierlijke of andere mest mag verspreid (uitgereden) worden.
Uitspoeling	verdwijning van stoffen uit de bodem doordat ze met het doorsijpelende water worden meegevoerd.
Uitvoeringsgraad van riolering:	het aantal inwoners dat op de riolering is aangesloten t.o.v. het aantal inwoners dat door de gemeente bij de opmaak van de totaal rioleringsplannen voorzien werd om in de riolering te lozen. De uitvoeringsgraad geeft aan in welke mate de gemeente al rioleringen heeft aangelegd in vergelijking met de geplande situatie.
UV-straling	Ultraviolette straling
VEN	Vlaams Ecologisch Netwerk, categorie van gebieden uit het Natuurbehouddecreet, waarbinnen een specifiek gebiedsgericht natuurbeleid gevoerd wordt.
Verdroging	vermindering van de waterinhoud van de watervoerende lagen en van de bodem door antropogene beïnvloeding.
Vermesting	ontregeling van ecologische processen en kringlopen door een overmatige toevoer van nutriënten in het milieu. De belangrijkste nutriënten hierbij zijn stikstof en fosfor. Ook kalium heeft een licht vermestend effect. De effecten van vermisting komen tot uiting in de bodem en het grond- en oppervlaktewater (eutrofiëring).
Versnippering	alle vormen waarbij ruimtelijke entiteiten verdeeld worden in kleinere eenheden.
Vervluchtiging	overgang van een stof naar de dampfase.
Verzuring	staat voor de gezamenlijke effecten van zwavel- en stikstofhoudende verbindingen die via de atmosfeer worden aangevoerd en waaruit zuren (zwavelzuur en salpeterzuur) gevormd kunnen worden. Deze verbindingen zijn afkomstig van de uitstoot van de gassen zwaveldioxide (SO ₂), stikstofoxiden (NO, en NO ₂ , samen NO _x) en ammoniak (NH ₃).
VITO	Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek
VLACO	Vlaamse Compostorganisatie
VLAREA	Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en –beheer
VLAREBO	Vlaams Reglement betreffende de Bodemsanering
VLAREM	Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning
VLM	Vlaamse Landmaatschappij

Vluchtige organische stoffen (VOS): organische stoffen die bij omgevingstemperatuur een dampspanning hebben van groter dan of gelijk aan 1,33 hPa en dus verdampen.

VMM Vlaamse Milieumaatschappij

VMW Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening

VODO Vlaams overleg duurzame ontwikkeling

VOS vluchtige organische stoffen

Vuilvracht maat voor de vervuilinggraad van afvalwater. Voor de industrie wordt de vuilvracht beschouwd in relatie tot de zgn. vervuilingseenheden zijnde de hoeveelheid organische stoffen (zuurstofbindende en zwevende deeltjes), zware metalen en nutriënten (stikstof en fosfor) in het geloosde afvalwater en het koelwater.

Waterbodem bodem van oppervlaktewateren.

Zoneringsplannen Het zoneringsplan geeft weer in welke zuiveringszone uw woning gelegen is en werd opgesteld in samenwerking tussen de gemeente en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in de periode 2006-2008. Per zuiveringszone bent u dan als burger, als gemeente, of als rioolbeheerder verplicht om bepaalde maatregelen te treffen. Deze maatregelen zijn per actor en per zone terug te vinden op dit geoloket (www.vmm.be/geoloket).

(huidige) zuiveringsgraad: het aantal op riool aangesloten inwoners die gezuiverd worden op een RWZI tov het totaal aantal inwoners voor de gemeente volgens de rijksregisterstratentabel van de VMM.

Zware metalen Metalen met een atoommassa meer dan 20. Meestal bedoelt men hiermee: As, Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb en Zn. Deze metalen kunnen als significant gezondheidsrisico beschouwd worden.

Zwevend stof Deeltjes gedragen door een medium (water of lucht).

Bijlage: Overzicht acties milieubeleidsplan 2011-2015